

KOMORNÍ LISTY

ČASOPIS SOUDNÍCH EXEKUTORŮ

ROZHOVOR S

ministrem spravedlnosti JUDr. Jeronýmem Tejcem

**Justice potřebuje změnu.
A ne kosmetickou**

vydává Exekutorská komora České republiky

2/2026
19. ročník

DRAŽTE NA Portaldrazeb.cz!

1) NA MÍRU EXEKUTORŮM

Portál dražeb je vytvořený přímo na míru soudním exekutorům. Systém je neustále inovován na základě uživatelských podnětů.

2) CENA A SERVIS

Bezkonkurenční cena.
Žádné skryté poplatky a vícenáklady.

3) FLEXIBILITA A PŘIPRAVENOST

Vývoj systému sleduje aktuální legislativní i technologické novinky. V procesu je zapojení do celoevropské sítě dražebních portálů.

4) VŠECHNY DRAŽBY NA JEDNOM MÍSTĚ

Web je přehledný pro dražebníky i dražitele.
Jediný portál obsahující všechny exekuční dražby = masivní návštěvnost.

5) GARANCE KVALITY

Oficiální dražební portál s dynamickým rozvojem počtu dražebníků i dražitelů.
Exekutorská komora ČR jako garant kvality pro exekutory i dražitele.

3 měsíce ZDARMA + 10 inzerátů na Sreality ZDARMA pro nové dražebníky

CENÍK

Cena inzerce na Sreality = 10 Kč

Cena inzerce na Reality.iDNES = 3 Kč

Platba pouze za vydraženou dražbu s nejnižším podáním:

do 150 tisíc = 150 Kč

do 1 milionu = 800 Kč

nad 1 milion = 1200 Kč

* Technická podpora, helpdesk a právní podpora v ceně.

KONTAKTUJTE NÁS:

email: helpdesk@portaldrazeb.cz

tel.: 211 155 321

www.portaldrazeb.cz

text: JUDr. Lukáš Jícha
soudní exekutor, Exekutorský úřad Přerov

Mezi algoritmem a realitou: Přežije exekutor rok 2026?

Vážení kolegové, milí čtenáři,

stojíme na prahu éry, kterou mnozí nazývají „věkem umělé inteligence“. Jako soudní exekutoři se učíme žít s novými technologiemi, digitalizací a automatizací. AI nám nepochybně může pomoci s rešeršemi judikatury nebo procesní administrativou. Je tu však jedno velké „ale“, které žádný algoritmus nevyřeší: fyzická přítomnost exekutora u vyklizení bytu, soupisu movitých věcí v bydlíšti povinného nebo lidský úsudek při posouzení životní situace povinného. To jsou momenty, kde kód končí a nastupuje právní stát v jeho nejsyrovější a nejodpovědnější podobě.

Je však smutným paradoxem, že zatímco nároky na naši profesionalitu, etiku a technologickou vybavenost raketově rostou, ekonomický rámec naší existence zamrzl v hluboké minulosti. Od roku 2001, tedy téměř čtvrt století, nedošlo k reálnému navýšení našich odměn. Naopak, stát nám soustavně nakládá nové povinnosti – jak procesní, tak ryze podnikatelské. Stali jsme se „levnou“ prodlouženou rukou justice, na kterou byla přenesena rozhodovací agenda soudů, zatímco možnosti vymáhání byly systematicky oklešťovány restrikcemi, základy a zužováním postižitelného majetku.

Výsledek? Neutěšený stav, který již nelze přehlížet. Naše profese se laicizuje. Zkušeni zaměstnanci, které v konkurenci komerční sféry a v posledních letech ani platově stále štedřejšího státu nejsme schopni zaplatit, odcházejí. Otcové zakladatelé naší samosprávy odcházejí do důchodu a o jejich úřady není ve výběrových řízeních zájem. Uvolněné úřady jsou bez náhrady rušeny a soudy jsou stavěny před nové výzvy přerozdělování jejich spisů mezi zbývající exekutory, což jen dál roztáčí spirálu přetížení bez adekvátního finančního krytí, zvláště v situaci, kdy nemáme jednotný datový formát spisu a ani úspěšně převzatý spis není zárukou, že ho takto pověřený exekutor bude i vykonávat.

Podnikat za účelem ztráty, při vši té odpovědnosti a rizicích, nikdo dlouhodobě chtít nebude. Ústavní soud nás jasně označil za podnikatele. A smyslem podnikání je dle zákona zisk. Pokud nám stát není schopen (či ochoten) zajistit důstojnou odměnu podle § 3 a § 90 exekučního řádu, která by reflektovala realitu roku 2026, pak musí zákonodárce nutně přehodnotit mantinely naší činnosti.

Je čas otevřít debatu o rozšíření okruhu dalších činností. Proč bychom nemohli znovu sepisovat vykonatelné exekutorské zápisy, provozovat kontaktní místa CzechPointu nebo se věnovat předexekuční inkasní činnosti? A půjdu ještě dál: je na čase zvážit zrušení striktního zákazu jiné výdělečné činnosti podle § 2 exekučního řádu v oborech, kde nehrozí střet zájmů s činností exekutora.

Exekutor může být špičkový právník, ale může mít také „zlaté české ruce“. Pokud někoho baví být obkladačem, pěstovat víno nebo řídit nákladák, proč by mu to mělo být odpíráno, pokud jeho úřad funguje? V tom „marastu“, ve kterém se nacházíme, vidím naději právě v této svobodě. Možná jednou budeme exekuce vykonávat nikoli pro peníze, ale z čisté záliby a jako veřejnou službu, o což stát léta mlčky usiluje, zatímco nás bude živit jiná, státem neregulovaná činnost.

Ostatně, podívejme se do politiky. Pokud aktivní politik může ve volném čase vykonávat advokacii, protože ho to baví a naplňuje, nevidím jediný rozumný důvod, proč by politik nemohl být zároveň exekutorem, pokud ho to baví. Rovnost příležitostí a svoboda volby by neměly končit před dveřmi exekutorského úřadu.

Přeji vám pevné nervy a odvalu k diskuzi, která nás v příštích letech čeká.

JUDr. Lukáš Jícha
exekutor, Exekutorský úřad Přerov

Obsah

1	EDITORIAL	3
2	ABSTRAKTY	5
3	ROZHOVOR	
	JUDr. Jeroným Tejc: Justice potřebuje změnu. A ne kosmetickou Mgr. Ing. Antonín Toman	6
4	ČLÁNKY	
	Zůstavitel v exekuci aneb k souběhu exekučního a pozůstalostního řízení JUDr. Ing. Martin Muzikář	14
	Exekuce pozastavením řídičského oprávnění Mgr. Lukáš Bucháček	20
	Portál dražeb pomohl exekutorům v roce 2025 vydražit nemovitosti za více než 704 milionů korun Mgr. Olga Černá	26
	Elektronický spis JUDr. Alice Šebová	28
	Lokální úřední deska Mgr. Olga Černá	34
	30 let na straně práva: Slovenská komora exekutorů oslavila výročí JUDr. Ing. Miroslav Paller, Mgr. Olga Černá	36
5	VÝROČÍ 25 LET EK ČR	
	Čtvrtstoletí exekutorského stavu očima významných osobností práva a justice	38
6	JUDIKATURA	
	Pololetní přehled roku 2026 z judikatury Ústavního soudu JUDr. Lenka Pekařová	45
	Judikatura v exekučních věcech Mgr. David Hozman	48
7	Z HISTORIE	
	Stalo se... JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	54
8	ZPRÁVY Z KOMORY	
	Z jednání prezidia EK ČR Mgr. Petr Prokop Ustohal	55
9	ABSTRACTS	56

Abstrakty

JUDr. Ing. Martin Muzikář

Zůstavitel v exekuci aneb k souběhu exekučního a pozůstalostního řízení

Článek se zabývá právními a praktickými aspekty souběhu exekučního a pozůstalostního řízení v situaci, kdy povinný během exekuce zemře. Autor analyzuje postup při zastavení pozůstalostního řízení pro nedostatek majetku, dopady judikatury Nejvyššího soudu na vydání majetku nepatrné hodnoty státu a související důsledky pro exekuční řízení. Dále se věnuje postavení soudních exekutorů a notářů, přihlašování pohledávek do pozůstalostního řízení, zařazování dluhů do pasiv pozůstalosti a otázkám procesního nástupnictví. Podrobně rozebírá odpovědnost dědiců za dluhy zůstavitele, význam výhrady soupisu, rozsah přechodu dluhů na dědice a situace, kdy dluhy na právní nástupce nepřecházejí. Článek současně upozorňuje na praktické problémy spojené s komunikací mezi soudy, notáři a exekutory a navrhuje možné legislativní a organizační změny směřující k větší efektivitě a elektronizaci procesů. Celkově poskytuje ucelený přehled aktuální právní úpravy a judikatury týkající se postavení zůstavitele v exekuci a vztahu mezi exekučním a pozůstalostním řízením.

str. 14

Mgr. Lukáš Bucháček

Exekuce pozastavením řídičského oprávnění

Autor se věnuje institutu pozastavení řídičského oprávnění podle § 71a exekučního řádu jako specifickému prostředku vymáhání pohledávek na výživném. Analyzuje jeho právní povahu, účel, podmínky vydání i zrušení exekučního příkazu a zdůrazňuje jeho preventivní a donucovací funkci vůči povinnému. Pozornost je zaměřena zejména na výklad sporných podmínek použití tohoto institutu, především na posuzování osobních předpokladů oprávněného, otázku vymáhání dlužného výživného po dosažení zletilosti oprávněného a kritéria nezbytné potřeby řídičského oprávnění na straně povinného. Autor konfrontuje zákonnou úpravu s aktuální judikaturou Nejvyššího soudu a Ústavního soudu a zabývá se také problematikou proporcionality zásahu do práv povinného, zejména v případech, kdy je řídičské oprávnění nezbytné pro výkon povolání nebo péči o závislé osoby. Na základě provedené analýzy článek identifikuje některé interpretační a aplikační nedostatky současné právní úpravy a předkládá návrhy de lege ferenda směřující k větší právní jistotě, efektivnějšímu rozhodování exekutorů a lepšímu vyvážení ochrany oprávněných a povinných osob v exekučním řízení.

str. 20

JUDr. Alice Šebová

Elektronický spis

V textu se dočtete o aktuálním stavu elektronického soudního spisu v české justici. Analyzuje jeho význam jako jeden ze základních nástrojů digitalizace soudnictví. Autorka představuje současný právní rámec vedení elektronických spisů, hodnotí dosavadní možnosti zpřístupňování soudních dokumentů účastníkům řízení a poukazuje na limity stávajících informačních systémů a jejich vzájemnou nekompatibilitu. Zvláštní pozornost je věnována připravovaným projektům eSIR a eSpis, jejichž cílem je vytvoření jednotného elektronického prostředí pro vedení soudních řízení a umožnění vzdáleného přístupu ke spisům. Článek současně identifikuje klíčové legislativní, technické a organizační překážky, které je nutné překonat pro úspěšnou implementaci elektronického spisu, včetně otázek archivace dat, kybernetické bezpečnosti, elektronické identifikace uživatelů či vztahu mezi elektronickou a listinnou podobou spisu. Na základě provedené analýzy autorka formuluje doporučení směřující k vytvoření funkčního a bezpečného systému elektronických spisů, který by přispěl k vyšší efektivitě soudního řízení, snížení administrativní zátěže a lepší dostupnosti justice pro veřejnost.

str. 28

ptal se: Mgr. Ing. Antonín Toman

**Rozhovor s ministrem spravedlnosti
JUDr. Jeronýmem Tejcem:**

Justice potřebuje změnu. A ne kosmetickou

Nový ministr spravedlnosti Jeroným Tejc otevřeně pojmenovává problémy české justice a naznačuje, kam chce resort v příštích letech posunout. V exkluzivním rozhovoru pro Komorní listy mluví o slučování soudů, vymahatelnosti práva, postavení soudních exekutorů i o tom, proč samotné změny zákonů často nestačí.

JUDr. Jeroným Tejc,

ministr spravedlnosti

V jednom z rozhovorů jste řekl, že česká justice funguje „v logice 90. let“. Co jsou 3 nejviditelnější relikty „této logiky“ v české justici? Projevuje se spíše v procesech nebo v myšlení lidí pracujících v justici?

Česká justice stojí na práci zkušených a odpovědných profesionálů. Mluvil jsem především o systému, který se v některých ohledech změnil méně, než se za poslední desetiletí změnila společnost kolem nás.

Jedním z relikvů je organizace justice a soudní mapa. Ta odpovídá potřebám, které tu byly před padesáti lety. Od té doby se některé regiony vylidnily a některé aglomerace se zvětšily. Mobilita lidí je dnes řádově větší. Malé soudy se pak potýkají se zastupitelností nebo omezenou specializací a systém jako celek tím ztrácí pružnost.

Druhým tématem je digitalizace. Nechci, aby technologie přidělovaly práci místo toho, aby ji usnadňovaly. Část systémů dnes stále funguje spíše jako elektronická podoba papíru než jako skutečný nástroj pro efektivnější práci soudů a lepší služby pro veřejnost.

A třetí oblastí je složitost a roztržitost některých procesů. Justice musí být nezávislá, ale současně také dobře organizovaná a srozumitelná. Pokud systém vytváří zbytečnou administrativu nebo komplikuje řízení, není to známka větší kvality, ale spíš signál, že je čas některé věci zjednodušit.

Velkým tématem, které jste otevřel k široké diskusi, je možné slučování soudů. Pádných argumentů pro a proti se snáší velké množství. Očekáváte, že se o tomto tématu povede ostrá politická diskuse napříč parlamentními stranami nebo politici budou respektovat odborný názor a návrh ministerstva, resp. vlády?

Každá velká změna má své kritiky. Řada lidí je konzervativních a má ráda stojaté vody. A nevádí

jim, že je systém neefektivní nebo drahý. Je ale pochopitelné, že tak zásadní návrh vyvolává otázky i obavy.

Byl bych rád, kdyby šlo o odbornou debatu, ne politický střet. Ale jsem v politice příliš dlouho na to, abych si naivně myslel, že politické náklady neponesu sám. Mým cílem není vést válku o podobu soudní mapy, ale nalézt efektivnější řešení, které může přinést i úspory. Ty bych rád investoval do justiční administrativy, která je dlouhodobě podhodnocená.

Cílem slučování není omezit přístup ke spravedlnosti, ale vytvořit soudní soustavu, která bude lépe fungovat a obstojí i v dalších desetiletích.

Jaký je aktuální stav této dílčí revize organizace soudnictví? Kolik soudů je dnes „navíc“?

V současnosti stále probíhají přípravné práce k tématu revize soudní mapy. Už teď víme, že se bude týkat jen jednoho článku soustavy, tedy okresních soudů. Dlouhodobě se hovoří o tom, že pro specializaci a zastupitelnost v době dovolených či mateřských je třeba alespoň 25 soudců na daném soudě. To nenaplnuje dnes asi 60 procent stávajících okresních soudů. Přesto v tuto chvíli tedy nejde definitivně stanovit a specifikovat soudy, kterých se plánovaná revize dotkne. Debata je komplikovanější. Musí zohlednit dostupnost i specifika daného regionu. Po úvodních debatách s představiteli justice jsem se rozhodl učinit vstřícný krok, který by mohl většinu obav rozptýlit, a přitom by hlavní cíle byly naplněny. Sloučené soudy by fungovaly pro větší obvod, nicméně ze „zrušeného“ soudu by byla vytvořena pobočka. Byla by tak zajištěna dostupnost, drtivá část administrativních zaměstnanců by zůstala pracovat na stejném místě. Efektivita by byla zajištěna rovnoměrným rozložením nápadu mezi soudce novým rozvrhem práce, který by určil předseda tohoto nového a většího okresního soudu.

Plánujete změny nejprve pilotně otestovat v nějakém regionu? Ve kterém a proč? Jakým způsobem hodláte následně hodnotit, zda pilotní fáze byla úspěšná? Jaké metriky jsou pro ministerstvo ty klíčové při hodnocení?

Klíčové je zachování rychlosti řízení, nebo její zlepšení. Specializace by měla napomoci. Protože když někdo něco dělá opakovaně, obvykle to dělá

rychleji a kvalitněji. Pilotování není úplně možné, protože každá změna by si vyžádala celý nový legislativní proces. Proto nakonec navrhnou, aby se změna odehrála v jednom termínu, a to k 1. 1. 2028.

Jak konkrétně se případné změny v organizaci justice dotknou soudních exekutorů, kteří jsou jmenováni k výkonu exekutorského úřadu do obvodu okresního soudu, který se bude rušit?

Revizi soudní mapy plánují odpovídajícím způsobem promítnout i na navazující instituce. Prozatím ale není stanoven přesný rozsah navrhovaných změn, ani konkrétní způsob jejich provedení. Nemohu tedy blíže specifikovat, jak přesně se plánovaná revize soudní mapy promítne do exekutorských úřadů.

Pro média jste se opakovaně vyjádřil, že jste zklamán z toho, že proces digitalizace nepostupuje. Co je příčinou? Selhání na straně zadavatele, tj. ministerstva, nebo dodavatelů? Jak se chcete vyhnout tomu, aby se tato selhání neopakovala?

Příčinou je určitě kombinace Vámi uvedených faktorů a já bych ještě doplnil další. A těmi jsou nedostatek financí, nedostatek kvalitních personálních kapacit v některých IT rolích a určitě také, a to bych podtrhnul, zejména nastavení nereálných nebo obtížně realizovatelných cílů. Jako jeden z hlavních problémů vidím skutečnost, že dané projekty neměly jednu odpovědnou osobu a odpovědnost za jejich realizaci byla rozmělněná. Tomu pak odpovídaly výsledky. V minulosti byly preferovány megaprojekty, které byly tak složité, že k jejich realizaci buď nedošlo, nebo se realizují až v době, kdy jsou zastaralé. Zaměříme se proto na projekty menší, které garantují okamžité přínosy. A více budeme využívat AI, ale i cloudové řešení.

Je problém spíš technologický nebo mentální? Co nebo kdo je dnes největší brzda potřebných změn?

Obojí. V rámci digitalizace se např. mírně řečeno zapomnělo na to, že abychom mohli úspěšně digitalizovat resort a jeho procesy, je nutné mít pevné základy v oblasti IT. Tzn. zejména v oblasti IT infrastruktury a v personálním zabezpečení těchto základních věcí. Je určitě žádoucí posouvat digitalizaci resortu, ale nejprve je nutné si uvědomit, že např.

bez kvalitního zajištění datových center nebo odpovídající konektivity se digitalizace a centralizace systémů těžko provádí. Takže ano, je nutné se mentálně přenastavit, dát nohy na zem a upravit priority. To ovšem neznamena, že se mění cíle. Cílem je efektivní a přívětivá digitalizace pro všechny zainteresované strany včetně veřejnosti.

Kdybyste měl vybrat jednu věc, která by digitalizaci skutečně skokově posunula?

Těch věcí je několik, ale já bych z nich asi přeci jen vybral peníze. Nemám teď na mysli pouze chybějící peníze na budování a provoz nových systémů, ale zejména peníze na platy zkušených odborníků v různých odvětvích IT. Jsou to zejména architekti, analytici nebo vývojáři. Naše ministerstvo sice nikdy nebude mít tak masivní zázemí, aby si vyvíjelo systémy samo, ale musí mít odborníky, kteří dokážou jasně nastavit cíle, kam chceme s digitalizací jít a jednoznačně vytyčit cestu. Musí umět dodavatelům správně a reálně naformulovat zadání a hlídat jeho naplnění, a to se bez zkušených odborníků těžko dělá.

Jaké jsou hlavní priority ministerstva v oblasti digitalizace v tomto kalendářním roce? Které změny mohou reálně pocítit „klienti“ justice v nejbližší době?

Kromě stabilizace infrastruktury a dalších klíčových prvků, lze uvést modernizaci veřejné části systému Veřejných rejstříků. Tento systém byl již spuštěn do ověřovacího provozu pro veřejnost. Víťáme aktivní zapojení profesních komor i široké veřejnosti, jejichž připomínkami se průběžně zabýváme a na jejichž základě systém dále upravujeme. Plně spuštění do ostrého provozu je plánováno v průběhu první poloviny července 2026. Současně probíhá modernizace Evidence skutečných majitelů, a to v návaznosti na připravované legislativní změny. Nový systém by měl být uveden do provozu k 1. lednu 2027, v souladu s účinností této legislativy. Z hlediska veřejnosti je nutno ještě zmínit nový insolvenční rejstřík, který je v současné době také již v ověřovacím provozu a je veřejnosti v omezeném rozsahu také již dostupný. Za zmínku určitě stojí i Systém pro správu digitálního obsahu, který umožní bezpečné sdílení dat mezi resortními organizacemi vzájemně, ale i s odbornou a laickou veřejností. Dojde tak mj. k definitivnímu odstranění využívání CD nosičů při předávání dat. V oblasti AI

dokončujeme systém pro anonymizaci soudních rozhodnutí, který bude využívat modul umělé inteligence, a také rozvíjíme a v resortu postupně implementujeme systém pro přepis hlasu do textu, který by v budoucnu měl minimalizovat „otrockou“ práci zapisovatelek a protokolujících úřednic při přepisu nahrávek ze soudních jednání. Ve spolupráci s Vrchním soudem v Praze a centrem CENDAI pracujeme na virtuální poradně pro veřejnost, která bude rovněž využívat AI a tematicky bude zaměřena na životní situace.

Necháme-li stranou digitalizaci justice a změnu v organizaci soudů, jak jinak se dá justice zefektivnit? Které změny se dají udělat rychle a bez nutnosti značně navýšit rozpočet ministerstva?

Resort spravedlnosti obecně trpí velkou roztržitostí a decentralizací. Máme v resortu 200 organizací, z nichž 114 je účetními jednotkami. To je výrazně nejvíce ze všech ministerstev. Tuto roztržitost ještě doplňují extrémní rozdíly ve velikosti. Máme organizační složky/účetní jednotky s celorepublikovou působností, s krajskou působností i okresní působností. Organizační složku s deseti tisíci zaměstnanci a vedle ní složky, které mají např. 30 zaměstnanců. Tyto malé složky musí vykonávat a zabezpečovat všechny činnosti jako ty velké, a to včetně tvorby rozpočtu, účetnictví, zajišťování všech druhů bezpečnosti, IT služeb, zadávání veřejných zakázek, správy budov atd. Určitě se tedy nabízí odběremenění těchto složek a koncentrace některých z uvedených činností do center, a to ať už na krajské složky nebo na ministerstvo samotné. Zejména např. v oblasti IT je to nejen žádoucí, ale doslova nutné a vidíme, že např. některé krajské soudy se touto cestou již vydaly. Je to logické, bohužel v minulosti nebylo lídrem těchto aktivit ministerstvo. Státní zastupitelství takto díky odlišné legislativě částečně fungují dlouhodobě.

Mezi důvody neefektivnosti civilního soudnictví řadí část odborné veřejnosti i procesní normy, zejména občanský soudní řád. Jiná část odborné veřejnosti, zejména z řad soudců, zase namítá, že problémy jsou jinde než v procesních pravidlech. Jaký máte názor? Pokračují práce na novém civilním soudním řádu? Čeho se reálně můžeme dočkat v tomto volebním období?

Předně je třeba uvést, že podle statistik Evropské komise za rok 2025 se Česká republika v rychlosti civilního soudnictví umístila na druhé příčce. I statistiky z minulých let potvrzují rychlost českého civilního soudnictví. To samozřejmě neznamená, že civilní soudnictví netrpí neduhy, které jsou způsobeny z jedné strany ne úplně vhodnou či přesnou úpravou v občanském soudním řádu. Co se týče novelizace občanského soudního řádu, v programovém prohlášení vlády je napsáno, že zmodernizujeme občanský soudní řád a na tom také pracujeme.

Otevřeně kritizujete rozdíl mezi platy soudců a justiční administrativy. Výkon exekutorského úřadu je výkonem moci soudní. Součástí justiční administrativy jsou v širším slova smyslu také zaměstnanci soudních exekutorů. Jejich platy jsou také nízké. To je důsledkem toho, že exekutorský tarif nezaručuje rentabilitu běžné exekuční činnosti. Poslední změny tarifu byly spíše kosmetické. Počet exekutorů a jejich zaměstnanců klesá, ačkoliv počet dlužníků a exekucí, dáme-li stranou exekuce zastavené pro bezvyslednost, zůstává konstantní. Je to udržitelné? Má ministerstvo v plánu se k tarifu ještě vrátit, případně umožnit exekutorům si vydělat na platy svých zaměstnanců jiným způsobem – třeba je více zapojit do insolvenčních dražeb, administrace oddlužení či rozvolnit pravidla pro poskytování právní pomoci?

Není sporu o tom, že na soudní exekutory byla zákonem přenesena část moci soudní. Soudního exekutora však nelze ztotožnit se soudem (soudcem) a platy zaměstnanců soudů porovnávat se mzdou zaměstnanců soudních exekutorů.

Pokud jde o exekutorský tarif, chtěl bych zdůraznit, že jeho poslední úprava nabyla účinnosti poměrně nedávno, a to 1. ledna 2026. Tato změna nebyla jednostranná. Naopak proběhla v úzké spolupráci jak s Exekutorskou komorou, tak i s neziskovými organizacemi, které se dlouhodobě věnují ochraně práv dlužníků. Do novelizace se promítl i vývoj inflace, což bylo jedním z klíčových faktorů, který měl přispět k lepší ekonomické realitě výkonu exekuční činnosti. Tato novelizace přinesla zejména zvýšení paušální náhrady hotových výdajů (v některých případech), zvýšení odměn v exekuci k vymožení nepeněžitelného plnění, jednorázové zvýšení paušální ná-

hrady při spojených exekucích nebo zvýšení dalších náhrad soudního exekutora.

V tuto chvíli nepřipravujeme další novelizaci exekutorského tarifu ani rozšiřování pravomocí soudních exekutorů. To však neznamená, že ke změnám kompetencí v průběhu tohoto období nemůže dojít.

Máte představu, jakou neexekuční agendu by exekutoři mohli provádět a tím pomoci personálně poddimenzované justici? Např. v oblasti doručování, mediace mezi dlužníkem a věřitelem, rozhodování ve věcech, kde dlužník uznává svůj dluh atp.?

Stávající právní úprava již dnes umožňuje využití soudních exekutorů i mimo vlastní exekuční agendu. V občanském soudním řízení totiž patří soudní exekutor mezi doručující orgány, a soudy tak mohou jeho služby při doručování písemností využívat již nyní.

Pokud jde o úvahy o širším zapojení soudních exekutorů do tzv. neexekučních agend – například v oblasti mediace, rozhodování v nesporných věcech či další administrativní podpory soudního řízení – je třeba k této otázce přistupovat s přihlédnutím k tomu, že exekuční činnost je výkonem soudní moci, avšak zároveň jde o specifickou činnost, jejíž postavení, odpovědnost i ekonomické fungování jsou upraveny samostatným právním rámcem. Jakékoliv rozšiřování pravomocí by proto muselo zohlednit nejen efektivitu systému, ale i principy procesních práv účastníků řízení, garance nestrannosti a celkovou rovnováhu mezi jednotlivými profesemi v justici.

Pokud jde o personální situaci v justici, ministerstvo ji vnímá jako důležité téma, které je však třeba řešit především uvnitř samotné soudní soustavy. Klíčovým nástrojem v této oblasti je zlepšení odměňování administrativních zaměstnanců soudů a státních zastupitelství. Bez stabilního personálního zajištění nemůže být výkon soudnictví dlouhodobě efektivní. V tomto směru je podstatné, že v posledním období došlo ke konkrétním krokům ke zvýšení jejich platů. Platy administrativních pracovníků byly zvýšeny průměrně o několik tisíc korun měsíčně. Tato opatření směřují k postupnému narovnání platového postavení justičního personálu.

”

”

Cílem slučování soudů není omezit přístup ke spravedlnosti, ale vytvořit soudní soustavu, která bude lépe fungovat a obstojí i v dalších desetiletích.

Upozorňujete na potřebu přesnější formulace zákonů a jejich praktické vymahatelnosti. Co tím máte konkrétně na mysli? Když totiž mluvíte o praktické vymahatelnosti, vracíme se oklikou zpět i k soudním exekutorům. Bez vymáhání povinností stanovených soudy ztrácí justice důvěryhodnost. Jak tomu lze zabránit? Jakou roli v tom mohou hrát soudní exekutoři?

Považuji za důležité, aby legislativní návrhy byly formulovány tak, aby byl vyjádřen úmysl zákonodárce a aby byly srozumitelné pro adresáty příslušných právních norem. Je třeba zdůraznit, že legislativního procesu se v jeho průběhu účastní celá řada aktérů a střetávají se v něm rovněž různé zájmy, což může mít vliv rovněž na vlastní formulace návrhu. Úkolem všech účastníků legislativního procesu je dbát na kvalitu legislativy a respektovat nutnost jak výstižného a srozumitelného vyjádření jednotlivých ustanovení, tak koncepčnosti a vzájemné provázanosti návrhu jako celku.

Vymahatelnost práva lze chápat jako možnost domoci se právem přiznaného nároku nebo ochrany práva zákonem stanoveným postupem a dosáhnout i faktického splnění uložené povinnosti. Nejde tedy pouze o formální existenci právních norem, ale o jejich skutečné uplatnění v praxi. Vymahatelnost práva představuje jeden ze základních pilířů fungujícího právního státu, neboť bez ní by právní řád ztrácel svůj reálný význam a autoritu. Její význam spočívá zejména v tom, že zajišťuje reálnou ochranu subjek-

tivních práv jednotlivců i právnických osob, podporuje právní jistotu a posiluje důvěru veřejnosti v instituce státu a spravedlnost jako takovou. Současně motivuje adresáty právních norem dobrovolnému plnění povinností, neboť vědomí efektivního vymáhání práva působí preventivně a přispívá k dodržování právních pravidel. Neméně důležitý je i širší společenský a ekonomický rozměr vymahatelnosti práva. Funkční a předvídatelný systém vymáhání právních nároků je klíčovým faktorem pro stabilní podnikatelské prostředí, ochranu investic a celkovou důvěru v tržní vztahy. Efektivní vymahatelnost tak přispívá nejen k ochraně jednotlivců, ale i k hospodářské stabilitě a rozvoji společnosti.

V resortu Ministerstva spravedlnosti zajišťují vymahatelnost práva soudy v řízení o výkonu rozhodnutí a především soudní exekutoři v exekučním řízení. Valná část exekučních titulů je v České republice vymáhána v exekučním řízení podle exekučního řádu. Ministerstvo spravedlnosti si je plně vědomo významu soudních exekutorů v této oblasti a jejich nezastupitelné role při zajišťování vymahatelnosti práva. Ministerstvo dlouhodobě spolupracuje s Exekutorskou komorou České republiky jako profesní samosprávnou organizací sdružující soudní exekutory.

Se zástupci Exekutorské komory ministerstvo pravidelně projednává témata související s činností soudních exekutorů, přičemž důraz je kladen jak na legislativní otázky, tak na praktické aspekty výkonu exekuční činnosti. Legislativní návrhy jsou komoře standardně

zasílány k připomínkám a její odborné podněty jsou při tvorbě právních předpisů zohledňovány.

Cílem je zajistit, aby systém exekucí byl nejen účinný, ale také spravedlivý, transparentní a přiměřený. Předpokládám, že tato vzájemně výhodná a odborně přínosná spolupráce mezi Ministerstvem spravedlnosti a Exekutorskou komorou České republiky bude i nadále pokračovat a přispěje k dalšímu posilování vymahatelnosti práva v České republice.

Exekuční řád byl od roku 2001 novelizován více než šedesátkrát. Každá z větších novel slibovala nějaké zlepšení, většinou však přinesla jenom nové problémy. Navzdory upozornění Komory, že návrhy nebudou v praxi fungovat. Myslíte, že už nadešel čas, kdy hlavní aktéři v normotvorbě uznají, že přezíravý přístup k návrhům a připomínkám exekutorů je špatná strategie? Že je třeba naopak výraznější kooperace?

Spolupráci s Exekutorskou komorou České republiky považuji za důležitou součást legislativního procesu. Při přípravě změn exekučního řádu jsou návrhy standardně zasílány komoře k připomínkám a tyto návrhy jsou zároveň se zástupci komory průběžně projednávány na odborné úrovni.

Připomínky profesních organizací, včetně Exekutorské komory, představují cenný zdroj praktických zkušeností z aplikační praxe a ministerstvo se jimi při přípravě návrhů zabývá. Osobně od svého nástupu důrazně dbám na to, aby návrhy ministerstva byly v souladu s praxí a nebyly tvořeny jen za úřednickým stolem. Zároveň je však nutné zdůraznit, že výsledná podoba právní úpravy není závislá pouze na postoji jednoho subjektu. Legislativní proces zahrnuje řadu aktérů – vedle ministerstva, jde-li o změnu zákona, zejména další připomínková místa, Legislativní radu vlády, vládu samotnou a následně Parlament České republiky.

Konečný legislativní výsledek je tak vždy výsledkem širší debaty a kompromisu mezi různými legitimními zájmy a pohledy.

Teritorialita exekutorů – téma nyní politicky méně atraktivní, ale stále živé. Kam byste se přiklonil dnes? Pro zachování soutěže mezi

soudními exekutory nebo byste byl pro výlučnou místní příslušnost?

V předminulém volebním období byl Poslanecké sněmovně Parlamentu předložen návrh novelizace občanského soudního a exekučního řádu vypracovaný Ministerstvem spravedlnosti, který předpokládal koncentraci řízení vedených proti jednomu povinnému u jednoho soudního exekutora; v průběhu projednávání pak byly předloženy pozměňovací návrhy na zavedení místní příslušnosti soudního exekutora. Koncentrace ani teritorialita nebyly v rámci projednávání tisku č. 545 schváleny. K otázce místní příslušnosti soudních exekutorů se vyjádřil i Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 15/18. Ústavní soud uvádí, že lze najít argumenty povahy ekonomické (efektivita vymáhání dluhů) i sociální (ochrana dlužníků), které svědčí jak ve prospěch, tak i v neprospěch zavedení teritoriality soudních exekutorů... Ústavní soud v nich neshledává potřebný ústavněprávní přesah... Mělo by být především věcí politického rozhodnutí zákonodárce, aby určil, na který ze zmiňovaných a z pohledu Ústavního soudu srovnatelných (a v obou případech i legitimních) zájmů je případně třeba klást větší důraz. Zda je pro funkceschopnost soustavy vymáhání dluhů důležitější zájem na ochraně věřitelů, k čemuž směřuje zachování stávajícího systému, nebo naopak... je třeba tento zájem potlačit a vyzdvihnout potřebu ochrany dlužníků. Jak již bylo řečeno, z hlediska Ústavního soudu jsou oba tyto zájmy rovnocenné. V tomto volebním období je debata o možné úpravě teprve před námi a přiznám se, že na ni nemám osobně vyhraněný názor.

Byly ukončeny konzultace a analýzy ohledně přenastavení parametrů pro provádění srážek ze mzdy. To je téma, které bedlivě sleduje exekuční i insolvenční svět. Jaký bude následný vývoj?

V současné době vládní analytický útvar na Úřadu vlády, který celý projekt zastřešuje, připravuje konečný materiál.

Plánujete „vzít zpátečku“ a opět více kriminalizovat neplacení výživného. Jistě souhlasíte, že kriminalizace sama o sobě problém nevyřeší. Klíčové je, aby soudní exekutoři měli více nástrojů k vymožení výživného. Aby ten, kdo neplatí výživné, neměl „klidný život“. Jaké konkrétní plány v této oblasti máte?

Analyzujeme možnosti postihu dalších veřejnoprávních oprávnění v rámci exekuce, nad rámec již využívaného pozastavení řídičského oprávnění. Požádal jsem proto o stanovisko ministra dopravy a ministra zemědělství, abych zjistil názor gesčních resortů na tuto problematiku a vhodnost případné úpravy. Zvažují se například možnosti pozastavení průkazu způsobilosti pilota, vůdce či člena posádky plavidla, člena posádky lodě nebo loveckého či rybářského lístku. Z reakcí dotčených rezortů vyplynulo, že realizace těchto opatření naráží jednak na praktické obtíže (neexistence centralizovaných, digitálních databází rybářských a loveckých lístků, na digitalizaci a centralizaci se nicméně pracuje), jednak je zde i riziko kolize s unijními a mezinárodními pravidly a také otázka proporcionality (ve vztahu k pilotním či tzv. kapitánským lístkům), které je nutno dále analyzovat. Se zjištěnými informacemi plánuji seznámit členy Ústavně-právního výboru PSP. Plánu na zavedení plné trestnosti úmyslného neplacení výživného jsme se nevzdali. Návrh je již ve druhém čtení a účinnost by mohl nabýt nejspíš 1. ledna 2027.

Co může ministerstvo či vláda aktivně udělat pro zvýšení vymahatelnosti v případě přeshraničních věcí? Soudní exekutor je při výkonu veřejné moci v zásadě omezen hranicemi České republiky. Ale dlužníci se často „papírově“ přesouvají do zahraničí. Ačkoliv fakticky zůstávají sedět na stejné židli. Zakládají si účty on-line v Litvě, přesouvají kapitál na jiné digitální platformy, utrácí výživné pro své děti v on-line sázkových kancelářích sídlících na Maltě. Je jasné, že řešení je třeba hledat na celounijní úrovni. Má ministerstvo dostatek odborníků a odpovídající politický kapitál k případným změnám?

Problematika přeshraniční vymahatelnosti je v současnosti stále komplexnější, zejména v důsledku digitalizace a snadného přesunu finančních prostředků prostřednictvím online finančních služeb a zahraničních platforem. Je proto zřejmé, že účinná řešení je potřeba hledat především na evropské úrovni. Evropská unie již dnes disponuje řadou nástrojů, které mají přeshraniční vymáhání usnadnit, jako je například nařízení Brusel I bis, nařízení o evropském exekučním titulu, evropském platebním rozkazu či evropském příkazu k obstavení účtů. Tyto nástroje představují důležitý základ, na němž lze dále stavět. Současně probíhají kroky směřující k jejich modernizaci a digitalizaci, zejména ke zrychlení a zefektivnění elektronické komunikace mezi jednotlivými aktéry. Cílem je

mimo jiné urychlit řízení a posílit efektivitu výkonu rozhodnutí v přeshraničních situacích.

V praxi často narážíme na to, že o přípravě unijních předpisů, které se dotýkají justice a právních profesí, se mnohdy dozvíme ve fázi, kdy již není možné jejich obsah změnit. Český zákonodárce pak už pouze „musí“ implementovat či adaptovat. Jak ministerstvo aktivně monitoruje a referuje hlavním aktérům, co se „chystá v Bruselu“? V polední době je třeba aktuální zejména oblast AML. Nové předpisy přináší takovou byrokratickou nálož, že exekutoři, notáři či advokáti s jednotkami zaměstnanců, nebudou schopni vše efektivně zvládnout.

Evropské legislativě musíme věnovat přinejmenším tolik energie, jako té české. Jinak opravdu budeme tahat za slabší konec provazu. Je mou prioritou, abychom při vyjednávání byli aktivní a od počátku usilovali o praktická a proveditelná řešení. A vím, že kolegyně a kolegové účastníci se jednání na úrovni EU za náš rezort jsou nejen kvalifikovaní, ale opravdu za zájmy ČR bojují.

Z pozice ministra, ale předtím i náměstka, se setkáváte se zákonodárci a vedete debaty o resortu spravedlnosti. Jaké jsou největší iluze politiků o justici, které jste musel vyvracet?

Možná to, že pouhá změna zákona dokáže rychle napravit většinu chyb, kterých jsme svědky. Ale tak je to jen v ojedinělých případech. Justice je složitý systém a chceme-li dosáhnout zásadní změny k lepšímu, je nutná kooperace všech justičních složek, vzdělávání, kvalitní dohled a další nelegislativní opatření.

Jste ministr-„nestraník“. Je to spíše výhoda nebo vás limituje, že nemáte prst na tepu stranických sekretariátů? Cítíte menší politickou oporu oproti jiným vládním kolegům-„straníkům“? Nebo naopak máte větší míru svobody?

Nepovažuji to ani za handicap, ani za zvláštní výhodu. Pro své návrhy musím získat podporu předsedy vlády, ostatních členů a většiny sněmovny. Tak jako ostatní kolegové. Osobně musím říct, že atmosféra ve vládě je kolegiální a nikdo mi to, že nejsem členem žádné strany či hnutí, nijak negativně pocítit nedává. Pokud mi něco výhodu dává, tak dobrá zna-

lost rezortu díky mému dřívějšímu působení na nižších pozicích, ale i v roli advokáta nebo poslance.

Ve funkci jste zatím 6 měsíců. To je dostatečná doba na to prožít střet představ s realitou. Co Vás nejvíce překvapilo? Co Vás nejvíce znepokojilo? Co Vás nejvíce vyčerpává? Co Vás naopak nejvíce v poslední době „nakoplo“?

Překvapila mě hloubka některých dlouhodobě neřešených problémů, zejména v oblasti digitalizace. Vyčerpávající je tempo a množství agendy, které s ministerskou funkcí přichází. Stále mám na paměti, že ministr, který se nechá zahltit běžnou agendou a neurčuje směr, brzy skončí. A co pomáhá? Docela silná pozitivní odezva veřejnosti, jak odborné, tak voličů.

Byl jste jedenáct let poslancem. Je to pro ministra výhoda nebo nevýhoda? Měl jste čas tuto část svého života bilancovat? Co byste udělal jinak? Co byste Jeronýmu Tejcovi z roku 2006 poradil? Je něco, co jste jako poslanec chtěl dotáhnout do konce, ale nestihl jste to?

Zkušenost z Poslanecké sněmovny považuji za výhodu. Člověk lépe rozumí tomu, jak funguje legislativní proces nebo zákulisní vyjednávání potřebné k prosazení klíčových návrhů. Zpětně bych si naordinoval

více pokory. A také bych ubral na snaze prosadit věci rychle, bez promyšlení všech možných dopadů. Ale když koukám na nové a o 20 let mladší poslance, asi to patřilo k věku.

Praha nebo Brno?

Brno je město, kde jsem vyrůstal, studoval a kde jsem léta žil. Praha je dnes místem, kde vykonávám svou práci a kde se přirozeně odehrává velká část veřejného života. Nemám potřebu ta města stavět proti sobě. Každé pro mě představuje něco jiného a obě mají v mém životě své místo. A když sečtu plusy a mínusy, součet u obou je stejný.

Rozhovor on-line si přečtete zde:

JUDr. Jeroným Tejc, ministr spravedlnosti

text: JUDr. Ing. Martin Muzikář
notář

Zůstavitel v exekuci aneb k souběhu exekučního a pozůstalostního řízení

I. Úvod

V praxi se můžeme velmi často setkat s případy, kdy povinný v průběhu exekučního řízení zemře. V takových případech dochází k významnému prolínání exekučního a pozůstalostního řízení a vzniká zde celá řada otázek, jak postupovat. Následující článek navazuje na odbornou konferenci pořádanou společně Exekutorskou komorou ČR a Notářskou komorou ČR, která se uskutečnila ve dnech 15. a 16. září 2025 v Praze, a tuto problematiku dále analyzuje a rozvíjí. Zaměřuje se na případy standardního řízení o pozůstalosti (kdy je potvrzeno nabytí dědictví dědicům nebo kdy je řízení o pozůstalosti pro nedostatek majetku zastaveno).

II. Zastavení řízení o pozůstalosti pro nedostatek majetku

V případech, kdy povinný zemře, se nejčastěji setkáváme se situací, kdy nezanechal žádný majetek nebo jen majetek bez hodnoty či nepatrné hodnoty. Pozůstalostní soud v takovém případě řízení o pozůstalosti zastaví (§ 153 a 154 ZŘS). Pokud má povinný exekuce, není ničím výjimečným (a na začátku dědického spisu je to ihned vidět po provedení lustrace soudních řízení vedených na zůstavitele), že jich má často i několik desítek. V některých regionech jsou tyto případy častější, avšak ani v Praze, Brně či jiných velkých městech toto není ničím výjimečným. Již po prvním otevření dědického spisu je další osud pozůstalostního řízení často jasný a řízení o pozůstalosti bývá zpravidla rychle zastaveno.

Pokud zůstavitel s velkým množstvím exekucí zanechá majetek bez hodnoty či nepatrné hodnoty (například starý a nepojízdný osobní automobil a bez-

cenné vybavení bytu), pak předpokladem zastavení řízení o pozůstalosti je též souhlas vypravitele pohřbu s nabytím takového majetku. Takový souhlas však vypravitel pohřbu často neudělil, neboť by to pro něj znamenalo pouze další náklady související s likvidací zůstavitelova majetku. V praxi pak muselo být toto „lukrativní“ dědictví postupně nabízeno všem v úvahu přicházejícím dědicům (včetně nezletilých vnoučat a pravnoučat, nezletilých synovců a neteří a zcela vzdálených bratranců a sestřenic), aby pak toto dědictví nabytí stát. Druhou možností bylo provádění zcela bezvýsledné likvidace pozůstalosti.

Naprosto revolučním se proto stalo usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 24 Cdo 785/2020 ze dne 27. 8. 2020, podle kterého platí, že pokud zůstavitel zanechá majetek bez hodnoty nebo jen nepatrné hodnoty, a vypravitel pohřbu nesouhlasí s tím, aby mu byl tento majetek vydán dle § 154 ZŘS, lze tento majetek vydat přímo státu dle § 154 ZŘS *per analogiam*, a to i bez jeho souhlasu.¹ Stát v takovém případě nemá postavení dědice a nemá ani odpovědnost za zůstavitelovy dluhy; nabyvá pouze zůstavitelův majetek bez hodnoty či nepatrné hodnoty, který mu je vydáván na základě konstitutivního rozhodnutí soudu (rozhodnutí o zastavení řízení), nikoliv na základě dědické posloupnosti. Výše uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR vedlo k významnému posunu v této oblasti, díky čemuž došlo k obrovskému zrychlení a zefektivnění mnoha pozůstalostních řízení, včetně navazujících řízení exekučních.

Pokud zemře zůstavitel, který měl několik desítek exekucí, notář to pozná na první pohled. Dědický spis, který si převezme ze soudu, má místo 4 stran okolo 80 stran, a zpravidla dříve, než obdrží úmrtní list, je již plný několika desítek dotazů od soudních

¹ Blíže viz např. Fiala, R.: Vydání majetku bez hodnoty nebo majetku nepatrné hodnoty státu. Ad Notam, 2020, č. 4, s. 26 an., Muzikář, M.: Vydání zůstavitelova majetku bez hodnoty nebo jen nepatrné hodnoty státu v případě, kdy vypravitel pohřbu nesouhlasí s tím, aby mu byl tento majetek vydán dle § 154 ZŘS. Ius Focus, 2021, č. 1 (dostupné v elektronickém právním informačním systému Beck-online) či Muzikář, L.: Účastníci řízení o pozůstalosti. Zpravodaj Jednoty českých právníků, 2022, č. 2, s. 29.

exekutorů, aby jim pozůstalostní soud zaslal usnesení o ukončení řízení. Přitom každé pozůstalostní řízení (včetně těch, kde zůstavitel nezanechal žádný majetek), má svůj standardní průběh, kdy vyřízení všech potřebných úkonů zabere minimálně několik měsíců. Není proto v kapacitních možnostech pozůstalostního soudu, aby na každý takovýto dotaz odpovídal. Zpravidla tak odpovídá až poté, co je pozůstalostní řízení zastaveno, ale i tak se jedná mnohdy o několik desítek odpovědí zasílaných jednotlivým exekutorům, popř. dalším věřitelům. Tato činnost (jež je navíc činností vzhledem k celému zastavenému řízení zcela marginální) je pak honorována částkou 1 000 Kč za celé zastavené řízení. Pozůstalostní řízení tak v tomto ohledu zůstává pravděpodobně jediným řízením, ve kterém soud často přímo a adresně komunikuje s desítkami osob a při porovnání například s řízením insolvenčním (kde se vše doručuje uveřejněním v insolvenčním rejstříku) je vidět, jak je vše mimořádně náročné. Po pozůstalostním soudu se tak požaduje rychlost 21. století, ale s právními nástroji a odměnou z 90. let 20. století.

Přitom tato standardizovaná podání (často se jedná o dotazy pouze ohledně toho, který soud věc řeší, pod jakou spisovou značkou a kdo byl pověřen jako soudní komisař) jsou zpravidla úplně zbytečná. Příslušnost pozůstalostního soudu lze zjistit podle posledního trvalého pobytu [§ 98 odst. 1 písm. a) ZŘS] a pověřeného soudního komisaře podle rozvrhu práce daného soudu,² tím pádem stačí přímo danému soudnímu komisaři zaslat přihlášku pohledávky do řízení.³ Pokud soudní exekutor nechce dohledávat pověřeného soudního komisaře, může podání zaslat pozůstalostnímu soudu, který je pověřenému soudnímu komisaři předá. Spisová značka nutná není – pokud soudní exekutor označí zůstavitele jménem a příjmením, datem narození, posledním trvalým pobytem a datem úmrtí, není problém, aby pověřený soudní komisař toto podání správně přiřadil, navíc

v momentě, kdy drtivá většina notářských kanceláří používá některý z notářských informačních systémů.⁴ Zcela pozitivně lze vnímat skutečnost, že Exekutorská komora ČR a Notářská komora ČR v současné době úzce spolupracují na vytvoření standardizovaných podání, jejichž využití povede ke zrychlení a zefektivnění celého procesu na obou stranách.

Obava soudního exekutora, který nechce nic opomenout, je pochopitelná, nicméně pokud dojde k řádnému přihlášení pohledávky do řízení se žádostí o sdělení výsledku řízení, pak bylo učiněno vše, co je potřeba. Pro informaci o případném svolání věřitelů podle § 174 ZŘS nebo o nařízení likvidace pozůstalosti podle § 196 ZŘS (s výzvou pro zůstavitelovy věřitele k přihlášení svých pohledávek) je třeba sledovat elektronickou úřední desku,⁵ nicméně ani toto není nutné, pokud soudní exekutor pohledávku do řízení řádně přihlásil.⁶ Stejně tak dotazy na stav pozůstalostního řízení jsou mnohdy zcela zbytečné, když tuto informaci lze zjistit během několika málo vteřin prostřednictvím aplikace InfoSoud.⁷

S ohledem na výše uvedené (a v souvislosti se stále častěji zdůrazňovaným aspektem rychlosti a elektronizace) považuji *de lege ferenda* za vhodné, aby došlo ke zřízení evidence, ve které budou evidována pozůstalostní řízení, která byla zastavena pro nedostatek majetku. Notáři by příslušné usnesení o zastavení řízení do této evidence (jednou) zanesli (popřípadě by jen zaehodovali informaci o tom, že řízení bylo zastaveno pro nedostatek majetku a kdy se tak stalo) a soudní exekutoři by měli do této evidence přístup. Výhodou budiž obrovská úspora nákladů a času na straně soudů, notářů i soudních exekutorů.

V praxi se lze bohužel setkat s tím, že někdy bývá soudním exekutorům odepíráno právo získat konečné usnesení o zastavení řízení. Na toto usnesení má soudní exekutor právo, opravňuje jej k tomu § 33 odst. 1 EŘ, resp. § 34 odst. 1 EŘ, podle kterého mají

² Rozvrhy pověřování notářů úkony v řízení o pozůstalosti jsou dostupné například na webových stránkách Notářské komory ČR v sekci Seznam notářů, záložce Rozvrhy řízení o pozůstalosti. Přímý odkaz na tuto stránku je tento: <https://www.nkr.cz/seznam-notaru/rozvrhy-řízení-o-pozustalosti>.

³ K přihlášce pohledávky a jejím náležitostem blíže viz kapitola III.1 Zařazení dluhů do pasiv pozůstalosti.

⁴ Představa o nutnosti uvedení spisové značky podle mého názoru vyplývá z toho, že soudní exekutoři jsou zvyklí vést velké množství exekučních řízení. U notářů jako soudních komisařů to tak není – počet dědických spisů, které notáři v kanceláři v daný okamžik mají, se zpravidla pohybuje mezi několika vyššími desítkami až několika nižšími stovkami.

⁵ Dostupná na <https://infodeska.justice.cz/>.

⁶ V této souvislosti je nutno upozornit na rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 24 Cdo 729/2025 ze dne 29. 5. 2025: „V případě, že věřitel oznámil svou pohledávku soudu již v době od zahájení řízení o pozůstalosti do nařízení likvidace pozůstalosti, nemusí svůj úkon po nařízení likvidace opakovat, jestliže již takové oznámení mělo náležitosti, které jsou vyžadovány pro přihlášku; podle ustanovení § 245 z. ř. s. se takové oznámení považuje za přihlášku.“

⁷ Dostupná na <https://infosoud.gov.cz/InfoSoud>.

notáři povinnost poskytnout soudnímu exekutorovi bezplatnou součinnost.

Pokud je řízení o pozůstalosti zastaveno (neboť zůstavitel zanechal majetek bez hodnoty nebo jen nepatrné hodnoty), je nutno exekuční řízení zastavit podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ ve spojení s § 52 odst. 1 EŘ. V této souvislosti je nutno zdůraznit, že vypravitel pohřbu není dědicem a nemá žádnou odpovědnost za zůstavitelovy dluhy (i kdyby si snad jako dědic již počínal).⁸ Pokud soudní komisař v takovýchto případech vydává usnesení o zastavení řízení, považují za vhodné to do odůvodnění usnesení stručně rozvést. V případech, kdy zůstavitel zemřel a zanechal nějaké dluhy, uvádím do odůvodnění usnesení následující větu: „*Vypravitel pohřbu není dědicem zůstavitele, a proto nemá odpovědnost za jeho případné dluhy. Nabývá pouze majetek zůstavitele nepatrné hodnoty, který mu je vydáván na základě § 154 odst. 1 ZŘS, nikoliv na základě dědické posloupnosti.*“ Takovéto sdělení má obrovský význam nejen pro vypravitele pohřbu, ale i pro případné další věřitele zůstavitele.

III. Projednání pozůstalosti

Jak jsme si rozebrali výše, pokud zůstavitel nezanechal žádný majetek nebo zanechal jen majetek bez hodnoty či nepatrné hodnoty, pak platí staré známé přísloví „*Kde nic není, ani smrt nebere.*“ V takovém případě – a to je pro čtenáře to nejpodstatnější – nemůže soudní exekutor nic zkazit. Pojďme se nyní podívat na situaci, kdy o něco jde, tedy na případy, kdy zůstavitel zanechal nějaký (hodnotný) majetek.

III.1 Zařazení dluhů do pasiv pozůstalosti

Pokud je pozůstalostnímu soudu zaslána do řízení přihláška pohledávky, musí tuto pohledávku do řízení zařadit a případně dále vyjasnit, o jakou pohledávku se jedná, jaká je její přesná výše, kdo je věřitelem a z jakého titulu (to vše ke dni smrti zůstavitele, neboť den smrti zůstavitele je pro řízení o pozůstalosti rozhodující). Řádně vymezená pohledávka (dluh zůstavitele) může vypadat například takto:

„*Dluhy související s exekucí vedenou pod sp. zn. 125 EX 12345/22 u soudního exekutora JUDr. Jana Nového, se sídlem Praha 1, Dlouhá 705/16:*

- *dluh vůči oprávněnému: Bohemia Faktoring, a.s., IČ: 27242617, se sídlem Praha 1, Letenská 121/8, ve výši 59 785,77 Kč,*
- *náklady oprávněného v exekučním řízení ve výši 484,- Kč,*
- *dluh vůči soudnímu exekutorovi JUDr. Janu Novému z titulu neuhrazených nákladů exekuce ve výši 8 763,- Kč.“*

V praxi se lze často setkat s typickými chybami při přihlášení pohledávky do řízení. Předně je třeba upozornit, že v řízení o pozůstalosti se pracuje vždy se stavem ke dni úmrtí zůstavitele, pohledávku je tedy nutno vyčíslit vždy k tomuto datu. Další typickou chybou je, že je nutno vyčíslit nejen dluh oprávněného (včetně příslušenství), ale i náklady oprávněného v exekučním řízení a náklady exekuce.⁹ Pokud něco chybí, vždy je to potřeba vyjasnit, a v praxi pak mnohdy dochází ke zbytečnému opakovanému dotazování a odpovídání (někdy i dvakrát až třikrát), než je pohledávka řádně vymezena.

Pokud se jedná o dluh ve společném jmění manželů, pak tento dluh je třeba zařadit do pasiv pozůstalosti celý (srov. § 162 odst. 1 a 2 ZŘS, které se záměrně zmiňují pouze o majetku a jeho vypořádání a vůbec se nezmiňují o dlužích).¹⁰ Samozřejmě by však nebylo logické, aby se v pozůstalostním řízení nerozlišovalo, zda jde o dluh výlučný nebo společný (tedy, zda je z něj zavázána jedna osoba, nebo více osob). Proto je potřeba jej ocenit s ohledem na postižení právo vůči pozůstalému manželovi, a to zpravidla jednou polovinou (za předpokladu parity podílů manželů).¹¹

Pohledávku, která je přihlášena soudním exekutorem do řízení o pozůstalosti, prakticky nikdy nelze učinit spornou; případná tvrzení, která budou tuto pohledávku rozporovat, zpravidla neobstojí, neboť tyto pohledávky se zakládají na (již prověřeném) exe-

⁸ K tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ČSSR sp. zn. Pls 1/67 ze dne 21. 2. 1967 (Rc V/1967) či usnesení Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 26 Co 131/2001 ze dne 15. 1. 2002 (publikované in Ad Notam, 2002, č. 6, s. 142 an.).

⁹ To platí nejen v případech, o kterých hovoří tento článek (soudní exekutor přihlašuje pohledávku za zůstavitelem do pasiv pozůstalosti), ale i v případech, kdy naopak zůstavitel byl věřitelem a tuto pohledávku exekučně vymáhal (jedná se o majetek zůstavitele).

¹⁰ Blíže viz též usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 2436/2011 ze dne 25. 4. 2013, usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 1107/2014 ze dne 27. 3. 2015 či usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 33 Cdo 909/2008 ze dne 31. 8. 2009.

¹¹ Blíže viz např. usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 1107/2014 ze dne 27. 3. 2015.

kučným titulu. V této věci jsou proto stále použitelné závěry usnesení Městského soudu v Praze sp. zn. 24 Co 196/98 ze dne 31. 7. 1998,¹² podle kterého platí, že „proti vůli dědice může být dluh zůstavitele zařazen do pasiv pozůstalosti jen tehdy, mají-li jeho námitky proti dluhu takový charakter, že již na základě právního posouzení nemohou obstát, např. pokud dědic popírá, že by někdy existoval dluh přiznaný pravomocným rozhodnutím soudu či jiného orgánu“.

III.2 Dědici jako právní nástupci zůstavitele

Dědici (jako právní nástupci zůstavitele) vstupují v duchu zásady universální sukcese do všech jeho práv a povinností, včetně těch, které se týkají exekučního řízení. Smrt zůstavitele tedy nijak nebrání v pokračování v exekučním řízení, život dluhu není smrtí dlužníka (změnou povinné osoby) nijak narušen.¹³ Platí tedy tradiční latinská zásada *heres succedit in vitia realia defuncti* [dědic vstupuje do všech reálných (tj. nikoliv osobních) stinných stránek zemřelého].

Dědici (jako právní nástupci zůstavitele) mají z hlediska odpovědnosti za dluhy odpovědnost *pro viribus hereditatis*, odpovídají tedy nejen zděděným majetkem, ale i svým vlastním; dnem právní moci konečného dědického rozhodnutí totiž dochází ke splynutí zděděného majetku s majetkem dědice (*confusio bonorum*).¹⁴

V případě, kdy povinný v průběhu exekučního řízení zemře, řízení se nepřerušuje (§ 35 odst. 5 EŘ).

V řízení lze pokračovat s osobou spravující pozůstalost a po právní moci usnesení o potvrzení nabytí dědictví s dědici (právními nástupci) povinného (srov. § 36 odst. 4 EŘ).¹⁵ Původní judikatorní závěry, kdy lze v exekučním řízení pokračovat jedinečně s dědici (právními nástupci) povinného, a to až po právní moci usnesení o potvrzení nabytí dědictví,¹⁶ jsou proto již překonány.¹⁷

Z hlediska praktického postupu ze strany soudního exekutora je v této souvislosti nutno zdůraznit, že za účelem zjištění, s kým bude v exekučním řízení pokračovat, je třeba zjistit, kdo je osobou spravující pozůstalost (nikoliv kdo je dědicem zůstavitele). Byť se na první pohled mohou tyto dvě kategorie osob jevit jako totožné (a v praxi tomu tak i ve většině případů bývá), nejedná se o totéž. Okruh osob spravujících pozůstalost je mnohem širší a je vymezen v § 1677 odst. 1 ObčZ. Zůstavitel může například pořídit závěť, ve které povolá správce pozůstalosti odlišného od dědiců – v takovém případě bude pozůstalost spravovat takovýto správce, nikoliv dědici.

III.3 Výhrada soupisu a právní nástupnictví

Pokud bylo proti zůstaviteli vedeno exekuční řízení a jeho dědic je s ohledem na uplatněnou výhradu soupisu povinen tento dluh hradit jen částečně, je nutno toto řízení podle § 107 odst. 5 OSŘ (částečně) zastavit, a to v rozsahu, v jakém dědic dluh nehradí.¹⁸ Omezení odpovědnosti za dluhy zůstavitele musí být zohledněno již při rozhodování o procesním nástupnictví, nikoliv až při rozhodování o zastavení exekuce.¹⁹

¹² Publikováno in Ad Notam, 1998, č. 5, s. 118 an.

¹³ K tomu blíže viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 895/2001 ze dne 28. 2. 2002, rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 26 Cdo 18/2011 ze dne 11. 5. 2011 či rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 24 Cdo 2474/98 ze dne 16. 2. 2000.

¹⁴ Blíže viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. Rv I 406/26 ze dne 25. 6. 1926 (Vážný 6152) či rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. R I 875/27 ze dne 26. 1. 1928 (Vážný 7717). Vedle odpovědnosti *pro viribus hereditatis* ještě rozlišujeme odpovědnost *cum viribus hereditatis*, kdy dědic odpovídá pouze majetkem z pozůstalosti, nikoliv svým vlastním. Takovou odpovědnost mají například dědici v průběhu pozůstalostního řízení (tedy před tím, než dojde ke splynutí majetku zůstavitele s majetkem dědice), kdy se věřitel může domáhat uspokojení pouze z majetku, který tvoří pozůstalost (§ 1703 ObčZ).

¹⁵ Podrobně se touto problematikou zabývá aktuální usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 24 Cdo 1778/2025 ze dne 20. 9. 2025, které obsahuje podrobný návod, jak v těchto případech postupovat.

¹⁶ Viz např. usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 178/2006 ze dne 29. 6. 2006: „Do ukončení řízení o projednání dědictví – tj. do okamžiku vydání usnesení o potvrzení nabytí dědictví, resp. o schválení dohody dědiců o vypořádání dědictví nelze kvalifikovaně (§ 36 odst. 4 e.ř.) doložit, na koho přešlo právo nebo povinnost z exekučního titulu.“

¹⁷ Tomu odpovídá i posun výkladu v komentářové literatuře. Stávající literatura (Muzikář, M. in Petrov, J., Výtisk, M., Beran, V. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání. C. H. Beck, Praha 2019, s. 1741, ale i 3. aktualizace tohoto 2. vydání v elektronickém systému Beck-online z roku 2024) proto již není v tomto směru aktuální; ve 3. vydání tohoto komentáře, které vyjde během letošního roku, budou aktuální výklady této otázky již obsaženy.

¹⁸ Blíže viz usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1504/2018 ze dne 17. 4. 2019.

¹⁹ Blíže viz např. usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 31 Cdo 1170/2012 ze dne 10. 12. 2014 (in Právní rozhledy, 2015, č. 4, s. 146 an.), usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 26 Cdo 3549/2015 ze dne 17. 2. 2016, usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 26 Cdo 2213/2015 ze dne 17. 2. 2016 či usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1504/2018 ze dne 17. 4. 2019.

Co když ale bude věřitel tvrdit, že se od počátku ruší účinky výhrady soupisu podle § 1681 či 1688 ObčZ nebo že cena nabytého majetku je vyšší než je uvedeno v konečném dědickém rozhodnutí, jakou má obranu? Přitom takovéto chování není u dědiců povinného (kteří dosti často vedou podobný život jako zůstavitel) ničím výjimečným.

Cena nabytého dědictví (limit dědicovy povinnosti k úhradě dluhů) by měla být zjistitelná ze samotného usnesení o potvrzení nabytí dědictví. Výrok o stanovení obvyklé ceny majetku a jiných aktiv pozůstalosti (§ 180 odst. 1 ZŘS) je však závazný jen pro účastníky řízení, nikoliv pro zůstavitelovy věřitele (§ 159a odst. 1 OSŘ ve spojení s § 167 odst. 2 OSŘ). Pro soud (§ 159a odst. 3 OSŘ ve spojení s § 167 odst. 2 OSŘ) je tento výrok závazný jen v otázce, jak jím byl řešen vztah mezi účastníky řízení o pozůstalosti, nikoliv tedy ohledně jejich vztahu k osobám, které účastníky řízení o pozůstalosti nebyly.²⁰ Proto není vyloučeno, aby mohl:

- věřitel prokazovat, že cena nabytého dědictví byla vyšší,²¹ nebo
- dědic prokazovat, že cena nabytého dědictví byla nižší.²²

Cena nabytého dědictví se může zvýšit i v případě, kdy se dodatečně objeví další majetek zůstavitele (§ 193 ZŘS).

V případě, kdy bude mít zůstavitel více dědiců, kteří uplatnili výhradu soupisu, je z hlediska právního nástupnictví zcela zásadní, co znamená ono „částečné“ hrazení dluhů, tedy jak vyložit slovní spojení „do výše odpovídající jeho dědickému podílu“ uvedené v § 1707 ObčZ. Pojďme si to vysvětlit na následujícím příkladu.

Dikce § 1707 ObčZ („do výše odpovídající jeho dědickému podílu“) je poněkud odlišná od § 1706 ObčZ („do výše ceny nabytého dědictví“). Představme

si situaci, kdy ze zákona dědí dva dědici, oba uplatní výhradu soupisu a uzavřou dohodu o rozdělení pozůstalosti, podle které majetek v obvyklé ceně 100 000 Kč nabývá dědic A, a majetek v obvyklé ceně 900 000 Kč nabývá dědic B. Po skončení řízení o pozůstalosti osloví dědice A zůstavitelův věřitel s požadavkem na úhradu dluhu ve výši 200 000 Kč. Dědic A má povinnost tento dluh hradit pouze do výše ceny nabytého dědictví (§ 1706 ObčZ), tedy částkou 100 000 Kč, neboť pojem „dědický podíl“ je nutno vykládat tak, že může být vymezen i věcmi, tedy cenou věcí, které dědic z pozůstalosti nabyl,²³ nikoliv jen podílem (zlomkem) *stricto sensu*. Objevily se však i názory, že dědic A by měl uhradit celou částku ve výši 200 000 Kč, neboť jeho dědický podíl činí při dvou zákonných dědicích 1/2 (50 %), a je tedy povinen hradit zůstavitelovy dluhy až do výše 500 000 Kč. Tento čistě jazykový výklad však nelze upřednostnit před výkladem systematickým (vzájemná souvislost § 1706 a 1707 ObčZ), logickým a teleologickým (§ 2 odst. 1 *in fine* ObčZ).

Pokud bude po skončení řízení o pozůstalosti rozhodnuto v jiném řízení (ať již exekučním nebo jiném) o náhradě nákladů řízení, kdy účastníkem je právní nástupce zůstavitele, případná výhrada soupisu se na povinnost hradit náklady řízení nevztahuje. Tato povinnost vzniká až dnem právní moci rozhodnutí o náhradě nákladů řízení (tedy po smrti zůstavitele) a nejedná se tudíž o dluh zůstavitele.²⁴ To samé platí i pro případné úroky naběhlé po smrti zůstavitele.²⁵ Tyto dluhy již nejsou dluhem zůstavitele, nýbrž dluhem dědiců (jako osob, které vstoupily do všech práv a povinností zůstavitele).

III.4 Přejedání dluhů ze zůstavitele na dědice

Podle ustálené judikatury platí, že dluhy zůstavitele přechází na dědice až dnem právní moci konečného dědického rozhodnutí (srov. též § 1703 ObčZ).²⁶ Zmíněné rozhodnutí se týkalo zajímavého případu,

²⁰ Srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. 3 Cz 32/82 ze dne 28. 10. 1982.

²¹ Blíže viz např. usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 3183/2007 ze dne 29. 4. 2009, rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 220/2009 ze dne 27. 7. 2010, rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR sp. zn. 5 Cz 53/62 ze dne 28. 1. 1963 (Rc 46/1963) či rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. R I 875/27 ze dne 26. 1. 1928 (Vážný 7717). Srov. též § 666 *in fine* Vln 1937 a důvodovou zprávu k tomuto ustanovení.

²² Blíže viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 3942/2014 ze dne 22. 6. 2016, rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 3913/2015 ze dne 15. 9. 2016 či usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 3022/2017 ze dne 12. 12. 2017.

²³ Srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1517/2015 ze dne 27. 6. 2016 (Rc 15778).

²⁴ Tato otázka byla řešena shodně již před 100 lety, blíže viz Krémář, J.: Právo občanské. V. Právo dědické, Všehrad, Praha 1927, s. 95. V současné době srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 3997/2019 ze dne 19. 2. 2020.

²⁵ Srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 33 Cdo 2409/2009 ze dne 28. 6. 2011 (Rc 10266), rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 24 Cdo 306/2023 ze dne 26. 4. 2023 či rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 24 Cdo 586/2023 ze dne 30. 5. 2023.

²⁶ Viz např. usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 3782/2020 ze dne 28. 4. 2022 (Rc 16/2023).

se kterým se můžeme v praxi často setkat. Dědic (u kterého bylo vedeno insolvenční řízení) uplatnil v průběhu řízení o pozůstalosti výhradu soupisu. Během řízení o pozůstalosti mu skončilo oddlužení a byl osvobozen (mimo jiné) od povinnosti uspokojit pohledávky věřitelů, kteří se do insolvenčního řízení nepřihlásili. Následně bylo řízení o pozůstalosti ukončeno a dědic zdědil majetek v hodnotě 470 000 Kč s tím, že odpovídal za dluhy ve výši 16 000 Kč. Poté se objevil další věřitel zůstavitele a uplatnil vůči dědici (nikde nepřihlášenou) pohledávku ve výši 180 000 Kč. Dědic mu tvrdil, že se měl přihlásit do insolvenčního řízení, neboť dluhy zůstavitele nabyly zpětně ke dni jeho smrti, a protože se nepřihlásil, jedná se jen o naturální obligaci, kterou hradit nebude. Exekuční soud dal dědici za pravdu a předmětnou exekuci zastavil. Nejvyšší soud ČR rozhodl, že dědic neměl pravdu a že je povinen uhradit celých 180 000 Kč, protože byť je pro řízení o pozůstalosti rozhodující den smrti zůstavitele, povinnost hradit zůstavitelovy dluhy vznikla dědici až dnem právní moci konečného dědického rozhodnutí.

Předmětné rozhodnutí tak jinými slovy hovoří právě o rozdílu mezi dvěma typy odpovědnosti za dluhy zůstavitele (*pro viribus hereditatis* a *cum viribus hereditatis*). Právní mocí konečného dědického rozhodnutí se mění odpovědnost dědice za dluhy zůstavitele z odpovědnosti *cum viribus hereditatis* (odpovědnost za dluhy jen majetkem z pozůstalosti) na odpovědnost *pro viribus hereditatis* (odpovědnost za dluhy nejen majetkem z pozůstalosti, ale i veškerým majetkem dědice, neboť dochází ke splynutí těchto mas).

Existují však i situace, kdy dluhy zůstavitele na jiné osoby nepřechází, jedná se především o tyto případy:

- v případě nařízení likvidace pozůstalosti, kdy dnem právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti zanikají dědická práva všech zůstavitelových dědiců, včetně odpovědnosti za dluhy [§ 200 písm. a) ZŘS],
- dluhy nepřechází na vypravitele pohřbu, kterému byl vydán zůstavitelův majetek bez hodnoty nebo jen nepatrné hodnoty,²⁷
- dluhy nepřechází na stát, pokud mu je vydáván zůstavitelův majetek bez hodnoty nebo jen nepa-

trné hodnoty podle § 154 odst. 1 *per analogiam* ZŘS,²⁸

- dluhy nepřechází na odkazovníka (srov. § 1594 an. ObčZ), neboť zde nedochází k universální sukcesi, nýbrž k sukcesi singulární (odkaz se týká pouze odkázané věci).

IV. Závěr

Výše uvedený článek mapuje přehled situací, se kterými se soudní exekutor může v souvislosti s úmrtím povinného setkat. V případě, kdy dlužník zanechá majetek bez hodnoty nebo jen nepatrné hodnoty, se jedná spíše o technickou záležitost a společná diskuze by měla směřovat k tomu, jak těmito případy co nejméně zatěžovat všechny zúčastněné osoby. V případě, kdy zůstavitel nějaký majetek zanechá, může být situace mnohdy velmi složitá, o čemž svědčí bohatá judikatura na toto téma, která se neustále vyvíjí. Dlužníci jsou velmi vynalézaví, a proto je třeba sledovat aktuální vývoj v této oblasti a respektovat základní zásady jako je například ta, že dluhy jsou vždy prvním dědicem (*Die Schulden sind der erste Erbe*).

Článek online si přečtete zde:

²⁷ Blíže viz kapitola II. Zastavení řízení pro nedostatek majetku.

²⁸ Blíže viz kapitola II. Zastavení řízení pro nedostatek majetku. Srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 24 Cdo 785/2020 ze dne 27. 8. 2020.

text: Mgr. Lukáš Bucháček

Katedra občanského práva, FPZ ZČU v Plzni

Exekuce pozastavením řidičského oprávnění

Institut pozastavení řidičského oprávnění představuje specifický procesní nástroj, jehož primárním účelem není přímé uspokojení pohledávky z majetku povinného, nýbrž nepřímé donucení k plnění skrze citelný zásah do jeho osobní sféry. Základní úpravu tohoto institutu obsahuje § 71a zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád, dále jen „EŘ“). Tento způsob exekuce nelze užít při soudním výkonu rozhodnutí, i z tohoto důvodu se příspěvek zabývá výhradně řízením dle EŘ.

Jde přitom spíše o donucovací opatření než o způsob provedení exekuce v pravém slova smyslu,¹ což lépe terminologicky zohledňuje slovenská úprava v § 43a a násl. zákona č. 233/1995 Z. z., o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (dále jen „Exekučný poriadok“). Přesto bude z důvodu souladu s tuzemskou terminologií v tomto příspěvku dále užívána terminologie EŘ. Cílem pozastavení řidičského oprávnění je donutit povinného, aby uhradil vymáhanou pohledávku. Již samotná existence tohoto způsobu provedení exekuce a možnost pozastavení řidičského oprávnění však může působit pozitivně na plnění povinností ze strany povinného. V souvislosti s pozastavením řidičského oprávnění proto můžeme hovořit o jeho preventivní a represivní funkci.²

Represivní funkce se přitom projevuje v diskomfortu pro povinného a hrozbou sankcí za řízení s pozastaveným řidičským oprávněním. Z hlediska sankcí

není zcela jasné, zda může mít řízení v rozporu s pozastavením řidičského oprávnění i trestněprávní následky. Převládá však závěr, že takové jednání bude potřeba posoudit jako přestupek dle § 125c odst. 1 písm. e) bod 5. zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů. Nedojde tak k naplnění skutkové podstaty maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 337 odst. 1 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.³ Je tomu tak proto, že povinnému není exekučním příkazem zakázána činnost (řízení motorového vozidla), současně nepozbyl řidičské oprávnění ani mu nebylo odňato. Vydáním exekučního příkazu také nedochází k uložení sankce či zániku řidičského oprávnění povinného.⁴

Lze tak uzavřít, že řízení v rozporu s exekučním příkazem vydaným na základě § 71a EŘ nenaplní bez dalšího skutkovou podstatu trestného činu. Ostatně případné uložení trestu odnětí svobody, jestliže by byla do budoucna rozšířena hypotéza příslušné trestněprávní normy, by mohlo negativně ovlivnit úspěšnost exekuce. Přesto je dopad do osobní a často i majetkové sféry povinného a jeho blízkých značný. To odůvodňuje zvýšené nároky na postup exekutora při úvahách, zda zvolí tento způsob provádění exekuce, a potřebnost zkoumání podmínek jeho vydání i zrušení.

¹ KASÍKOVÁ, Martina. § 71a. In: KASÍKOVÁ, Martina a kol. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 645.

² Viz také Důvodová správa č. 48/2023 Ds, Vládný návrh zákona, kterým sa mení a doplňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a doplňa zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

³ Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 17. 10. 2019, sp. zn. 11 To 310/2019, body 4-5. Shodně též ŠÁMAL, Pavel, RIZMAN, Stanislav, TEJNSKÁ, Katarína. § 337. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 4225; KNĚŽÍNEK, Jan. K maření výkonu úředního rozhodnutí řízením bez řidičského oprávnění podle nového trestního zákoníku. Trestněprávní revue, 2009, č. 7, s. 197-201.

⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 9. 2020, sp. zn. 4 Tz 23/2020, bod 10; Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 11. 2021, sp. zn. 4 Tz 56/2021, bod 13.

Podmínky pozastavení řídičského oprávnění

Jelikož je pozastavení řídičského oprávnění významným zásahem do práv povinného, provádí exekutor před vydáním exekučního příkazu na základě obsahu spisu (i) test proporcionality očekávaného přínosu příkazu pro exekuci a újmy, která vznikne povinnému, a (ii) test potřebnosti, tedy posouzení, zda lze i bez vydání exekučního příkazu podle § 71a EŘ očekávat uhrazení dluhu ze strany povinného. Exekutor však není povinen aktivně vyhledávat skutečnosti ve prospěch povinného.⁵ Informaci o tom, zda povinný má řídičské oprávnění, může exekutor získat zejména na základě žádosti o poskytnutí součinnosti k registru řídičů podle § 33 odst. 3 EŘ.⁶

Zákon stanoví v § 58 odst. 2 EŘ preferované pořadí způsobů, kterými se postupně provede exekuce na peněžité plnění, nebrání-li to účelu exekuce. Z tohoto pořadí vyplývá, že pozastavení řídičského oprávnění dle § 58 odst. 2 písm. b) EŘ je standardně subsidiární k přikázání pohledávky z účtu povinného, popř. manžela povinného, dle § 58 odst. 1 písm. a) EŘ. Nepostačuje-li tento způsob, případně nelze-li jej provést, může nastoupit úvaha o provedení exekuce pozastavením řídičského oprávnění, jsou-li současně naplněny podmínky § 71a EŘ. Přitom platí, že exekutor by měl provést exekuci v přiměřeném rozsahu a způsobem, kterým se dosáhne jejího účelu, ale který co nejméně zasáhne do chráněných práv povinného.⁷

Jsou-li splněny výše uvedené předpoklady, je možné přistoupit k posouzení podmínek v samotném § 71a EŘ. Exekuční příkaz k pozastavení řídičského oprávnění lze vydat pouze při kumulativním splnění zákonných podmínek vymezených v § 71a odst. 1 EŘ. Předně musí být v exekuci skutečně vymáhán nedoplatek výživného, a to výlučně na nezletilé dítě nebo na zletilé dítě do 26 let věku, které se soustavně připravuje studiem na budoucí povolání. Alternativně může jít o postoupenou pohledávku tohoto typu, vymáhání úplaty za postou-

penou pohledávku takového výživného nebo o pohledávku na náhradním výživném. Exekutor je tedy povinen zkoumat nejen samotnou existenci vykonatelného exekučního titulu, ale též povahu vymáhané pohledávky a splnění osobních předpokladů na straně oprávněného.

Právě u osobních předpokladů na straně oprávněného vznikají nejasnosti. Většinový názor v doktríně vylučuje možné použití tohoto institutu v situaci, kdy je oprávněným zletilá osoba starší než 18, popř. 26 let, pokud vymáhá nedoplatek na výživném za dobu nezletilosti či dobu studia do 26 let.⁸ Tento závěr je podložen tím, že pozastavení řídičského oprávnění je výjimečným zásahem do práv povinného a nelze tak přistoupit k extenzivnímu výkladu. Svoboda s odkazem na textaci § 71a odst. 1 a odst. 4 písm. b) EŘ uzavírá, že jestliže oprávněná osoba nadále nespĺňuje parametry v § 71a odst. 1 EŘ, je třeba exekuční příkaz k pozastavení řídičského oprávnění buď vůbec nevydávat nebo zrušit.⁹ Odlišně k této otázce přistupuje slovenská doktrína. Ta považuje za podmínku uložení donucovacího opatření jen existenci dlužného výživného v okamžiku uložení donucovacího opatření,¹⁰ a to patrně nehledě na to, zda v daný okamžik je oprávněný stále nezletilý. Tamní předpoklady stanovené dřívějším § 179a Exekučného poriadku ani aktuálně účinným § 43a odst. 1 Exekučného poriadku ovšem nejsou vázány na věkové hranice, ale právě na širší podmínku existence dlužného výživného. Donucovací opatření lze uložit i při vymáhání některých dalších pohledávek, například pohledávek na náhradu škody způsobenou přestupkem či trestným činem.

Podmínky v § 71a odst. 1 EŘ lze tedy teoreticky chápat v tom smyslu, že pohledávka, která je vymáhána, musela vzniknout v situaci, kdy oprávněný současně naplnil podmínky v § 71a odst. 1 EŘ. Na druhou stranu zákonodárce v § 71a odst. 1 EŘ užívá přítomný čas, což je patrné například na formulaci „soustavně se připravuje na budoucí povolání“. Jednoznačný

⁵ SVOBODA, Karel. § 71a. In: SVOBODA, Karel a kol. Exekuční řád. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 709.

⁶ WOLFOVÁ, Jitka, ŠTIKA, Martin. Soudní exekuce. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, s. 298.

⁷ KASÍKOVÁ, Martina, ŠIMKA, Karel. § 58. In: KASÍKOVÁ, Martina a kol. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 544.

⁸ WOLFOVÁ, Jitka, ŠTIKA, Martin. Soudní exekuce. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022, s. 298. KASÍKOVÁ, Martina. § 71a. In: KASÍKOVÁ, Martina a kol. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 645. ADAMOVÁ, Hana. § 71a. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Civilní proces: Občanský soudní řád (§ 251 až 376), Exekuční řád (§ 28 až 151), Zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí. Exekuční právo. 2015, s. 437-439. Opačně KREJSTA, Jan. § 71a In: MOLÁK, Stanislav a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2023, s. 698-700.

⁹ SVOBODA, Karel. § 71a. In: SVOBODA, Karel a kol. Exekuční řád. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 707.

¹⁰ MOLNÁR, Peter. § 179a. In: ŠTEVČEK, Marek a kol. Exekučný poriadok. 3. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 741.

závěr o tom, že je třeba zrušit exekuční příkaz, jestliže dojde k dosažení zletilosti oprávněného, popřípadě dovršení věku 26 let či ukončení studia, však jazykovým výkladem nelze učinit.

Restriktivnímu výkladu § 71a EŘ nejprve přisvědčil Nejvyšší soud, dle kterého takový závěr jednoznačně vyplývá již z textace dotčeného ustanovení.¹¹ Posledně citované usnesení Nejvyššího soudu však bylo napadeno ústavní stížností, přičemž Ústavní soud se neztotožnil s výše prezentovanými závěry Nejvyššího soudu. Dle Ústavního soudu nabytím zletilosti oprávněného nedochází ke změně podstaty vzniklé pohledávky.¹² Ústavní soud též poukázal zájem na zvláštní ochranu nezletilého a obdobný přístup v případě řízení o výživném nezletilého dle zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, nehledě na to, zda mezitím nezletilý nabyl zletilosti.¹³ Pozdější judikatura Nejvyššího soudu tento závěr již patrně akceptuje.¹⁴

Uvedené názory je třeba konfrontovat s výčtem situací v § 71a odst. 4 EŘ, kdy může být exekuční příkaz na pozastavení řídičského oprávnění zrušen exekutorem. V tomto výčtu je sice obdobnou formulací jako v § 71a odst. 1 EŘ zmíněn věk oprávněného, nicméně neuvádí žádné ustanovení, které by ukládalo exekutorovi zrušit exekuční příkaz, dosáhne-li oprávněný rozhodného věku, popř. ukončí-li svoji soustavnou přípravu na výkon budoucího povolání. Lze tak mít za to, že již vydaný exekuční příkaz nemusí být jen na základě těchto důvodů zrušen.¹⁵ Zbývá však posoudit, zda je možné vydat exekuční příkaz na pozastavení řídičského oprávnění i za situace, kdy osobnostní předpoklady na straně oprávněného již pominuly, ačkoliv k okamžiku vzniku pohledávky byly naplněny.

K tomu je zapotřebí vycházet z účelu právní úpravy, kterým je i dle zastánců restriktivního výkladu urych-

lené vymáhání pohledávky na výživném a zajištění základních zdrojů pro oprávněného, kterým je zpravidla nezletilý.¹⁶ Na značné potřebnosti výživného pro oprávněného neubírá ani to, že není vymozeno po delší dobu mnohdy i po nabytí zletilosti. Plynutí času naopak tuto potřebnost spíše navyšuje. Není tak důvod upustit od zvýšené ochrany oprávněného při vymáhání pohledávek například za období jeho nezletilosti jen proto, že dané období již pominulo.

Shodně s judikaturou Ústavního soudu tak lze uzavřít, že kritéria v § 71a EŘ je třeba posuzovat k okamžiku vzniku nároku na konkrétní dávku výživného. Jestliže byla splněna k tomuto okamžiku, lze pohledávky na nezaplacené výživné vymáhat mimo jiné i pozastavením řídičského oprávnění nehledě na to, že ještě před vydáním příkazu například nabyl oprávněný zletilosti.

Pro úplnost je třeba uvést, že na posuzování podmínek v § 71a EŘ nemá vliv případné nabytí svéprávnosti oprávněného¹⁷ dle § 30 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „OZ“), tedy buď přiznáním svéprávnosti dle § 37 OZ nebo uzavřením manželství dle § 672 odst. 2 OZ.¹⁸

Podmínky pro zrušení exekučního příkazu k pozastavení řídičského oprávnění

Jak bylo uvedeno výše, exekutor zruší exekuční příkaz, jestliže dojde k naplnění některé z podmínek v § 71a odst. 4 EŘ. Podmínky v § 71a odst. 4 písm. b) až d) EŘ předvídají situaci, kdy povinný zaplatí vymáhané pohledávky. Poslední možností, kterou zákon výslovně uvádí, je situace v § 71a odst. 4 písm. a) EŘ. Podle tohoto ustanovení zruší exekutor exekuční

¹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2017, sp. zn. 20 Cdo 1822/2017.

¹² Nález Ústavního soudu ze dne 23. 10. 2018, sp. zn. II. ÚS 50/18, bod 23.

¹³ Nález Ústavního soudu ze dne 23. 10. 2018, sp. zn. II. ÚS 50/18, body 24-25.

¹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2021, sp. zn. 20 Cdo 2053/2021; Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 1. 2021, sp. zn. 20 Cdo 3743/2020; shodně též rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka Pardubice ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. 61 A 1/2018, bod 27.

¹⁵ Srov. však možnost zrušení exekučního příkazu dle § 47 odst. 1 EŘ, není-li stále zahájen výkon nebo neplní-li provedení exekuce daným způsobem svoji funkci. Blíže viz HOZMAN, David. § 47. In: SVOBODA, Karel a kol. Exekuční řád. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 328.

¹⁶ KASÍKOVÁ, Martina. § 71a. In: KASÍKOVÁ, Martina a kol. Exekuční řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 645.

¹⁷ ADAMOVÁ, Hana. § 71a. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Civilní proces: Občanský soudní řád (§ 251 až 376), Exekuční řád (§ 28 až 151), Zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí. Exekuční právo. 2015, s. 437-439.

¹⁸ V druhém uvedeném případě může však mít tato skutečnost dopad na vznik dalších nároků na jednotlivé dávky výživného po uzavření manželství, když podle § 697 odst. 1 OZ předchází vzájemná vyživovací povinnost manželů vyživovací povinnosti dítěte i rodičů.

příkaz ve vztahu k pozastavení řídičského oprávnění také tehdy, když prokáže povinný, že k uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, nezbytně potřebuje své řídičské oprávnění.

Splnění podmínky dle § 71a odst. 4 písm. a) EŘ musí být prokázáno, ačkoliv s ohledem na to, že je povinný oprávněn řídit až po zrušení exekučního příkazu, lze doporučit, aby povinný doložil exekutorovi ve vlastním zájmu co nejdříve i případnou informaci o zaplacení vymáhané pohledávky, zejména uhradí-li ji jinak než exekutorem stanoveným způsobem.¹⁹ Je však přípustné, aby za předpokladu naplnění podmínek pro zrušení exekučního příkazu exekutor rozhodl i z moci úřední.²⁰

Posouzení nezbytnosti řídičského oprávnění nemůže být jen formální, ale musí vycházet z konkrétních okolností případu. Vychází tedy zejména z povahy vykonávané či přislíbené pracovní činnosti, dostupnosti alternativních způsobů dopravy, místních dopravních podmínek a reálné možnosti zajistit plnění vyživovací povinnosti jiným způsobem. Nezbytnost nelze ztotožňovat s pouhým komfortem či usnadněním situace povinného.

Konkrétní způsob, jakým je posuzována nezbytnost, je třeba hledat v judikatuře. Dostupná rozhodnutí se převážně zabývala otázkou uložení zákazů řízení motorových vozidel v přestupkovém řízení. Závěry této linie rozhodovací praxe ve vztahu k nezbytné potřebnosti řídičského oprávnění však převážně lze aplikovat i na situaci v § 71a odst. 4 písm. a) EŘ. Na případné výhrady k jejich aplikovatelnosti bude upozorněno dále.

Je evidentní, že u povinného, který je povoláním řídič, bude nezbytnost řídičského oprávnění dána a jednoznačně vyplyne například z pracovní smlouvy.²¹ Řídičské oprávnění je v takovém případě nezbytnou podmínkou výkonu práce, a i jeho dočasná ztráta ve svém důsledku představuje riziko ztráty zaměstnání a příjmu. Nezbytnost řídičského oprávnění byl v mi-

nulosti schopen doložit i odsouzený ve výkonu trestu, který měl již přislíbeno zaměstnání, pro jehož výkon je oprávnění nezbytné, a to předložením smlouvy o smlouvě budoucí. V takovém případě rozhodovaly soudy tak, že má povinný nárok na (zpravidla částečné) zastavení exekuce pozastavením řídičského oprávnění.²²

Z judikatury, která se dále otázkou nezbytnosti řídičského oprávnění zabývala, vyplývá, že mobilita spojená s oprávněním řídit motorová vozidla je nezbytná pro činnost obchodního zástupce.²³ Z hlediska § 71a EŘ přitom nebude relevantní, zda je daná činnost vykonávána povinným jakožto nezávislým podnikatelem dle § 2483 a násl. OZ, nebo jde o obdobnou činnost v režimu základního pracovněprávního vztahu. Nezbytnost přiznaly soudy i v situaci, kdy šlo o jinou podnikatelskou činnost, jejímž předpokladem je mobilita povinného.²⁴ Pokud však pozastavením řídičského oprávnění bude výkon činnosti povinného jen diskomfortní, případně o něco nákladnější, ale nebude zcela znemožněn nebo radikálně omezen, bude patrně takový zásah ze strany soudů akceptován.²⁵ I tento zásah bude evidentně omezovat podnikání povinného, nicméně za předpokladu, že je nadále provoz této podnikatelské činnosti nehledě na pozastavení možný, jej lze s ohledem na práva oprávněného akceptovat.

Sporná je uplatnitelnost závěru soudů, že nezbytné je řídičské oprávnění, jestliže jej povinný potřebuje k péči o invalidní tchýni, která navíc pobírá příspěvek na mobilitu, opět vysloveného původně v kontextu přestupkového práva.²⁶ Jakkoliv může jít o osobu blízkou povinnému ve smyslu § 22 odst. 1 OZ, nemusí vůči ní mít povinný vyživovací povinnost, což ostatně v případě tchýně platí. Jestliže povinný obhájí nezbytnost řídičského oprávnění uspokojováním základních životních potřeb třetí osoby, je právě existence vyživovací povinnosti podmínkou zrušení exekučního příkazu dle § 71a odst. 4 písm. a) EŘ.

Striktně vzato by tak péče o tchýni v popsané situaci nebyla důvodem pro zrušení exekučního příkazu.

¹⁹ Srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2024, sp. zn. II. ÚS 960/24, bod 5 a tomuto nálezu předcházející rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 1. 2024, sp. zn. 4 As 69/2023, bod 18.

²⁰ SVOBODA, Karel. § 71a. In: SVOBODA, Karel a kol. Exekuční řád. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 713.

²¹ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2012, sp. zn. 9 As 6/2012.

²² Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2020, sp. zn. 19 Co 239/2020, body 13-14.

²³ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 1. 2020, sp. zn. 3 As 389/2019, bod 8.

²⁴ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2016, sp. zn. 7 As 64/2016, bod 13.

²⁵ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2018, sp. zn. 8 As 77/2018, bod 9.

²⁶ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2013, sp. zn. 1 As 183/2012, bod 13. Obdobně, byť u potomků v linii přímé, viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2018, sp. zn. 2 As 202/2018, bod 7.

Pravděpodobně lze uvažovat o tom, že v takto specifickém případě by mohl exekutor přílišnou tvrdost zákona zhojit v některých případech zrušením příkazu například podle § 47 odst. 1 EŘ. Jasný zákonný podklad pro takový postup je ovšem obtížně identifikovat a je třeba dbát i práv oprávněného. Alternativou je uplatnění testu proporcionality tak, že bude posuzováno i způsobení újmy třetí osobě závislé na povinném. Jak ale vyplývá z konstrukce § 71a odst. 4 EŘ, exekutor se o skutečnosti, že povinný užívá osobní automobil k péči o osobu na tom závislou, dozví obvykle až zpětně právě od povinného, přičemž v takovém případě je již exekuční příkaz vydán. Problematické opodstatnění případného zrušení exekučního příkazu minimálně v zákonné rovině tak zůstává. Je třeba připustit, že by v uvedené situaci pravděpodobně mohl obstát extenzivní výklad § 71a odst. 4 písm. a) EŘ s odkazem na argumentaci v rovině ústavního práva a základních práv osoby, o kterou povinný pečuje. I tento závěr judikatury tak spíše bude aplikovatelný, nicméně je obtížné jej dovodit jazykovým výkladem relevantní právní úpravy v EŘ, což vyvolává pochybnosti.

V péči o třetí osoby, které nenaplní podmínku vyživovací povinnosti, ale přesto jsou na povinném závislé, lze spatřovat určitou legislativní mezeru. Jako nejčistší řešení se proto jeví rozšíření okruhu osob, kvůli nimž nezbytně potřebuje povinný své řídičské oprávnění, o osoby blízké nehledě na existenci vyživovací povinnosti. Nevýhodou může být určitá zneužitelnost, kdy se lze odvolávat na subjektivní kritérium důvodného pocíťování újmy třetí osobou jako újmy vlastní dle § 22 odst. 1 OZ.

Kontroverzní je také aplikovatelnost závěru, že doprava dítěte do školy není nezbytná, jestliže existují rozumné a ekonomicky únosné alternativy, jako je kupříkladu hromadná doprava či pomoc třetí osoby.²⁷ V tomto případě nemusí sice jít o existenční ohrožení chráněné osoby (zde dítěte), nicméně pokud by povinný užíval řídičské oprávnění primárně či dokonce výlučně k zajištění tohoto zájmu, v podstatě donucovací efekt může mít negativní dopady jen na dítě. Pokud povinný jednoduše odmítne i poté uhradit, jedinou změnou v takovém případě je, že nedopraví dané dítě do školy například automobilem.

To platí tím spíše, pokud by dané dítě bylo současně exekučně oprávněným. Přinejmenším v tomto případě by patrně pozastavení řídičského oprávnění neplnilo účel exekuce. Nejčastěji však k takto specifické situaci nejspíše docházet nebude a využití řídičského oprávnění povinného bude širší. Dopravu do školy za současné existence přijatelné alternativy nebude ve většině případů možné označit za nezbytnou základní potřebu. Posouzení dopadů na dítě, zejména je-li v pozici exekučně oprávněného, však může ovlivnit úvahy exekutora například v rámci již zmíněného testu proporcionality.

Obecně lze vysledovat, že soudy zpravidla akceptují doložení smluvního dokumentu, ze kterého vyplývá nezbytná potřebnost řídičského oprávnění pro povinného, a to typicky na základě druhu práce či místa výkonu práce. Stejně tak je akceptovatelné doložení podkladů o dosavadní činnosti u podnikatele, ze kterých vyplývá, že ke své činnosti nezbytně potřebuje řídičské oprávnění. Soudům přitom nestačí doložení, že činnost povinného bude omezena a zkomplikována, podmínkou pro přiznání nezbytné potřebnosti řídičského oprávnění je, že by důsledkem bylo znemožnění činnosti povinného.

K dalším situacím částečně již mimo příjmovou oblast povinného by de lege lata měla uspět rovněž argumentace péčí o osobu, ke které má povinný vyživovací povinnost, a pro kterou je při zajišťování základních životních potřeb nezbytně nutné řídičské oprávnění. V této oblasti však je vhodné uvážit rozšíření okruhu osob v § 71a odst. 4 písm. a) EŘ i o osoby blízké, jestliže je zajištění jejich základních potřeb závislé na povinném a jeho řídičském oprávnění.

Širší úvahy k aplikaci § 71a odst. 4 písm. a) EŘ před vydáním exekučního příkazu

V literatuře se vyskytl spíše minoritní názor, že je třeba (nejspíše nad rámec testu proporcionality a potřebnosti) zkoumat už před vydáním exekučního příkazu, zda není řídičské oprávnění nezbytné k obživě.²⁸ Je nutné uvést, že právní úprava v § 71a EŘ ani

²⁷ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 1. 2020, sp. zn. 3 As 389/2019, bod 9; Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2017, sp. zn. 8 As 43/2017, bod 7.

²⁸ DOLEŽALOVÁ, Lenka. Zásadní změny v exekučním řízení. Bulletin advokacie, 2012, č. 12, s. 28-31.

jinde takový postup exekutorovi neukládá. Nicméně lze přisvědčit tomu, že je vhodné pečlivě uvážit všechny okolnosti již předem. Takový postup se jeví jako vcelku logický. Pokud by exekutor měl informace o tom, že řídičské oprávnění povinný nezbytně potřebuje k zajištění obživy, bylo by nanejvýš formalistické pozastavit řídičské oprávnění s tím, že bude ponecháno na povinném, aby tuto nezbytnost zpětně prokazoval. Je také třeba brát v potaz, že pozastavení řídičského oprávnění do značné míry snižuje šanci povinného získat zaměstnání, pokud aktuálně není zaměstnán ani nepodniká.

S koncepcí, že není pozastavení řídičského oprávnění užíváno jako paušální nástroj, také souhlasí nastavení, kdy jej lze nařídit i po nabytí zletilosti oprávněného. Pokud totiž exekutor nejprve zváží veškeré okolnosti, může mezitím oprávněný nabýt zletilosti. Tato konstrukce však současně dává časový prostor jak k vydání exekučního příkazu k pozastavení řídičského oprávnění například i po nabytí zletilosti, tak ke zkoumání, zda vydání exekučního příkazu nebrání například povolání povinného.

Z výše uvedeného lze dovodit, že při úvahách o pozastavení řídičského oprávnění je exekutor vázán zásadou subsidiarity a principem přiměřenosti uložené povinnosti vůči vymáhanému plnění. Například z čl. 26 odst. 3 Listiny základních práv a svobod a ze zahraničních zkušeností vyplývá, že ochrana povinného, jestliže řídičské oprávnění nezbytně potřebuje kupříkladu ke své obživě, má ústavněprávní dimenzi.²⁹ Tím spíše je potřeba tam, kde je to možné, ověřit alespoň dle obsahu spisu, zda je řídičské oprávnění pro povinného nezbytně nutné k výkonu povolání, a to optimálně ještě před vydáním exekučního příkazu. Jak bylo ilustrováno na výše uvedených rozhodnutích, v některých situacích je vydání příkazu evidentně právně přípustné, a přesto nanejvýš nelogické s ohledem na účel exekuce, povolání povinného či přednostní ochranu zranitelných osob. V takových situacích navíc existuje vysoká pravděpodobnost zrušení exekučního příkazu na základě § 71a odst. 4 písm. a) EŘ.

V rámci diskuse nad případnou úpravou *de lege ferenda* se proto jeví jako žádoucí zvážit revizi současného mechanismu, který předpokládá prokazování nezbytnosti řídičského průkazu téměř výhradně povinným a až po vydání exekučního příkazu. Nabízí se některá zpřesnění § 71a EŘ, která byla představena, a dále případné obligatorní zakotvení širšího přezkumu situace ze strany exekutora před vydáním samotného exekučního příkazu. Dle zkušenosti autora lze hodnotit pozitivně, že se již nyní někteří exekutoři snaží tyto skutečnosti brát v úvahu. V neposlední řadě je ke zvážení, zda by dialog mezi exekutorem a povinným nemohl u pozastavení řídičského oprávnění probíhat například v rámci řízení o opravném prostředku, ačkoliv *de lege lata* není jeho podání proti exekučnímu příkazu přípustné podle § 47 odst. 5 EŘ.

Potřeba nastíněných úvah vyvstává i s ohledem na existující návrhy, aby byl rozšířen okruh pohledávek, při jejichž vymáhání lze užít postup dle § 71a EŘ.³⁰ Diskuse směřuje mimo jiné k návrhu, aby k současnému spíše reaktivnímu modelu obrany povinného bylo doplněno i obligatorní předběžné posouzení podmínek pro vydání exekučního příkazu dle § 71a EŘ alespoň v rozsahu informací, které má exekutor k dispozici z dosavadního průběhu řízení, ze své úřední činnosti a z obsahu daného spisu.

Článek online si přečtete zde:

²⁹ Absence přezkumu potřebnosti řídičského oprávnění k výkonu povolání byla v zahraničí jednou z příčin vytýkaného rozporu se základními právy povinného. Viz rozhodnutí polského Ústavního soudu ze dne 22. 9. 2009, sp. zn. P 46/07, body 4.4-4.7.

³⁰ ŠTIKA, Martin. Exekuce 2030 *de lege ferenda*. Bulletin advokacie, 2024, č. 12, s. 36-41.

text: Mgr. Olga Černá

Portál dražeb pomohl exekutorům v roce 2025 vydražit nemovitosti za více než 704 milionů korun

Hodnota vydražených nemovitostí meziročně vzrostla o 41,6 %

Portál dražeb v roce 2025 potvrdil svou stabilní pozici mezi dražebními portály. Jeho podíl na trhu elektronických dražeb nemovitých věcí dosáhl 16,7 %, nejvýraznějším výsledkem je však meziroční nárůst hodnoty vydražených nemovitostí o 41,6 %. Prostřednictvím komorového portálu byly vydraženy nemovitosti za více než 704 milionů korun.

Ještě důležitější jsou však výsledky, kterých se prostřednictvím Portálu dražeb podařilo dosáhnout. Hodnota vydražených nemovitostí meziročně vzrostla o více než 41 %, což potvrzuje, že portál přináší soudním exekutorům i oprávněným konkrétní ekonomický přínos.

Portál dražeb nadále posiluje své postavení na trhu

V roce 2025 bylo v České republice nařízeno celkem 4 986 elektronických dražeb nemovitých věcí. Z toho 834 dražeb bylo zveřejněno na Portálu dražeb. Podíl komorového portálu tak dosáhl 16,7 % trhu. Oproti roku 2022, kdy činil 6,9 %, jde o více než dvojnásobný nárůst.

Přestože se celkový počet dražeb nemovitostí na trhu v posledních letech pohybuje na obdobné úrovni, Portálu dražeb se daří svůj podíl dlouhodobě navyšovat. V roce 2025 tak již přibližně každá šestá elektronická dražba nemovitosti proběhla právě prostřednictvím komorového portálu.

Portál dražeb v roce 2025 obsadil 16,7 % trhu elektronických dražeb nemovitých věcí.

Počet nařízených elektronických dražeb nemovitých věcí*	Celý trh	Z toho: Portáldražeb.cz	Podíl % na trhu z pohledu počtu nařízených dražeb
2022	5 877	404	6,9 %
2023	5 963	742	12,4 %
2024	4 899	804	16,4 %
2025	4 986	834	16,7 %

* elektronické (tj. nezahrnuje tzv. kamenné) dražby exekuční i dobrovolné nařízené (tj. vč. odročených, zrušených aj.)

Vydražené nemovitosti za více než 704 milionů korun

Nejdůležitějším ukazatelem však nejsou samotné počty dražeb, ale výsledky, kterých se podařilo dosáhnout.

V roce 2025 dosáhla suma nejvyšších podání u nemovitostí vydražených prostřednictvím Portálu dražeb částky téměř 705 milionů korun. Oproti roku 2024, kdy činila necelých 498 milionů korun, jde o meziroční nárůst o 41,6 %.

Tak výrazný růst potvrzuje, že se na Portálu dražeb draží nejen větší množství nemovitostí, ale také nemovitosti vyšší hodnoty. Zároveň ukazuje, že portál dokáže oslovit dostatečný počet dražitelů a vytvořit konkurenční prostředí vedoucí k dosažení vyššího výtěžku dražby.

Dražitelé navýšili ceny o třetinu

Pozitivní výsledky potvrzuje také vývoj licitací. V roce 2025 činila suma nejnižších podání u vydražených nemovitostí 526,6 milionu korun, zatímco výsledná suma nejvyšších podání dosáhla téměř 705 milionů korun. Dražitelé tak během samotných licitací navýšili hodnotu prodávaných nemovitostí o více než 178 milionů korun.

Průměrný nárůst ceny v průběhu dražby dosáhl 33,9 %. Jinými slovy, výsledné ceny byly v průměru o třetinu vyšší než vyvolávací ceny stanovené v dražebních vyhláškách.

Exekutorům jsme v roce 2025 pomohli vydražit nemovitosti za více než 704 milionů korun, meziročně o 41,6 % více.

Vydraženo na Portáldražeb.cz	Suma nejnižších podání	Suma nejvyšších podání*	Nárůst v průběhu licitace	% dražeb, kde nejvyšší podání překročilo odhadní cenu
2022	128 009 922 Kč	192 246 367 Kč	50,2 %	49,7 %
2023	318 012 695 Kč	425 730 553 Kč	33,9 %	37,8 %
2024	363 852 790 Kč	497 688 704 Kč	36,8 %	38,7 %
2025	526 596 252 Kč	704 945 820 Kč	33,9 %	36,3 %

* pouze nejvyšší podání dosažená v dražbě, neobsahuje složené předražky

Pozitivním ukazatelem zůstává také skutečnost, že ve více než 36 % případů překročilo nejvyšší podání odhadní cenu nemovitosti.

Roste i segment movitých věcí

Vedle nemovitostí pokračuje rozvoj Portálu dražeb také v oblasti movitých věcí.

Zatímco v roce 2022 bylo na portálu nařízeno pouze 45 elektronických dražeb movitých věcí, v roce 2025 jich bylo již 229. Za čtyři roky tak jejich počet vzrostl více než pětinasobně.

Nejvýrazněji se přitom rozvíjí kategorie auto-moto. Ta v roce 2025 představovala již 156 dražeb, tedy více než dvě třetiny všech dražeb movitých věcí zveřejněných na Portálu dražeb. Ještě v roce 2022 tvořila pouze čtvrtinu tohoto segmentu.

Vozidla přitahují zájem dražitelů

Zajímavé výsledky přináší také samotné dražby vozidel. V roce 2025 činila suma nejnižších podání v kategorii auto-moto více než 9,1 milionu korun, zatímco výsledná suma nejvyšších podání přesáhla 19 milionů korun. Během licitací tak došlo k navýšení cen o 109,2 %.

Výsledné ceny byly tedy v průměru více než dvojnásobné oproti vyvolávacím cenám, což potvrzuje rostoucí zájem veřejnosti o dražby vozidel a potenciál této kategorie do dalších let.

Kategorie auto-moto tvořila v roce 2025 již 68 % všech dražeb movitých věcí na Portálu dražeb.

Počet nařízených <u>elektronických</u> dražeb movitých věcí*	Portáldražeb.cz	Z toho kategorie „auto-moto“
2022	45	11 (24,4 %)
2023	165	42 (25,5 %)
2024	144	84 (58,3 %)
2025	229	156 (68,1 %)

* elektronické (tj. nezahrnuje tzv. kamenné) dražby exekuční i dobrovolné nařízené (tj. vč. odročených, zrušených aj.)

Vydraženo na Portáldražeb.cz v kategorii „auto-moto“	Suma nejnižších podání	Suma nejvyšších podání	Nárůst v průběhu licitace	% dražeb, kde nejvyšší podání překročilo odhadní cenu
2024	5 871 396 Kč	12 815 771 Kč	118,3 %	18,6 %
2025	9 129 900 Kč	19 098 603 Kč	109,2 %	17,9 %

Portál dražeb šitý pro práci soudních exekutorů

Rok 2025 ukázal, že Portál dražeb úspěšně přešel z období dynamického růstu do období stabilní konsolidace. Udrží si silnou pozici na trhu, dále zvyšuje objem vydraženého majetku a současně rozvíjí nové segmenty dražeb.

a jejich zaměstnanců. Cílem není pouze zvyšovat počet zveřejněných dražeb, ale především vytvářet prostředí, které pomáhá dosahovat co nejlepších výsledků při zpeněžení majetku.

Stejně jako v předchozích letech pokračuje vývoj portálu na základě podnětů soudních exekutorů

PORTÁLDRAŽEB.cz

- ✓ Udržel si vybudovanou pozici
- ✓ Mírně posílil
- ✓ Pomáhá exekutorům dosahovat vyšších výnosů z dražeb

text: JUDr. Alice Šebová
advokátka

Elektronický spis

Přinášíme text věnovaný tématu elektronického spisu, který byl součástí autorčina článku Civilní řízení v digitální podobě. S ním získala 2. místo v soutěži talentových prací v rámci ocenění Právník roku 2025. Celý soutěžní článek byl následně zveřejněn v Bulletinu advokacie. (pozn. redakce)

Digitalizace justice představuje jeden z klíčových předpokladů moderního, efektivního a dostupného soudnictví. K jejím stěžejním nástrojům patří elektronický soudní spis, který má potenciál zásadně změnit způsob vedení soudních řízení, práci soudů i přístup účastníků řízení k soudním dokumentům. Ačkoli český právní řád vedení soudního spisu v elektronické podobě již delší dobu umožňuje, jeho plošné a plně funkční zavedení zůstává dosud spíše deklarovaným cílem než běžnou praxí. Tento článek shrnuje aktuální právní a faktický stav elektronického spisu. Současně hodnotí dosavadní možnosti zpřístupnění soudních dokumentů účastníkům řízení a zabývá se hlavními legislativními, technickými a organizačními výzvami, jejichž překonání je předpokladem pro úspěšné zavedení jednotného elektronického spisu v české justici.

1. Obecný rámec

Právní základ pro vedení elektronického spisu je upraven v § 40b zákona č. 99/1963, občanský soudní řád (dále jen „OSŘ“), který uvádí, že o každém sporu nebo jiné právní věci se vede spis v listinné nebo v elektronické podobě.¹ Podmínky vedení spisu stanoví vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy (dále jen „jednacím řád“). Vedení spisu se také řídí zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o archivnictví“), a instrukcí Ministerstva spravedlnosti č. j. 505/2001-Org., kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy (dále jen „kancelářský řád“). Specifická pravidla se pak uplatňují u Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, které vydávají vlastní kancelářské a spisové řády.

Zavádění elektronického spisu je dlouhodobě diskutovaným tématem. Zákonodárce elektronické vedení

spisu předpokládal již v roce 2009.² **Dosud se však nepodařilo jednotný elektronický spis pro všechny agendy vytvořit.** Výlučně elektronickou podobu mají v současnosti pouze spisy v řízení o elektronickém platebním rozkazu (§ 200d kancelářského řádu). I zde je však veden tzv. sběrný spis pro ukládání listinných originálů, který tvoří nedílnou součást elektronického spisu (§ 200e kancelářského řádu). V ostatních typech řízení nadále převládá listinná verze, ačkoli některé agendy jsou vedeny paralelně i elektronicky.³

V praxi jsou všechny soudní dokumenty v rámci jednotlivých soudních úseků napříč jednotlivými stupni soudní soustavy ukládány do **různých elektronických aplikací** (např. ISAS, ISIR, ISVKS, ISNS).⁴ Tyto systémy slouží výhradně pro interní potřeby soudů a jsou často **vzájemně nekompatibilní**. To komplikuje efektivní předávání informací mezi jednotlivými složkami justice, tj. jednotlivými soudními úseky, jakož i jednotlivými stupni soudní soustavy.⁵

¹ Na základě zákona č. 176/2025 Sb. je s účinností od 1. 1. 2026 novelizován § 40b odst. 1 OSŘ, který nově navíc uvádí, že „soud vyhotovuje písemné úkony v té podobě, v jaké je veden spis; je-li však o věci veden listinný spis, předseda senátu může rozhodnout, že se písemný úkon soudu vyhotoví v elektronické podobě.“

² KOTÁPIŠOVÁ, P. Digitalizace soudního spisu. *Jurisprudence* 1/2024, Rubrika: Články, s. 20-24. [Systém ASPI]. [cit. 2025-09-12].

³ Srov. např. insolvenční řízení (§ 215a odst. 2 kancelářského řádu), řízení u Nejvyššího soudu (§ 88 kancelářského a spisového řádu Nejvyššího soudu), řízení u Ústavního soudu (§ 42a kancelářského a spisového řádu Ústavního soudu).

⁴ Srov. JIRSA, J. a kol. *Občanský soudní řád: Soudcovský komentář*. Praha: Wolters Kluwer. Systém ASPI [online]. ISSN 2336-517X. [cit. 2025-09-09].

⁵ Srov. Ministerstvo spravedlnosti. *Strategický rámec eJustice 2023+*. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 2023.

Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/ms/strategie/> [cit. 22. 9. 2025].

2. Zpřístupnění spisu účastníkům řízení

Ačkoli v některých typech řízení existují elektronické spisy, **v praxi není umožněno jejich vzdálené zpřístupnění účastníkům řízení.** Např. v řízení o elektronickém platebním rozkazu probíhá nahlížení tak, že zaměstnanec soudu vygeneruje tzv. offline spis a umožní do něj oprávněné osobě nahlédnout v kontrolovaném prostředí soudu (§ 200k kancelářského řádu). Prostřednictvím aplikace InfoDokument lze sice získat elektronický originál platebního rozkazu, a to včetně doložky právní moci. Tento mechanismus je však z hlediska dostupnosti a komfortu účastníků nedostatečný a neodpovídá standardům moderní justice. Pokud jde o vzdálený přístup k soudním spisům obecně, musejí se účastníci řízení spokojit s aplikací InfoSoud. Ta však nabízí pouze základní přehled o stavu řízení, nikoli samotná rozhodnutí či jiné listiny.

Výjimku představuje **Ústavní soud.** Ten vede spisy souběžně v listinné i elektronické podobě a zřídil pro účastníky řízení, jejich zástupce a vedlejší účastníky aplikaci **NaSpis.** Prostřednictvím této aplikace Ústavní soud zpřístupňuje dokumenty, které má v elektronické podobě. Přístup však neumožňuje do spisových příloh nebo spisů jiných orgánů veřejné moci, které si vyžádal. Toto omezení je prakticky odůvodněné, neboť spisy obecných soudů nejsou zpravidla vedeny v elektronické podobě. Jejich zpřístupnění na dálku by proto pro Ústavní soud znamenalo nutnost jejich převodu do elektronické formy. Ústavní soud dále výslovně zdůrazňuje, že zpřístupnění dokumentů přes NaSpis nenahrazuje klasický institut nahlížení do spisu a že na vzdálený přístup není právní nárok (§ 42a a 58a kancelářského a spisového řádu Ústavního soudu).

Specifická je rovněž situace v **insolvenčním řízení,** kde se spisy také vedou v obou formách (§ 215a odst. 2 kancelářského řádu). Přitom insolvenční rejstřík jako informační systém veřejné správy zpřístupňuje veřejnosti prakticky celý obsah insolvenčních spisů (§ 419 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení). Určité osobní údaje jsou

však anonymizovány a přílohy jednotlivých podání v něm k nahlédnutí dostupné nejsou.

3. Projekt eISIR a eSpis

Ministerstvo spravedlnosti aktuálně připravuje projekt eISIR, jehož cílem je **plná digitalizace insolvenčního řízení.** Zásadním prvkem projektu je tzv. elektronický spis (eSpis), který má postupně nahradit listinnou verzi. Insolvenční řízení je vnímáno jako pilotní oblast, na níž má být systém ověřen. Následně se předpokládá **rozšíření eSpisu i do dalších soudních agend.**⁶ Termín pro zavedení eISIRu a souvisejícího eSpisu byl však opětovně posunut. Nasazení komplexního systému eISIR a eSpis je plánováno až na konec roku 2026.⁷

Ministerstvo spravedlnosti ve Strategickém rámci eJustice 2023+⁸ (dále jen „strategický rámec“) řadí mezi hlavní přínosy eSpisu zejména umožnění **online nahlížení do spisu subjektům řízení v nepřetržitém režimu.** Tím odpadne současná praxe, kdy např. advokáti musejí často cestovat i stovky kilometrů k příslušnému soudu a tam jednotlivé svazky postupně skenovat. Pro jejich klienty to znamená zvýšené náklady za poskytování právních služeb.

Významnou předností je dále možnost **souběžné práce se spisem více subjektů řízení.** V současnosti platí, že pokud se spisem pracuje soudce, není v tutéž dobu spis přístupný pro jiné úřední osoby či účastníky řízení. Zavedení eSpisu naproti tomu umožní všem subjektům efektivní a paralelní přístup. Odpadne i zdržení způsobované pohybem spisu mezi jednotlivými instancemi či v důsledku zapůjčení spisu pro účely jiného soudního řízení. To v současnosti způsobuje pomalejší rozhodovací činnost soudů.

K dalším přínosům podle strategického rámce patří snížení nákladů a bezpečnostních rizik spojených s uchováváním spisů, jejich manipulací či archivací, vytvoření prostoru pro implementaci dalších moderních služeb a možnost **automatizace vnitřních činností soudů.** Strategický rámec nicméně neuvádí žádné konkrétní příklady. Dle sdělení Ministerstva spravedlnosti⁹ má systém eSpis a eISIR mj. zajišťovat auto-

⁶ Srov. PROCHÁZKA, R. Elektronizace v resortu Ministerstva spravedlnosti. *Kontrolní závěr č. 21/28.* Praha: Nejvyšší kontrolní úřad, 2022. Dostupné z: <https://www.nku.cz/assets/kon-zavery/K21028.pdf>.

⁷ Sdělení Ministerstva spravedlnosti na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím ze dne 26. 9. 2025, č. j. MSP-780/2025-OSV-OSV/4, dostupné z: <https://eudeska.justice.cz/informace-dle-106-199>.

⁸ Ministerstvo spravedlnosti. *Strategický rámec eJustice 2023+.* Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 2023. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/cz/ms/strategie/> [cit. 22. 9. 2025].

⁹ Sdělení Ministerstva spravedlnosti na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím ze dne 9. 10. 2025, č. j. MSP-802/2025-OSV-OSV/4, dostupné z: <https://eudeska.justice.cz/informace-dle-106-199>.

matizovanou tvorbu dokumentů z předem připravených šablon, podporovat elektronická podání či přebírat data z formulářů do systému.

4. Výzvy implementace

Pro efektivní zavedení eSpisu je nutné, aby české právní prostředí překonalo legislativní, technické organizační výzvy. Níže jsou proto identifikovány konkrétní problematické aspekty, jejichž vyřešení je předpokladem úspěšné implementace.

4.1 Legislativní výzvy

Ačkoli zákonodárce dlouhodobě předpokládá přechod k elektronickému vedení soudních spisů, současná **právní úprava nestanovuje žádná pravidla, kdy je třeba vést spis v listinné a kdy v elektronické podobě.**¹⁰ OSŘ pouze uvádí, že o každém sporu či jiné právní věci se vede spis v listinné nebo v elektronické podobě, a ponechává tak volbu na soudu. Zákon o archivnictví rovněž nestanoví povinnost vést soudní spisy elektronicky. Taková povinnost neplyne ani z jednacího řádu. Podrobnější úpravu formy vedení spisů v některých typech řízení pak obsahují pouze interní předpisy (jednotlivé kancelářské řády), které však nejsou obecně závazné.

Takto nastavený právní režim neodpovídá požadavkům na řádné fungování eSpisu, který nutně předpokládá **povinné a garantované vedení spisů v elektronické podobě.** Má-li být elektronický spis skutečně funkčním nástrojem moderní justice, je nezbytné zakotvit povinnost jeho vedení přímo právním předpisem a současně přijmout podrobná pravidla jeho fungování.

Následně je nutné zodpovědět, zda má eSpis listinný spis zcela nahradit či zda má být vedena také paralelní listinná verze, případně v jakém rozsahu. Strategické dokumenty Ministerstva spravedlnosti počítají s tím, že listinná forma spisu bude zavedením eSpisu překonána. Zároveň však reflektují, že přechod bude postupný.¹¹ Může se tedy stát, že po určité dobu budou vedle sebe existovat jak elektronické, tak listinné spisy. Je proto **nutné závazně**

stanovit, která verze má být rozhodn v případech rozporů.

Domnívám se, že do doby, než bude eSpis plně funkční, měla by být rozhodná listinná verze spisu. Po jeho plném zavedení by pak naopak měl být rozhodný elektronický spis, který se stane autorizovaný a bezpečně uchovávaným zdrojem dat.

V této souvislosti je však nutné brát v úvahu, že některé dokumenty **nemohou soudy převádět do elektronické podoby** s platností originálu, např. směnky, listinné originály geometrických plánů, či listiny, které mají speciální fyzické zabezpečení (např. vodoznak či hologram). Tyto originály proto budou muset být i nadále ukládány shodně jako v případě řízení o elektronickém platebním rozkazu do tzv. sběrných spisů v listinné podobě.¹² Tento postup ostatně předpokládá § 25 odst. 3 jednacího řádu. Listinný originál se tedy fyzicky uchová odděleně, ale stane se nedílnou součástí elektronického spisu.

4.2 Technické a organizační výzvy

Elektronický spis je možné vést pouze v informačním systému speciálně k tomu určeném (§ 26a jednacího řádu). Zavedení eSpisu proto vyžaduje zajištění odpovídajícího technického zázemí, zejména v oblasti **zálohování a dlouhodobé archivace dat**, jakož i z hlediska **spolehlivosti a kybernetické bezpečnosti celého systému.** Tyto požadavky jsou o to zásadnější, má-li v budoucnu dojít k úplnému nahrazení listinných spisů elektronickou podobou.

V této souvislosti je třeba upozornit, že projekty eISIR a eSpis nejsou realizovány státem, ale jejich dodavatelem je soukromá společnost IBM Česká republika, spol. s r.o. Tato společnost se sice zavázala zajišťovat provozní podporu systému, včetně servisních a rozvojových služeb.¹³ Do budoucna je však zásadní, aby byl rovněž zajištěn **kompletní přesun dat ze stávajících informačních systémů.** V současné praxi se dokumenty ukládají do více paralelních systémů (např. ISAS, ISIR, ISVKS, ISNS). Zavedením eSpisu proto musí být vytvořeno jednotné technické prostředí, které umožní integraci stávajících

¹⁰ SEDLÁČEK, M. Elektronizace justice a nové technologie v civilním procesu. In: *Civilní právo a nové technologie*. Praha: Wolters Kluwer, 2022, s. 199. ISBN 978-80-7676-503-0.

¹¹ Strategický rámec či Ministerstvo spravedlnosti. *Informační koncepce Ministerstva spravedlnosti pro období 2023–2028*. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, 04/2023.

¹² KOTÁPIŠOVÁ, P. Digitalizace soudního spisu.

¹³ Sdělení Ministerstva spravedlnosti na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím ze dne 26. 9. 2025, č. j. MSP-780/2025-OSV-OSV/4, dostupné z: <https://eudeska.justice.cz/informace-dle-106-199>.

cích systémů a přesun (migraci) dat. Do budoucna je nezbytné počítat také s rozšiřováním funkcí eSpisu. Nový systém proto musí být navržen tak, aby byl schopen pružně reagovat na aktuální technologické a procesní požadavky justice.

Podstatné je rovněž vyřešení otázky **dálkového nahlížení** do elektronických spisů a s tím související elektronické identifikace oprávněných osob. Jednací řád aktuálně stanoví, že dálkové nahlížení je možné, pokud to umožňuje technická povaha systému, přičemž totožnost osoby musí být ověřena prostřednictvím elektronické identifikace (§ 8 odst. 3 jednacího řádu). V praxi to může znamenat např. využití bankovní identity či občanského průkazu s čipem. Ústavní soud v současnosti uplatňuje model, kdy je žadateli zaslán ověřovací kód do jeho datové schránky. Na Slovensku se vzdálený přístup umožňuje prostřednictvím portálu Elektronický soudní spis (eSúd) na základě elektronické identifikační karty (občanský průkaz s čipem) nebo pomocí kódu vygenerovaného soudem. Tento kód může sloužit jako vhodná alternativa pro případy, kdy uživatel nedisponuje elektronickým identifikačním prostředkem.

Před plošným zavedením digitálních spisů je nutné zohlednit také osoby bez přístupu k internetu a osoby, pro něž je samostatné využívání moderních technologií obtížné. Jako vhodné opatření se nabízí zřízení vyhrazeného prostoru v budově soudu, kde by těmto osobám bylo umožněno do spisů nahlížet s asistencí soudního personálu.¹⁴

Z organizačního hlediska bude dále třeba proškolit zaměstnance soudů a **realisticky nastavit rozsah digitalizace**. Vzhledem k obrovskému množství listinných dokumentů nelze předpokládat zpětnou konverzi všech již rozhodnutých či projednávaných věcí. Elektronické vedení spisů proto musí být zavedeno minimálně v počáteční fázi pouze pro budoucí agendu. Opačný přístup by znamenal značné zatížení soudního aparátu vedoucí k jeho přehlcení a výraznému zpomalení soudních řízení.

Závěr

Elektronický spis představuje zásadní prvek digitalizace justice, jehož smyslem je zvýšení efektivity soudního rozhodování, snížení administrativní zátěže a zajištění dostupnějšího přístupu účastníků řízení k soudním doku-

mentům. Současná právní úprava i technické nastavení však vykazují nedostatky, které dosud brání plošnému zavedení eSpisu. Aby byl projekt eSpisu úspěšně implementován a plnil očekávané cíle, je vhodné přijmout následující opatření:

Právní úprava – jasně stanovit povinnost vedení spisů v elektronické podobě právním předpisem, včetně vymezení, zda a v jakém rozsahu bude nadále existovat listinná verze.

Řešení rozporů – upravit postup pro případy, kdy se obsah listinného a elektronického spisu liší, a vymežit, která verze má přednost.

Technické zázemí – zajistit vysoký standard zálohování a dlouhodobé archivace dat, kybernetické bezpečnosti a spolehlivosti systému.

Vytvoření jednotného technického prostředí – koncipovat eSpis jako centrální platformu, která sjednotí stávající soudní informační systémy, zajistí z nich převod dat a bude připravena na budoucí integraci s dalšími službami.

Dálkový přístup – vytvořit spolehlivý mechanismus elektronické identifikace subjektů řízení včetně umožnění alternativního řešení pro osoby bez elektronického identifikačního prostředku.

Dostupnost pro všechny – zohlednit potřeby osob bez přístupu k internetu či s omezenými digitálními dovednostmi prostřednictvím vyhrazených prostor v soudních budovách, kde bude umožněno nahlížení s asistencí.

Organizační opatření – proškolit soudní personál, nastavit realistický harmonogram zavádění digitalizace a omezit ji v počáteční fázi pouze na nově zahajované věci.

Článek online si přečtete zde:

¹⁴ KOTÁPIŠOVÁ, P. Digitalizace soudního spisu.

LOKÁLNÍ DESKA

SPOLEHLIVÉ, LEVNÉ A LEGISLATIVNĚ ODPOVÍDAJÍCÍ
ŘEŠENÍ PRO VYVĚŠOVÁNÍ DOKUMENTŮ

Bezplatný nástroj zřízený Exekutorskou komorou ČR pro všechny exekutory

Lokální úřední deska je součástí Centrální úřední desky (www.centralnideska.cz) a slouží k vyvěšování písemností podle občanského soudního řádu.

Spolu s centrální částí pro zveřejňování výzev dle § 56a, § 56b a § 125a ex. ř. pokrývá všechny zákonné povinnosti exekutorského úřadu – na jednom místě.

PROČ LOKÁLNÍ DESKA

- Zdarma pro všechny exekutorské úřady
- Nahrazuje samostatnou úřední desku
- Bez zásahu do dokumentů
- Řešení vytvořené Exekutorskou komorou ČR
- Splňuje zákonné požadavky
- Elektronická pečeť a průkazné vyvěšení
- Snadná integrace do IS i webu úřadu

JAK PŘEJÍT NA LOKÁLNÍ DESKU?

Lokální desku můžete začít využívat ihned – prostřednictvím stejných přihlašovacích údajů jako pro Centrální úřední desku.

Pro spuštění stačí drobná příprava HW řešení a aktivace kioskového módu.

* Doporučeno: starší PC, notebook nebo tablet dostupný veřejnosti na úřadě.

Centrální deska šetří peníze exekutorů.
Už jste ji vyzkoušeli?

CENTRALNIDESKA.cz

CENTRÁLNÍ DESKA
povinný modul

LOKÁLNÍ ÚŘEDNÍ DESKA EXEKUTORA
volitelný modul

Neváhejte se na nás obrátit s jakýmkoliv dotazem.

text: Mgr. Olga Černá

Lokální úřední deska: moderní řešení pro každý exekutorský úřad

Exekutorská komora České republiky dlouhodobě usiluje o vytváření nástrojů, které soudním exekutorům usnadňují výkon jejich činnosti, snižují administrativní zátěž a zároveň přinášejí úsporu nákladů. Jedním z takových projektů je Lokální úřední deska, která je součástí systému Centrální úřední desky a kterou mohou exekutorské úřady využívat zcela zdarma.

Vše na jednom místě

Centrální úřední deska dnes plně pokrývá zákonné požadavky na zveřejňování písemností. Vedle centrální části určené pro zveřejňování podle § 56a, § 56b a § 125a exekutorského řádu nabízí také Lokální úřední desku určenou pro doručování podle občanského soudního řádu.

V praxi to znamená, že soudní exekutor může na jednom místě spravovat veškeré písemnosti, které musí být zveřejňovány způsobem umožňujícím dálkový přístup. Odpadá tak nutnost provozovat samostatná řešení nebo kombinovat více různých systémů.

Jednoduché, bezpečné a v souladu se zákonem

Lokální deska byla od počátku vyvíjena společně s Centrální úřední deskou jako jednotné řešení splňující veškeré zákonné požadavky. Důraz byl kladen nejen na jednoduchost používání, ale také na bezpečnost a technickou spolehlivost.

Velkou výhodou systému je skutečnost, že pracuje bez jakéhokoli zásahu do vyvěšovaného souboru. Není tedy porušena integrita dokumentu a vyvěšovaná písemnost zůstává v podobě, v jaké byla do systému vložena.

Pozitivně je hodnocena také samotná obsluha systému, její jednoduchost, přehlednost a intuitivní obsluha.

Zdarma a bez závislosti na komerčních dodavatelích

Jedním z největších benefitů Lokální desky je skutečnost, že ji Exekutorská komora nabízí soudním exekutorům bez jakýchkoliv poplatků. Na rozdíl od komerčních řešení není nutné hradit licence ani pravidelné provozní náklady.

Současně odpadá závislost na externích dodavatelích a snižují se náklady spojené s vývojem či údržbou vlastních řešení. V době rostoucích provozních nákladů představuje tento aspekt pro řadu úřadů významnou výhodu.

Snadné technické řešení

Zprovoznění Lokální desky nevyžaduje složité investice. Pro zajištění veřejného přístupu lze využít například starší počítač, notebook nebo tablet umístěný v prostorách úřadu. Systém je připraven také pro provoz v kioskovém režimu.

Doporučené zapojení tak obsahuje pouze 2 kroky, a to:

1. zakoupení HW, tedy dotykový displej a miniPC (počítač s nízkými nároky na spotřebu energie),
2. na daném PC instalaci prohlížeče Chrome a přepnutí do kioskového módu, který umožní zveřejňování dokumentů na fyzickém zařízení v prostorách úřadu.

Propojení s interními informačními systémy je řešeno prostřednictvím API, které je k dispozici na webu Centrální úřední desky. Dodavatelé použí-

vaných systémů tak mohou komunikaci snadno integrovat do svých řešení.

Součástí webových stránek vašeho úřadu

Další výhodou je možnost jednoduchého zobrazení Lokální desky přímo na webových stránkách exekutorského úřadu. Veřejný seznam vyvěšených dokumentů i detail jednotlivých písemností lze do webu vložit jediným HTML prvkem, aniž by návštěvníci museli přecházet na jiné stránky.

Zůstává tak zachován jednotný vzhled webu úřadu a zároveň jsou splněny všechny požadavky na dálkový přístup k vyvěšovaným dokumentům.

Využijte řešení, které už máte k dispozici

Lokální deska představuje moderní, bezpečný a ekonomicky výhodný nástroj, který vznikl přímo pro potřeby soudních exekutorů. Pokud již využíváte Centrální úřední desku, máte k Lokální desce přístup prostřednictvím stejných přihlašovacích údajů a můžete ji začít používat okamžitě.

V době, kdy je tlak na efektivitu provozu exekutorských úřadů stále větší, nabízí Exekutorská komora řešení, které spojuje zákonnou jistotu, jednoduchost obsluhy a nulové licenční náklady. Právě proto stojí za to dát Lokální úřední desce šanci.

7x pro Lokální úřední desku

- Zdarma pro všechny exekutorské úřady
- Splňuje zákonné požadavky
- Nahrazuje samostatnou úřední desku
- Elektronická pečeť a průkazné vyvěšení
- Bez zásahu do dokumentů
- Snadná integrace do IS i webu úřadu
- Řešení vytvořené Exekutorskou komorou ČR

Centrální úřední deska Exekutorské komory České republiky

www.centralnideska.cz

V případě jakýchkoli dotazů nás neváhejte kontaktovat telefonicky +420 210 311 000 (Helpdesk) nebo na e-mailu: admin@centralnideska.cz.

text: z přednášky JUDr. Ing. Miroslava Pallera připravila Mgr. Olga Černá

30 let na straně práva: Slovenská komora exekutorů oslavila výročí

Rok 2025 představuje významný milník v historii slovenské justice. Slovenská komora exekutorů si připomíná třicet let od svého vzniku, který se datuje k 11. lednu 1996. Tři desetiletí existence profesní samosprávy soudních exekutorů poskytují příležitost nejen k ohlédnutí za vývojem exekutorského stavu, ale také k zamyšlení nad jeho současnou rolí a budoucím směřováním.

Za třicet let prošla slovenská společnost i právní prostředí zásadními změnami. Proměnila se legislativa, technologie, očekávání veřejnosti i samotný výkon právnických profesí. Exekutorský stav nebyl výjimkou. Z původní skupiny jednadsmesáti exekutorů, kteří stáli u zrodu moderního systému soudních exekucí na Slovensku, se postupně vyvinula stabilní profesní komunita, která dnes představuje nedílnou součást fungování právního státu.

Od průkopníků k moderní profesi

Začátky exekutorského stavu na Slovensku byly spojeny s budováním zcela nového systému výkonu rozhodnutí. Dne 7. prosince 1995 složili první soudní exekutoři exekutorský slib a o několik týdnů později vznikla Slovenská komora exekutorů jako zákonná reprezentantka tohoto povolání.

Mnozí z tehdejších průkopníků jsou s exekutorským stavem spojeni dodnes. Jejich profesní dráha představuje jedinečné svědectví o tom, jak se z nově vznikající právní profese stala respektovaná součást justičního systému. Třicetiletá existence komory zároveň dokládá, že výkon exekutorského povolání není pouze zaměstnáním, ale pro mnohé celoživotním posláním.

Proměna exekutorského stavu za uplynulá desetiletí byla výrazná. Změnily se pracovní postupy, technologické nástroje i rozsah odborných požadavků kladených na výkon povolání. Přesto zůstává základní poslání exekutora stejné jako před třiceti lety –

zajistit, aby vydaná rozhodnutí byla skutečně vykonána.

Vymahatelnost práva jako základ právního státu

Význam exekutorů nelze vnímat pouze prostřednictvím jednotlivých exekučních řízení. Jejich role je mnohem širší. Každý právní systém stojí na předpokladu, že vydaná rozhodnutí budou respektována a v případě potřeby také vynucena.

Bez efektivního výkonu rozhodnutí by i ta nejspravedlivější soudní rozhodnutí mohla zůstat pouze formálním vyjádřením práva bez skutečného dopadu na život jednotlivců či fungování společnosti. Exekutor je proto nezbytnou součástí mechanismu, který dává právu jeho praktický význam.

Historické prameny potvrzují, že výkon rozhodnutí provází lidskou společnost již po staletí. Potřeba zajistit respekt k právním normám a rozhodnutím existovala již v době římského práva a přetrvává i v moderních demokratických státech. Současný soudní exekutor na tuto tradici navazuje jako garant toho, že právo nezůstane pouze deklarací, ale stane se skutečností.

Ochrana práv věřitelů

Ve veřejné debatě bývá exekuce často spojována především s postavením dlužníka. Nemělo by se však zapomínat ani na věřitele, jehož práva byla porušena, a který se domáhá spravedlnosti prostřednictvím zákonných nástrojů.

Věřitelem přitom nemusí být pouze obchodní společnost nebo státní instituce. Věřitelem je také rodič, který se domáhá výživného na své dítě. Jsou jimi senioři, kteří v dobré víře půjčili své úspory a čekají na jejich vrácení. Jsou jimi obce a města, která se snaží zajistit řádné plnění povinností vůči ve-

řejným rozpočtům. A v neposlední řadě také stát při vymáhání svých pohledávek.

Efektivní výkon rozhodnutí je proto důležitým nástrojem ochrany práv všech, kteří své závazky plní a očekávají stejný přístup i od ostatních. Vymahatelnost práva není otázkou jednotlivých případů, ale jedním ze základních pilířů fungující společnosti.

Třicet let výsledků

Jedním z nejvýznamnějších výsledků uplynulých tří desetiletí je růst vymahatelnosti práva na Slovensku. Zatímco v polovině devadesátých let dosahovala přibližně dvou procent, dnes se pohybuje kolem třiceti procent.

Za tímto vývojem stojí kombinace legislativních změn, institucionálního rozvoje a profesionalizace samotného exekutorského stavu. Významnou roli sehrála také modernizace exekutorských úřadů a zvyšování odborné úrovně jejich činnosti.

Současní soudní exekutoři prošli náročným procesem ověřování odborné, technické i materiální způsobilosti. Exekutorské úřady dnes zaměstnávají stovky pracovníků, převážně s vysokoškolským vzděláním, a představují moderní právní pracoviště schopná reagovat na stále složitější požadavky právní praxe.

Výzvy současnosti

Navzdory dosaženému pokroku zůstává výkon exekutorského povolání náročnou profesí. Exekutoři se při své práci stále setkávají s výrazným psychologickým tlakem a v některých případech i s fyzickými útoky. Současně čelí vysokým nárokům na odbornost, transparentnost a efektivitu své činnosti.

Právníké profese obecně navíc v posledních letech čelí rostoucí míře veřejné kritiky. Pochybení jednotlivců bývají často zobecňována na celé profesní skupiny, což může deformovat pohled veřejnosti na práci tisíců poctivých odborníků.

Stejně jako v ostatních právnických profesích však i mezi soudními exekutory převažují lidé, kteří svou práci vykonávají odpovědně, profesionálně a v souladu s právními i etickými pravidly. Právě jejich každodenní činnost vytváří skutečný obraz exekutorského stavu a jeho přínosu pro společnost.

Společná odpovědnost za spravedlnost

Budování právního státu je dlouhodobý proces, na němž se podílejí všechny složky justice. Soudy, státní instituce, advokáti, notáři, exekutoři i další právníké profese tvoří vzájemně propojený systém, jehož cílem je ochrana práv a svobod občanů.

Důvěru veřejnosti v právo nelze budovat izolovaně. Vyžaduje spolupráci, vzájemný respekt a společné úsilí o posilování spravedlnosti a právní jistoty. Touha po spravedlnosti je jednou ze základních lidských hodnot a naplňování této potřeby představuje společný úkol všech, kteří působí v oblasti práva.

Pohled do budoucnosti

Třicáté výročí Slovenské komory exekutorů je příležitostí ocenit osobnosti, které se zasloužily o rozvoj exekuční legislativy a budování exekutorského stavu. Současně je však také připomínkou práce stovek exekutorů a zaměstnanců exekutorských úřadů, kteří se každodenně podílejí na zajišťování vymahatelnosti práva.

Po třech desetiletích existence zůstává základní poslání soudního exekutora nezměněné: stát na straně práva, spravedlnosti a zákonnosti a přispívat k tomu, aby rozhodnutí příslušných orgánů nezůstávala pouze na papíře, ale byla skutečně vykonána.

Právě v tom spočívá jeden z nejdůležitějších přínosů exekutorského stavu pro fungování moderního právního státu – v každodenní práci, která proměňuje právo z deklarace ve skutečnost.

JUDr. Ing. Miroslav Paller, prezident Slovenské komory exekutorů

Čtvrtstoletí exekutorského stavu očima významných osobností práva a justice

Letos si připomínáme 25 let od vzniku Exekutorské komory České republiky a přijetí exekučního řádu, který zásadním způsobem proměnil systém výkonu rozhodnutí a vymahatelnost práva v naší zemi. Toto výročí je příležitostí nejen k ohlédnutí za uplynulým čtvrtstoletím, ale také k zamyšlení nad významem exekutorského stavu pro fungování moderního právního státu.

Oslovili jsme proto osobnosti, které byly u zrodu myšlenky zavedení soudních exekutorů, podílely se na přípravě a prosazení příslušné legislativy nebo dlouhodobě sledují fungování justice a vymahatelnosti práva z pozice vrcholných představitelů soudní moci a právní vědy.

Své vzpomínky, zkušenosti a pohled na vývoj exekučního systému přinášejí bývalý ministr spravedlnosti a předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský, první náměstek ministra spravedlnosti Zdeněk Koudelka, prezident Soudcovské unie České republiky Libor Vávra a soudce Ústavního soudu Slovenské republiky Peter Molnár, který v minulosti působil také jako soudní exekutor a prezident Slovenské komory exekútorov.

Jejich příspěvky připomínají okolnosti vzniku exekutorského stavu, proměny vymahatelnosti práva v České republice i na Slovensku a význam efektivního výkonu rozhodnutí jako jednoho ze základních pilířů důvěry občanů v právo a spravedlnost.

text: JUDr. Pavel Rychetský, Dr. h. c.

Malé vzpomínání na mé ministrování

Lidská paměť je ošidná, ale v lidském životě jsou okamžiky, na které se nezapomíná. Jedním z takových okamžiků pro mne byla doba po listopadu 1989, kdy jsme ještě jako disidenti seděli v suterénu pražské Laterny Magiky a zakládali Občanské fórum. Tušili jsme, že z toho suterénu pro nás vedou jenom dvě možné cesty – do kriminálu nebo do vlády. Výsledek je dnes již všem známý, ale pro mne všechno začalo, když hned na přelomu roku 1989 a 1990 rezignoval na svou funkci český generální prokurátor Jaroslav Krupauer a z České národní rady k nám dorazila výzva, abychom za OF navrhli jeho nástupce.

JUDr. Pavel Rychetský, dr. h. c. je bývalý předseda Ústavního soudu ČR (2003–2023). Patřil k tvůrcům polistopadové české legislativy – v letech 1990–1992 byl místopředsedou federální vlády a předsedou Legislativní rady vlády, v letech 1998–2004 místopředsedou vlády ČR a předsedou Legislativní rady vlády. Dvakrát zastával funkci ministra spravedlnosti (2000–2001 a 2002–2003).

Václav Havel mne tehdy požádal, zda bych nebyl ochoten tuto funkci přijmout. Moc se mi do toho nechtělo, ale odmítnout to také nešlo a odstěhoval jsem se na čas do Justičního paláce na Pankrác. Tehdy jsem totiž dopisoval návrh nové Ústavy – ovšem federální – netuše, že společný stát československý spěje ke svému zániku a rozdělení na dva státy – Českou a Slovenskou republiku. A tak jsem po šesti měsících přešel do federální Čalfovy vlády jako její místopředseda pověřený legislativou. Jedním z hlavních úkolů tehdy bylo jednak zpracování a přijetí zákonů rehabilitačních a restitučních a dále zákonů, které by osvobodily právníký stav od státní kurately a zajistily jim autonomní svobodné a nezávislé postavení. Šlo v první řadě o advokacii, notáře, ale v neposlední řadě i o soudní exekutory. Ti byli do té doby úředníky na soudech, kteří nebyli příliš zainteresováni na efektivním výkonu exekucí. Nakonec jsme je „nechali na pokoji“, ale začala se připravovat legislativa umožňující vznik nové právní profese – exekutorů jako quasi svobodného

právníkého stavu existujícího vedle obdobným způsobem osamostatněných notářů a advokátů. Společnou inspirací bylo na historické tradice navazující uspořádání v podobě vzniku komor sdružujících příslušné právníké profesní skupiny na principu povinného členství zaručujícího maximální možnou míru nejen jejich profesionální, ale i etické úrovně. O to jsem se snažil i jako „pátý ministr spravedlnosti (17. 10. 2000 – 1. 2. 2001) a posléze i sedmý ministr spravedlnosti (15. 7. 2002 – 5. 8. 2003)“. Dnes soudím, že se dílo podařilo - žijeme v demokratickém právním státě, ve kterém je dominantním rysem jeho existence ochrana základních lidských práv a svobod spojená s požadavkem na co nejvyšší stupeň vymahatelnosti práva. Nezastupitelným prvkem funkčnosti práva je jeho vymahatelnost v efektivním čase a to je hlavním posláním exekutorů, jejichž komoře tímto adresují své blahopřání k významnému jubileu – 25. výročí vzniku Exekutorské komory.

text: prof. JUDr. Peter Molnár, PhD.

Súdny exekútor ako súčasť realizácie záväzku štátu naplniť právo na súdnu a inú právnu ochranu

Stav súdnych exekútorov v Českej republike oslavuje 25 rokov od svojho vzniku. Nestáva sa často, aby sa Česko inšpirovalo Slovenskom, ale tento krok takto možno označiť, a (podľa všetkých indícií) nebol chybou. Práve naopak.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie má každý právo na súdnu a inú právnu ochranu svojich ohrozených alebo porušených práv. Z uvedených ústavných, medzinárodnoprávných a únieových právnych noriem vyplýva pozitívny záväzok štátu zabezpečiť realizáciu práva na súdnu a inú právnu ochranu (resp. práva na spravodlivý proces)

prof. JUDr. Peter Molnár, PhD. je od roku 2019 sudcom Ústavného soudu Slovenskej republiky, pôsobí také jako profesor občanského práva na Právnické fakultě Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košicích.

V letech 2001–2019 pôsobil jako soudní exekutor, v letech 2010–2012 byl prezidentem Slovenské komory exekútorov a podílel se na přípravě významných reforem slovenského exekučního a civilního práva.

tak, aby toto základné právo bolo reálne, materiálne naplnené. Zároveň je potrebné uviesť, že základné právo garantované čl. 46 ods. 1 nie je absolútne, keďže Ústava SR v článku 51 ods. 1 normuje, že práva na súdnu a inú právnu ochranu sa možno domáhať len v rozsahu ustanovenom zákonom (teda v rozsahu podústavného, či „jednoduchého“ práva). Zároveň to však znamená dve ďalšie konzekvencie: zákonná a podzákonná právna úprava musí byť v súlade s normami vyššej právnej sily, a takú istú kvalitu musí mať výklad a aplikácia týchto noriem zo strany exekučných orgánov (exekučného súdu a súdneho exekútora) v každom jednotlivom prípade.

Model realizácie tohto záväzku štátu, nastavený na území spoločného štátu za predchádzajúceho spoločenského usporiadania (súdny výkon rozhodnutia podľa šiestej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov) sa po zmene spoločenských vzťahov (predovšetkým po otvorení slobodného podnikania, ktoré generovalo nárast podnikateľských subjektov, právnych vzťahov a právnych sporov) stal kriticky nedostatočným. Vyskytovali sa prípady, kedy veritelia uspokojovali svoj dopyt po vymožitelnosti práva mimoprávnymi prostriedkami, pri ktorých neboli garantované práva dlžníkov, ani oprávnených, čo je pre právny štát neprijateľné.

Štát musel na takúto situáciu reagovať radikálnym zefektívnením núteného výkonu exekučných titulov. Na výber mal z niekoľkých možností, fungujúcich vo vyspelých štátoch Európy (efektívny štátny inštitucionálny výkon rozhodnutia prostredníctvom súdu alebo administratívneho orgánu; slobodné povolenie; kombinácia týchto modelov).

Slovenská republika si vybrala zabezpečenie prevalentnej časti núteného výkonu exekučných titulov prostredníctvom súdneho exekútora, teda „hybridu“ orgánu verejnej moci (ktorý je súčasťou súdnej moci) a podnikateľa, ktorý pri výkone svojej činnosti súťaží. Zákonodarca si jasne a úmyselne zvolil efektívny model realizácie núteného výkonu exekučných titulov ekonomicky motivovanými samostatne zárobkovo činnými osobami, ktoré realizujú mocenské oprávnenia štátu, pričom jednou z nosných charakteristických črt tohto modelu bola a je beznákladovosť systému z pohľadu štátneho rozpočtu. Táto črta nie je náhodná – tvorí jadro zvolenej koncepcie. Štát chce zabezpečiť čo najkvalitnejšie plnenie svojej úlohy, a s čo najnižšou finančnou záťažou. Právny štát potrebuje čo najvyššiu mieru

vymožitelnosti práva. Jej miera je pri tejto koncepcii priamo úmerná konkurencieschopnosti jednotlivých osôb, ktoré štát splnomocnil na výkon súdnej moci, a ktoré činnosť svojich exekútorských úradov (v štátom požadovanej kvalite) financujú z inkasovaných trov exekúcie.

Opakovanie týchto (nie neznámych) faktov nie je samoúčelné, ale slúži na uvedomenie si a pripomenutie si skutočnosti, že súdny exekútor nie sú nejakou „hordou vymáhačov dlhov“, ktorá sa na území štátu vzala ktovieodkiaľ a znepríjemňuje život občanom a právnickým osobám, ale ide o regulované právnické povolanie, kreované zákonom pre potreby štátu z jasných strategických, pragmatických a ekonomických dôvodov. V právnom štáte nemôžu byť súdny exekútor vnímaní ako trpené alebo nutné zlo, ale ako potrebný výkričník práva, ktorý vytvoril sám štát, a najlepšiu „ochranu pred exekúciou“ štát občanom poskytne zvyšovaním ich finančnej gramotnosti a zodpovednosti. Nakoniec, ideálom je zodpovednosť a rešpekt k právu, pri ktorých bude potreba núteného vymáhania práv zriedkavou. Je vhodné mať to na pamäti vždy, keď sa exekúcia stane politickou témou.

Všetko, čo bolo uvedené, platí aj pre Českú republiku, s právnou úpravou o šesť rokov mladšou, ktorá reagovala na pozitíva a negatíva slovenského Exekučného poriadku.

Podľa môjho názoru je v oboch našich krajinách málo pravdepodobné, že štát dospeje k záveru o potrebe alebo vhodnosti úplnej zmeny koncepcie realizácie núteného výkonu exekučných titulov zo slobodného povolenia na inú alternatívu.

Posilňovanie hodnotenia existujúceho modelu ako toho najlepšieho je však úlohou aj samotných súdnych exekútorov a ich stavovskej organizácie. Aj toto je potrebné mať na pamäti.

text: JUDr. Libor Vávra

Od nevymahatelnosti k systému: čtvrtstoletí Exekutorské komory ČR

Úroveň právního státu nelze poměřovat pouze kvalitou zákonů nebo nezávislostí soudců. Skutečná důvěra veřejnosti ve spravedlnost se naplňuje až tehdy, když jsou soudní rozhodnutí kvalitní, včasná, ale také reálně vykonatelná. Právě proto představoval vznik Exekutorské komory České republiky a přijetí exekučního řádu v roce 2001 jeden z významných milníků porevolučního vývoje české justice.

Po roce 1989 stála česká justice před nelehkým úkolem. Především musela obnovit důvěru v nezávislé soudnictví, ale zároveň zajistit, aby její rozhodnutí nezůstávala pouze formální deklarací práva. Tehdejší systém výkonu rozhodnutí byl poplatný totalitnímu režimu, v němž každý práceschopný občan musel být zaměstnán a případné peněžité plnění tak bylo snadno a ryze administrativní cestou snadno vymahatelné. Prudký rozvoj svobodného podnikání v devadesátých letech se všemi svými excesy měl pro fungování soudního systému zřetelně nejvážnější dopad právě na výkon rozhodnutí. Ten se stal dlouhodobě přetížený, administrativně náročný a málo efektivní, navíc trpěl nedostatkem kvalitních odborníků i finančních prostředků. Byl vlastně až na výjimky nefunkční. Na sklonku minulého tisíciletí jsem si jako čerstvě jmenovaný předseda obvodního soudu tuto smutnou realitu uvědomoval prakticky denně při vyřizování oprávněných stížností věřitelů s vykonatelným rozhodnutím v ruce.

Zavedení institutu soudních exekutorů proto nebylo samoúčelnou reformou, ale nezbytnou reakcí státu na potřebu moderního a funkčního mechanismu vymáhání práva.

Stejně jako jiné součásti justice, prošla i exekuční oblast složitým vývojem. Období prudkého nárůstu exekucí přineslo nejen řádově vyšší efektivitu vymáhání práva, ale také řadu společenských a etických otázek. Veřejná debata o podobě exekucí byla místy velmi vyhrocená, pochopitelně zpolitizovaná a často přesahovala samotný rámec justičního systému. Přesto je třeba ocenit, že Exekutorská komora byla schopna aktivně vstupovat do diskuse o reformách a podílet se na hledání vyváženější podoby systému.

JUDr. Libor Vávra je jednou z nejznámějších osobností české justice. Jako soudce působí od r. 1989. V letech 1999–2011 byl předsedou Obvodního soudu pro Prahu 1, následně v letech 2013–2020 předsedou Městského soudu v Praze, v současné době je jeho soudcem. V letech 1998–2002 byl prezidentem Soudcovské unie České republiky.

Dnešní exekuční prostředí je v mnoha ohledech odlišné od situace před dvaceti či pětadvaceti lety. Větší důraz je kladen na proporcionalitu, ochranu zranitelných osob, transparentnost i digitalizaci procesů. V mých očích je důležité, jak se Exekutorská komora stále snaží posilovat otevřenost vůči veřejnosti a podporovat další kultivaci exekuční praxe.

Je přirozené, že výkon rozhodnutí zůstává citlivou oblastí práva. Exekuce vždy představuje zásah do právní sféry jednotlivce, mnohdy toho nejslabšího. Současně však nelze zapomínat, že bez efektivního výkonu rozhodnutí by se oslabil samotná autorita soudů a důvěra občanů v právní stát.

Exekutorská komora od svého vzniku sehrává důležitou roli profesní samosprávy. Vytváří odborné a etické standardy výkonu profese, podílí se na vzdělávání exekutorů a představuje významného partnera při odborné diskusi o podobě justice.

Výročí vzniku Exekutorské komory České republiky je proto příležitostí nejen k připomenutí si historie jedné právnické profesní skupiny, ale také k ocenění významu všech, kteří se spolupodílejí na fungování justice jako celku. Moderní právní stát totiž nestojí pouze na rozhodování soudů, ale i na schopnosti tato rozhodnutí zákonným, profesionálním a efektivním způsobem vykonat.

text: doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D.

Jak vznikl zákon o exekutorech

Nejpalčivější problém 90. let 20. století v právu byla jeho nevyzpytatelnost. Byl to nejen právní problém, ale i ekonomický. Nevyzpytatelnost práva odrazovala zahraniční investory a významně ztěžovala život i domácím společnostem již působícím v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Soudní rozsudek, který někomu uznává konečně jeho nárok na zaplacení dluhu, je bez efektivního výkonu bezcenný. Většina těch, kteří nechtěli platit své dluhy, nezměnila svůj přístup po vydání rozsudku.

Atmosféra Poslanecké sněmovny 1998–2002

Předně je třeba uvést, že v letech 1998–2002 vládla menšinová sociálně demokratická vláda Miloše Zemana, šlo o 3. volební období Poslanecké sněmovny. Ta sice vznikla díky toleranci Občanské demokratické strany (ODS) v rámci opoziční smlouvy,¹ ale nebyl žádný závazek ODS podpořit vládní návrhy zákonů. Vláda tedy musela trvale spolupracovat s opozicí a pro každý zákon získat podporu té či oné opoziční strany. Tyto účelové hlasovací koalice pro konkrétní zákony se pak měnily ad hoc. Každá opoziční strana měla zájem na něčem jiném.

Tato situace vládní většinu po celé období nutila vycházet se všemi politickými stranami tak, aby nezablokovala budoucí dohody na podpoře některých vládních zákonů. Vládní většina se musela chovat vstřícně i k návrhům opozice. Když je vláda většinová, je situace taková, že vláda, jista si svou většinou v Poslanecké sněmovně, válkuje opozici a odmítá její návrhy, byť jsou správné a dobře legislativně zpracované. Většina se tak povyšuje nad menšinu a vznikají dva nesmiřitelné tábory. To za vlády Miloše Zemana nebylo možné, protože by neprosadila nic. Tato vstřícnost ve vzájemné spolupráci nakonec vedla i k přijetí zákona o exekutorech s podporou vlády, byť šlo prvotně o návrh opozičních poslanců.

doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D.

V současné době vykonává funkci prvního náměstka ministra spravedlnosti odpovědného za oblast legislativy.

V letech 1998–2006 působil jako poslanec Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR za ČSSD a zároveň jako vysokoškolský pedagog na Právnické fakultě Masarykovy univerzity.

První návrh zákona o exekutorech

Po listopadu 1989 se nic nezměnilo na výkonu rozhodnutí u nás, který byl vytvořen v rámci státem řízení ekonomiky. Tehdy naprostá většina podniků byla státních či řízena v rámci plánovaného hospodářství. Proto nedocházelo k neplacení závazků. Výkon rozhodnutí tedy postihoval především oblast nepodnikatelských vztahů mezi občany. Činili jej vykonavatelé, což byli zaměstnanci soudů, kteří nebyli motivováni na výsledku prováděného výkonu rozhodnutí. Po konci státem řízené ekonomiky a vzhledem k velkému nárůstu platební neschopnosti, často i záměrné ze strany dlužníka, který se nebál nefunkčního výkonu rozhodnutí, byl tento systém zahlcen a stal se fakticky nefunkčním.

Proto skupina opozičních poslanců ze stran Unie svobody a lidovců (KDU-ČSL) - Pavel Svoboda (Unie svobody), Cyril Svoboda (KDU-ČSL), Pavel Němec (Unie svobody), Jan Grůza (KDU-ČSL), Zdeněk Korišťka (Unie svobody), Karel Kühnl (Unie svobody), Pavel Pešek (Unie svobody) - podala 8. 10. 1999 návrh zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád),² zpravodajem zákona se stal poslanec vládní sociální demokracie Stanislav Křeček. K návrhu zákona dala zprvu vláda nesouhlasné stanovisko, ale v průběhu jeho projednávání došlo na půdě Ústavně právního výboru Poslanecké sněmovny ke spolupráci navrhovatelů se zástupci vládní sociální demokracie i největší opoziční strany ODS.

¹ ZDENĚK KOUDELKA: Opoziční smlouva – nový prvek politického systému, *Politologický časopis* č. 4/1998, ISSN 1211-3247, s. 462-467.

² Tisk Poslanecké sněmovny 394, 3. volební období 1998-2002, <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=3&T=394>.

Návrh vycházel z toho, že hlavní část vymáhání rozhodnutí přejde ze soudních úředníků placených ze státního rozpočtu na exekutory jako podnikatele, sdružené v nové samosprávné profesní komoře. Exekutoři budou závislí na úspěšnosti exekuce, protože z výtěžku exekuce poplynou jejich příjmy. Přičemž si věřitel jako oprávněná osoba bude moci mezi exekutory vybrat a vznikne konkurence.

V rámci dohody došlo v Ústavně právním výboru k přijetí komplexního pozměňovacího návrhu, který byl fakticky celým novým návrhem zákona o soudních exekutorech. Na znění spolupracovalo i Ministerstvo spravedlnosti, protože si vláda uvědomovala nevykonalnost soudních rozhodnutí jako zásadní překážku hospodářského rozvoje. Tento komplexní pozměňovací návrh byl Poslaneckou sněmovnou vzat za základ projednávání. K němu byly podány jen pozměňovací návrhy zpravodaje Stanislava Křečka, které měly povahu spíše legislativně technických změn, a návrh moravského poslance Zdeňka Koudelky, který měnil sídlo komory z Prahy na Brno. Všechny pozměňovací návrhy byly přijaty a následně byl 25. 5. 2000 přijat Poslaneckou sněmovnou i zákon jako celek, když pro něj z přítomných 173 poslanců hlasovalo 155, proti 5 poslanců. Byl tedy přijat 90 % většinou přítomných poslanců.

Následně byl postoupen zákon do Senátu,³ kdy Senát přijal k zákonu pozměňovací návrh a vrátil jej 11. 7. 2000 Poslanecké sněmovně. Byla přijata jen dílčí změna vůči nedobrovolným dražbám, aby pokračovaly dosavadní nedobrovolné dražby podle zákona o veřejných dražbách a nepřecházely do režimu exekučního řádu. K vlastnímu obsahu zákona o soudních exekutorech tedy Senát připomínky neměl, přesto na této dílčí změně návrh zákona zhavaroval.

O vráceném návrhu zákona jednala znovu Poslanecká sněmovna 14. 9. 2000, kdy bylo přítomno 188 poslanců. Jednotný blok podporovatelů se však rozpadl na ty, kteří podporovali původní verzi Poslanecké sněmovny (ODS, Komunistická strana Čech a Moravy), a ty, kteří podporovali senátní variantu (sociální demokracie, lidovci, Unie svobody). Pro původní verzi Poslanecké sněmovny hlasovalo 90 poslanců, proti bylo 84 poslanců, když pro přijetí byla nutná nadpoloviční většina všech poslanců 101. Pro verzi senátní hlasovalo 84 poslanců, proti bylo 81, když byla po-

třeba nadpoloviční většina přítomných, tedy 95. Kvůli nedobrovolným dražbám mimo exekuční řád tak nebyla přijata ani jedna varianta a projednávání návrhu zákona skončilo.

Druhý návrh zákona o exekutorech

Tvůrci návrhu však vycházeli z toho, že členové Poslanecké sněmovny i Senátu velkou většinou vyjádřili vůli zavést exekutory, a tím zlepšit vymahatelnost práva u nás. Skupina navrhovatelů přizvala mezi sebe i poslance z vládní sociální demokracie a nejsilnější opoziční strany. Obměněnou skupinu navrhovatelů tvořili - Pavel Němec (Unie svobody), Pavel Svoboda (Unie svobody), Cyril Svoboda (KDU-ČSL), Zdeněk Koudelka (sociální demokracie), Eva Dundáčková (ODS), Jaroslav Plachý (ODS), Ladislav Korbel (Unie svobody). Skupina podala druhý návrh zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) 20. 9. 2000.⁴ Vláda s návrhem vyslovila souhlas a uplatnila dílčí připomínky. Zpravodajem byl opět Stanislav Křeček ze sociální demokracie.

Návrh vycházel z dřívějšího textu schváleného Poslaneckou sněmovnou, včetně sídla komory v Brně, a též se změnil název komory z původního Česká exekutorská komora na Exekutorská komora České republiky, což byla podmínka poslance Zdeňka Koudelky pro účast v rámci skupiny navrhovatelů. Kontroverzní derogační ustanovení o nedobrovolných dražbách bylo vypuštěno.

Projednání návrhu zákona již probíhalo nekonfliktně. Na návrh poslance Miloslava Výborného (KDU-ČSL) Ústavně právní výbor Poslanecké sněmovny navrhl změnit razítko exekutora tak, aby v něm byl malý státní znak obsahující znak Čech, jenž se jinak u razítek užívá. V prvním návrhu zákona i v původně podaném druhém návrhu zákona byl vzor razítka s velkým státním znakem obsahující vedle znaku Čech i znak Moravy a Slezska. Návrh zákona byl schválen Poslaneckou sněmovnou 26. 1. 2001, když pro hlasovalo z přítomných 158 poslanců, 3 byli proti, zdrželo se 25. Pro hlasovali zástupci všech stran s výjimkou poslanců komunistické strany, kteří sice první návrh zákona podpořili, ale šlo o jejich reakci na to, že nebyli přizváni mezi spolunavrhovatele, proto se zdrželi.

³ Tisk Senátu 282, 2. funkční období 1998-2000. https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/historie?cid=pssenat_historie.pHistorieTisku.list&forEach.action=detail&forEach.value=s699

⁴ Tisk Poslanecké sněmovny 725, 3. volební období 1998-2000, <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=3&t=725>.

Senát následně zákon schválil 28. 2. 2001, kdy pro něj hlasovalo ze 71 přítomných senátorů 55, 3 byli proti a 13 se zdrželo.⁵ Následně zákon podepsal prezident Václav Havel. Zákon byl vyhlášen 3. 4. 2001 ve Sbírce zákonů pod číslem 120/2001 Sb. Měl dělenou účinnost, kdy část nabyla účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce po dni vyhlášení, tedy 1. 5. 2001, ale ustanovení o exekuční činnosti z důvodu nutné delší legisvakance dnem 1. 9. 2001, kdy začala nová forma vymáhání rozhodnutí, která podstatně změnila dosavadní nefunkční stav vymahatelnosti soudních i jiných rozhodnutí veřejné moci.

Závěr

Soudce bez exekutora nemá smysl. Exekuce jsou solí práva. Ze všech právnických povolání je na exekutory nejvíce útočeno, naopak si jich však velmi vážím. Jsou ze všech právnických povolání nejohroženější skupinou, protože jednají přímo s osobami, které programově kašlou na právo a jakákoliv jiná pravidla. Notář dosahuje velkých příjmů od podnikatelské veřejnosti a za své úkony dostane hned zapláceno. Soudci jako nejlépe placení představitelé státu jsou chráněni justiční stráží a státní zástupce úkoluje policii, která teprve činí úkony vůči osobám.

Ale exekutor a jeho zaměstnanci jednají přímo v terénu. Většinou bez policejní asistence a někdy vůči agresivním dlužníkům. Občas se na exekutory dokonce střílí. Na soudce, státní zástupce, advokáty a notáře se nestřílí. Exekutoři také musí provádět exekuce neúspěšné, tedy jim to přinese práci, náklady a žádnou odměnu.

Neustále útoky na exekutory mi připomínají dobu středověku, kdy společnost si ctíla soudců, ale štítíla se katů, kteří rozhodnutí soudců vykonávali. Aby kat popravil, musel soudce předtím vynést rozsudek smrti. Mnoho lidí zapomnělo či si vůbec nepamatuje dobu do zřízení exekutorů, kdy soudní rozsudek měl mnohdy jen cenu papíru, na kterém byl napsán. Exekutoři to změnili. Jsou nepostradatelným pilířem právního státu.

**Přečtěte si celou rubriku online
přímo zde:**

⁵ Tisk Senátu 14, 3. funkční období 2000-02, https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/historie?cid=pssenat_historie.pHistorieTisku.list&forEach.action=detail&forEach.value=s372.

text: JUDr. Lenka Pekařová
soudkyně Okresního soudu v Kroměříži

Pololetní přehled roku 2026 z judikatury Ústavního soudu

Přinášíme pravidelný přehled aktuální judikatury Ústavního soudu k exekuční problematice za první polovinu roku 2026. Výběr rozhodnutí se zaměřuje na otázky aktivní legitimace v exekučním řízení, nákladů exekuce, promlčení pohledávek, procesních pochybení dovolacího řízení či odpovědnosti státu za nesprávně vedenou daňovou exekuci. Nechybí ani aktuální pohled Ústavního soudu na aplikaci § 150 o. s. ř. při rozhodování o nákladech exekuce.

Bývalá manželka není aktivně legitimována k návrhu na zastavení exekuce proti společnosti bývalého manžela

*usnesení sp. zn. IV. ÚS 3263/25 ze dne 4. 12. 2025
(soudce zpravodaj Josef Baxa)*

§ 36 odst. 1, 2 exekučního řádu

Ústavní soud odmítl stížnost bývalé manželky, která se domáhala zastavení exekuce na majetek společnosti bývalého manžela s tím, že podíl z ní patří k vypořádání společného jmění manželů (SJM) a provedením exekuce by byl majetek nenávratně vyveden ze společnosti, čímž by se výrazně snížila hodnota SJM a stěžovatelce by vznikla škoda.

Byť se stěžovatelce uvedený výklad může jevit jako příliš restriktivní, odpovídá podle Ústavního soudu znění § 36 exekučního řádu. Smyslem a účelem této procesní úpravy není poskytnout možnost navrhovat zastavení exekuce každému, jehož majetková sféra by jejím provedením mohla být dotčena. Stěžovatelka může proti účelovému vyvedení nemovitého majetku z manželovy společnosti (ze SJM) brojit primárně v řízení o vypořádání SJM, kde může i uplatnit nárok na náhradu škody (NS 22 Cdo 206/2020).

Pro existenci dalších – na první pohled nikoliv neefektivních – prostředků ochrany vlastnického práva stěžovatelky Ústavní soud nepovažuje zákonem vymezený okruh účastníků exekučního řízení za nepřiměřené omezení práva stěžovatelky na přístup k sou-

du ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

Otázka zavinění na zastavení exekuce pro náhradu jejích nákladů

*nález sp. zn. IV. ÚS 680/24 ze dne 10. 12. 2025
(soudce zpravodaj Josef Fiala)*

§ 46 odst. 4 písm. a), c), § 55a, § 87 odst. 2, § 88 odst. 4, § 89 exekučního řádu

§ 142, § 143, § 150, § 157 odst. 2, § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř.

Jedinečné okolnosti případu obecné soudy podle Ústavního soudu nezohlednily ve věci, v níž se měly zabývat otázkou, kdo zavinil zastavení exekuce. Potíž spočívala v dlouholetém sporu oprávněné a třetí osoby o vlastnictví pohledávky. Povinní stěžovatelé se z důvodu nepřehledné situace rozhodli plnit do soudní úschovy, a pak se exekuci bránili návrhem na její zastavení. Jelikož nesložili také náhradu nákladů exekuce, zastavily obecné soudy exekuci pouze zčásti. Ve zbylém rozsahu vydal soudní exekutor příkaz k úhradě, proti kterému stěžovatelé hned uplatnili námitky odůvodněné tím, že návrh na složení částky do soudní úschovy předcházela návrhu na zahájení exekuce, plnili tedy dobrovolně a nárok na náhradu nákladů exekuce nevznikl.

Soudní exekutor a exekuční soud je bez bližšího odůvodnění zamítli; Ústavní soud dal stěžovatelům za pravdu a jejich rozhodnutí zrušil s poukazem, že soudní exekutor fakticky pohledávku nevyzvolil, právo vyplývající z exekučního titulu zaniklo náhradním splněním do soudní úschovy, což soudní exekutor ani exekuční soud nezohlednili.

Promlčení pohledávky 150 000 000 Kč

usnesení sp. zn. IV. ÚS 2018/24 ze dne 7. 1. 2026 (soudce zpravodaj Milan Hulmák)

§ 55 exekučního řádu

§ 408 odst. 1, 2 ObchZ

§ 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

S verdiktem „promlčeno“ se musel smířit oprávněný stěžovatel, který se v exekučním řízení domáhal vymožení pohledávky 150 000 000 Kč, nebyl však úspěšný se svou obranou proti zastavení této exekuce k návrhu povinného pro námitku promlčení. Podle bodu 2 odmítavého usnesení Ústavního soudu dospěly obecné soudy k závěru (na kterém Ústavní soud nic závadného neshledal), že stěžovatel (oprávněný) mohl své právo na vydání bezdůvodného obohacení poprvé uplatnit dne 26. 5. 2010, běh desetileté promlčecí lhůty podle § 408 odst. 1 ObchZ tak skončil dne 26. 5. 2020, posuzovaný exekuční návrh však podal až 22. 12. 2022.

Na běh lhůty podle obecných soudů neměl vliv odklad vykonatelnosti rozhodčího nálezu (pro podání žaloby o jeho zrušení), který nebrání nařízení exekuce. Vznesená námitka promlčení nebyla podle nich ani v rozporu s dobrými mravy (tvrzená zdržovací taktika povinného nebyla dostatečným podkladem pro takový závěr). Neopodstatněná byla i argumentace stěžovatele, že vyčkával na ukončení řízení o zrušení rozhodčího nálezu z obavy před případnou úhradou nákladů exekučního řízení. Promlčecí lhůta marně uplynula v důsledku pasivity stěžovatele, jehož výklad běhu promlčecí lhůty byl nedostatečně obezřetný.

Závěry obecných soudů Ústavní soud dále rozvedl v bodech 25–30 (promlčení) a 31–35 (dobré mravy) citovaného usnesení.

Odmítnutí dovolání pro vady, kterými netrpělo

nález sp. zn. III. ÚS 333/25 ze dne 12. 3. 2026 (soudkyně zpravodajka Daniela Zemanová)

§ 55 exekučního řádu

§ 228 odst. 1 písm. a), § 237, § 241a odst. 2, § 268 odst. 1 písm. g), h) o. s. ř.

Ústavní soud nezřídka vrací Nejvyššímu soudu dovolání, které mělo trpět vadou způsobující jeho neprojednatelnost, kterou v něm Ústavní soud nespatořoval. Naposledy takto v exekučním kontextu vrátil III. senát senátu 20 Cdo věc, v níž ani z rozhodnutí Nejvyššího soudu nebylo na první pohled jasné, zda dovolání odmítá pro vady či pro nepřipustnost.

Skutkově šlo o situaci dvou exekucí vedených proti stěžovateli od roku 2016, první pro vymožení jistin a druhé pro smluvní úroky a úroky z prodlení z těchto jistin. Po roce podal povinný stěžovatel v obou řízeních návrh na zastavení exekuce z důvodu promlčení vymáhaných pohledávek v době podání exekučních návrhů. V řízení o jistinách byl úspěšný, zatímco v řízení o příslušenství soudy návrhu nevyhověly. V roce 2022 podal stěžovatel nový návrh na zastavení exekuce o příslušenství se stejnou námitkou promlčení s odkazem na zastavení prvního řízení. Exekuční soud řízení o návrhu na zastavení exekuce zčásti zastavil pro překážku věci pravomocně rozhodnuté, pro pozdější období návrhu vyhověl a exekuci zastavil. Odvolací soud tento výrok zrušil a řízení o návrhu na zastavení exekuce zastavil pro rei iudicate celé.

Podle Ústavního soudu stěžovatel v dovolání jasně označil právní posouzení, které považoval za nesprávné, i v čem jeho nesprávnost spočívá, a od které praxe dovolacího soudu se odvolací soud odchýlil (resp. že ani v praxi dovolacího soudu není otázka řešena jednotně).

Nesprávné provedení daňové exekuce a odpovědnost státu za újmu tím vzniklou

*nález sp. zn. III. ÚS 3716/25 ze dne 31. 3. 2026
(soudkyně zpravodajka Veronika Křestánová)*

§ 106 odst. 1 písm. f), § 179 daňového řádu

Ústavní soud zamítl stížnost daňového poplatníka, který se chtěl domáhat náhrady škody podle zákona č. 82/1998 Sb. za nesprávný úřední postup.

Výklad § 106 odst. 1 písm. f) daňového řádu, který umožňuje po provedení daňové exekuce bez dalšího zastavit řízení o návrhu na vyloučení věci z daňové exekuce pro bezpředmětnost, podle něj z ústavního hlediska ob stojí. Dovedil, že čl. 36 odst. 3 Listiny nevyžaduje, aby se v řízení o návrhu na vyloučení věci z daňové exekuce pokračovalo, byť by případně zjištění, že správce daně nesprávně považoval navrhovatelovu věc za věc daňového dlužníka, usnadnilo navrhovateli přístup k odškodnění (odpovědnostním titulem byl nesprávný úřední postup, nikoli nezákonné rozhodnutí).

Kromě jiného dospěl Ústavní soud k závěru, že občanskoprávní soud je i lépe než Odvolací finanční ředitelství způsobilý posoudit námitky založené na tvrzeném vlastnickém právu k věcem, které stěžovatelka navrhovala vyloučit z daňové exekuce.

Pověření usilovat o restituci rodinného majetku a uznání cizího rozhodnutí

*usnesení sp. zn. II. ÚS 2502/25 ze dne 15. 4. 2026
(soudce zpravodaj Pavel Šámal)*

§ 64 písm. c) zákona č. 97/1963 Sb. (starý ZMPS)

§ 15 ZMPS

Strýc stěžovatelů dříve uzavřel se svými sourozenci (rodiči stěžovatelů) dohodu, podle které měl usilovat o restituci majetku zkonfiskovaného jejich rodině československým státem po roce 1948, který si pak rodina podle dohody rozdělí. Majetek si však po jeho navrácení ponechal. Stěžovatelé se části majetku domáhali u australských soudů, které rozhodly, že potomci strýce mají stěžovatelům zaplatit celkem

cca 12,5 milionů AUD s příslušenstvím. K vymožení těchto povinností pak stěžovatelé zahájili v České republice exekuční řízení.

Obvodní soud nejprve australská rozhodnutí uznal, z pokynu odvolacího soudu následně návrhy na návržení exekuce zamítl. Exekuční tituly podle nich vykazovaly nedostatek poučení účastníků řízení o následcích rozsudku pro zmeškání, jemuž se australské příkazy svou povahou blížily. Tato konečná rozhodnutí nebyla žalovaným potomkům strýce doručena; doručeno bylo pouze předvolání, které neobsahovalo poučení, že konečné rozhodnutí doručeno nebude a že těmto žalovaným přesto svědčí právo podat opravný prostředek, jehož lhůta se počítá od vydání konečného rozhodnutí.

Za této situace – při nedoručení konečného rozhodnutí a nedostatečném poučení – australské řízení podle odvolacího soudu neposkytlo potomkům strýce minimální procesní standard. Ústavní soud deficit v rozhodnutích obecných soudů neshledal.

Aplikace § 150 o. s. ř. na náklady exekuce

*nález sp. zn. III. ÚS 3515/24 ze dne 22. 4. 2026
(soudce zpravodaj Jiří Přibáň)*

§ 150 o. s. ř.

Z čerstvého nálezu vyhlášeného v posledních týdnech je zatím dostupná pouze právní věta nálezu, podle kterého lze při rozhodování o nákladech účastníků exekučního řízení zvážit aplikaci § 150 o. s. ř. Rozhodné mohou být jak okolnosti, za jakých si povinný půjčil i zda měl vůli dluh splácet, tak na druhé straně i jednání oprávněného před zahájením exekuce a v jejím průběhu.

Pro (ne)aplikaci § 150 o. s. ř. je namístě pečlivě zvážit význam uvedených okolností i jejich dopad na jednotlivé účastníky řízení.

text: Mgr. David Hozman

Judikatura v exekučních věcech

1. Exekuční titul

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2356/2025 ze dne 1. 12. 2025

k ustanovení § 40 exekučního řádu

Podle ustanovení § 19a zákona o rozhodčím řízení rozhodce doručí písemnost na adresu datové schránky; není-li možné písemnost doručit do datové schránky, doručí písemnost na elektronickou adresu, kterou adresát rozhodčí sdělil nebo kterou určil jako doručovací v rozhodčí smlouvě. Není-li možné doručit písemnost na adresy uvedené výše, doručí rozhodce písemnost na adresu, kterou adresát rozhodčí sdělil nebo adresu uvedenou v rozhodčí smlouvě.

Ačkoli citované ustanovení § 19a vtělilo do zákona o rozhodčím řízení ucelenou právní úpravu doručování písemností, umožnilo (a umožňuje) stranám rozhodčího řízení, aby se na postupu při doručování dohodly.

Strany rozhodčího řízení (zde současně účastníci exekučního řízení) si proto mohly sjednat vlastní pravidla pro doručování písemností, což se také v tomto případě nepochybně stalo, jestliže ve smlouvě „výslovně žádají o doručování na poštovní nebo e-mailové adresy uvedené v této smlouvě, s doručováním do datové schránky nesouhlasí“.

2. Společné jmění

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 3325/2025 ze dne 7. 4. 2026

k ustanovení § 42 exekučního řádu

Jestliže manžel povinného o budoucím závazku svého manžela (povinného) vůči věřiteli (oprávněnému) věděl, a přesto věřiteli do jeho vzniku existenci

smlouvy o zúžení společného jmění manželů neoznámil, resp. jej neseznámil s obsahem smlouvy o zúžení společného jmění manželů, nemůže být se svou obranou ve smyslu ustanovení § 262b odst. 1 občanského soudního řádu úspěšný; naopak, pokud o vzniku závazku povinného manžel povinného nevěděl (a nemohl z uvedeného důvodu věřiteli obsah smlouvy o zúžení společného jmění manželů sdělit), nemůže se věřitel úspěšně domoci uspokojení pohledávky v exekuci (výkonu rozhodnutí) z jeho výlučného majetku nabytého po zúžení a vypořádání společného jmění manželů.

Podle ustanovení § 262b odst. 1 občanského soudního řádu je-li výkonem rozhodnutí postižen majetek ve společném jmění manželů nebo majetek manžela povinného ve větším rozsahu, než připouští zvláštní právní předpis, nebo nelze-li ho výkonem rozhodnutí postihnout, může se manžel povinného domáhat v této části zastavení výkonu rozhodnutí. O tom musí být soudem poučen.

Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu se sjednotila v závěru, že není-li dluh povinného součástí společného jmění manželů proto, že v době do dne 31. 12. 2013 (tedy před účinností „nového“ občanského zákoníku) došlo k zúžení společného jmění manželů, lze oprávněného uspokojit z výlučného majetku manžela povinného jen v případě, že to s ohledem na uvedené zúžení připouští právní úprava obsažená ve „starém“ občanském zákoníku.

Smlouva o zúžení společného jmění manželů uzavřená do dne 31. 12. 2013 totiž nepozbývá svých účinků po dni 1. 1. 2014 (tedy po účinnosti „nového“ občanského zákoníku), a to ani tehdy, nebyla-li dodatečně zapsána v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu; respektovat ji je nutné i v případě, že vymáhaný závazek povinného vznikl až po dni 1. 1. 2014.

Exekuci na majetek patřící do společného jmění manželů lze vést také tehdy, jde-li o vymáhání

závazku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů. Za majetek patřící do společného jmění povinného a manžela povinného se pro účely exekuce považuje také majetek, který netvoří součást společného jmění manželů jen proto, že byl smlouvou zúžen zákonem stanovený rozsah společného jmění manželů nebo že byl smlouvou vyhrazen vznik společného jmění ke dni zániku manželství.

Ve smyslu hmotněprávním platí s ohledem na předchozí závěr ustanovení § 143a odst. 1 a odst. 4 „starého“ občanského zákoníku, podle kterého se manželé mohou vůči jiné osobě odvolat na smlouvu uzavřenou formou notářského zápisu, jíž byl zúžen stanovený rozsah společného jmění manželů, jen tehdy, jestliže je jí obsah této smlouvy znám.

Pro úspěch manžela povinného při uplatňování jeho výlučného vlastnického práva k majetku postiženého exekucí pro vymožení závazku vzniklého pouze povinnému, který by – nebýt smlouvy o zúžení společného jmění manželů – patřil do společného jmění povinného a jeho manžela, je tedy podstatné, že závazek vznikl povinnému až po uzavření smlouvy o zúžení společného jmění manželů a že věřitel byl seznámen s obsahem této smlouvy (a to nejpozději do vzniku závazkového právního vztahu).

Při posuzování znalosti obsahu smlouvy o zúžení společného jmění manželů věřitelem (oprávněným) je nutné zohlednit nejen to, zda sám povinný nejpozději v době vzniku pohledávky věřitele s obsahem smlouvy o zúžení společného jmění manželů seznámil, ale v případech, kdy je třeba mít za nesporné, že tak neučinil, také to, zda manžel povinného věděl o budoucím závazku svého manžela (povinného) za trvání manželství a zda tedy měl možnost nejpozději do vzniku závazku manžela věřiteli obsah smlouvy o zúžení společného jmění manželů sám oznámit.

Z uvedeného plyne, že primárně skutkový závěr odvolacího soudu, že bývalý manžel povinného nebyl seznámena se smlouvou o zápůjčce uzavřenou mezi oprávněným a povinným, takže se může úspěšně domáhat zastavení exekuce v části, jíž je postihován jeho výlučný majetek (nabytý smlouvou o zúžení společného jmění manželů uzavřenou do dne 31. 12. 2013), odpovídá ustálené rozhodovací praxi Nejvyššího soudu, a v téže souvislosti nemůže být pro oprávněného ničím překvapivým, natož zasahujícím do jeho ústavně zaručených práv.

3. Zastavení exekuce

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 76/2026 (sp. zn. 20 Cdo 77/2026) ze dne 29. 4. 2026

k ustanovení § 55 odst. 7 exekučního řádu

Závěr, že zvláštní postup předznamenáný v ustanovení § 55 odst. 7 až 13 exekučního řádu (včetně aplikace tam ustanovených lhůt) nepřipadá v úvahu tehdy, je-li exekučně postižena (jakákoli) nemovitá věc, vyplývá z jasného a žádné výkladové obtíže nepřipouštějícího znění ustanovení § 55 odst. 7 věty první exekučního řádu, podle kterého nedošlo-li po dobu posledních 6 let počítaných po vyznačení doložky provedení exekuce ani k částečnému uspokojení vymáhané povinnosti a není-li exekucí postižena nemovitá věc, vyzve soudní exekutor oprávněného, aby ve lhůtě 30 dnů sdělil, zda souhlasí se zastavením exekuce nebo, aby ve stejné lhůtě sdělil, že se zastavením exekuce nesouhlasí.

Na základě jednoznačné dikce zákona tedy není možné pochybovat o tom, že po dobu trvání účinků exekučního příkazu k provedení exekuce postižením nemovité věci nelze exekuci podle § 55 odst. 7 až 13 exekučního řádu zastavit.

Jakožto obiter dictum považuje Nejvyšší soud pro posuzovanou věc za účelné poznamenat, že v případě okolností přisvědčujících bezvyslednosti exekuce či nemajetnosti povinného za situace, kdy zákon aplikaci ustanovení § 55 odst. 7 až 13 exekučního řádu (z různých důvodů) neumožňuje, by exekuční soud (soudní exekutor) měl zvážit relevanci důvodů ve smyslu ustanovení § 268 odst. 1 písm. e) občanského soudního řádu, a poté případně i bez návrhu exekuci zastavit.

K námitce povinného založené na kritice postižení nemovité věci v mnoha exekucích je rovněž namístě odkázat na ustanovení § 336m občanského soudního řádu, které možnost neúspěšných dražebních jednání limituje (tak, že nepodaří-li se nemovitá věc prodat ani při pátém dražebním jednání, soud řízení zastaví).

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2347/2025 ze dne 1. 12. 2025

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu

Exekuční řízení je ze své podstaty určeno pro faktický výkon rozhodnutí, nikoli pro autoritativní nalézání práva. Případné vady nalézacího řízení se do řízení vykonávacího nepřenesují.

Exekučnímu řízení je vyhrazeno přezkoumání ústavní konformity vymáhané částky v okamžiku podání návrhu na zastavení exekuce. Přitom však nesmí být stírán rozdíl mezi nalézacím a vykonávacím řízením. Zastavení exekuce (částečné zastavení exekuce) přichází v úvahu jen naprosto výjimečně (za předpokladu zcela zjevné nespravedlnosti přisouzeného a vymáhaného plnění kolidujícího se základními principy demokratického právního řádu), totiž ob stojí-li zároveň vedle požadavku na zachování principu právního státu a respektu k vykonatelným rozhodnutím nalézacích soudů.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2922/2025 ze dne 19. 1. 2026

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. e) občanského soudního řádu

Nevyčerpali-li soudní exekutor dosud všechny možnosti způsobu provedení exekuce a nemá dosud ukončenou lustraci majetku povinného, lze pro futuro očekávat upřesnění aktuálních i budoucích majetkových poměrů povinného, popř. poskytnutí dalších podkladů a informací ze strany soudního exekutora. Teprve v případě, že by ani v budoucnu nebylo možno po provedené lustraci majetku očekávat vymožení alespoň části pohledávky oprávněného, bude namísto stav nedobytnosti pohledávky promítnout do zastavení exekuce.

Ustanovení § 268 odst. 1 písm. e) občanského soudního řádu je právní normou s relativně neurčitým obsahem, jež exekučnímu soudu poskytuje zdánlivě vysokou míru uvážení, zda zastaví exekuci pro zjevnou bezúčelnost způsobenou nemajetností povinného. Uvedené ustanovení má být aplikováno zdrženlivě, jelikož aby byla exekuce prohlášena za nepřijatelnou pro okolnosti na straně povinného,

musí jít o skutečnosti, které působí intenzivně a v podstatné míře; přirozeným vyústěním exekuce totiž je, že bude provedena, nikoli zastavena bez plného uspokojení oprávněného. Tomu odpovídá i míra ochrany, jež je v exekuci poskytována povinnému a která je zásadně limitována tím, že dobrovolně nesplnil to, co mu bylo autoritativním výrokem uloženo.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 ICdo 129/2023 ze dne 26. 2. 2026

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Oprávněný nepokračuje řádně v zahájeném exekučním řízení, jestliže souhlasí se zastavením

exekuce, popřípadě nepodá odvolání proti usnesení, kterým je exekuce zastavena podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu, z důvodu osvobození povinného od placení pohledávek (ustanovení § 414 insolvenčního zákona), za situace, kdy je z insolvenčního rejstříku zřejmé, že insolvenční řízení na majetek povinného se nevede a povinný tak není osvobozen od placení pohledávky oprávněného.

4. Prodej nemovitých věcí

rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 3009/2025 ze dne 26. 2. 2026

k ustanovení § 336a odst. 2 a § 336l odst. 5 občanského soudního řádu

Je-li důvodem rozhodnutí o zániku excesivní závady „očistit“ nemovitou věc od jejího nepřiměřeného zatížení za účelem zvýšení šance jejího prodeje v dražbě, lze mít za to, že zánik takového práva (excesivní závady) by měl být vázán až na nabytí vlastnictví nemovité věci vydražitelem či předdražitelem – není důvodu, pro který by tato práva měla zaniknout i v případech, kdy k dražbě nemovité věci vůbec nedojde (proto, že výkon rozhodnutí bude z jakéhokoliv důvodu v době po vydání usnesení o ceně zastaven) nebo kdy se nemovitou věc nepodaří v dražbě prodat. K zániku by tak mělo docházet ve stejném okamžiku, ve kterém (bez rozhodnutí sou-

du) dochází k zániku některých práv spojených s nemovitou věcí prodanou v dražbě podle ustanovení § 336l odst. 5 občanského soudního řádu.

Obvyklá cena zástavy (všech zastavených nemovitých věcí) byla určena znaleckým posudkem ze dne 16. 1. 2020, a to vysloveně „podle § 2 odst. 1 zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku“, částkou 1 700 000 Kč (při zohlednění věcného břemene bydlení), respektive 3 400 000 Kč (bez zohlednění tohoto věcného břemene). V době ocenění vázlo na předmětu zástavního práva věcné břemeno doživotního užívání ve prospěch otce povinného, a to podle smlouvy ze dne 29. 6. 2016 (s účinky vkladu ke dni 1. 7. 2016); v době zřízení zástavního práva (ke dni 22. 9. 2010) vázlo na zástavním právem zatížených nemovitých věcech totéž právo (podle smlouvy ze dne 20. 9. 2005).

Ze skutkových zjištění dále vyplývá, že nynější exekuční řízení je již v pořadí druhým; první exekuce (o prodeji téže zástavy) byla zastavena z důvodu, že exekuční titul pro nařízení exekuce byl materiálně nevykonatelný. V rámci tohoto řízení bylo vydáno rozhodnutí o ceně, v rámci něhož bylo rozhodnuto o zániku věcného břemene bytu.

Za této skutkové situace je dovolání přípustné pro řešení otázky, jakým způsobem se pro účely zjištění, zda došlo k zániku zástavního práva složením (obvyklé) ceny zástavy zástavnímu věřiteli, promítá do obvyklé ceny zástavy skutečnost, že zástavním právem zajištěná nemovitá věc je zatížena věcným břemenem (bydlení), tedy tzv. excesivní závadou, neboť tato otázka nebyla doposud v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena.

Vzhledem k tomu, že zástavní právo vzniklo podle smlouvy ze dne 19. 8. 2010, v katastru nemovitostí bylo zapsáno dne 22. 9. 2010 a není zjištěno o tom, že by se strany zástavní smlouvy dohodly jinak (tedy o tom, že jejich právní vztahy vážící se k zástavnímu právu budou nadále podřízeny zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů), je nutno i předpoklady zániku zástavního práva řešit podle „starého“ občanského zákoníku. Podle ustanovení § 170 odst. 1 písm. e) zástavní právo zaniká, složí-li zástavní dlužník nebo zástavce zástavnímu věřiteli obvyklou cenu zástavy.

K interpretaci uvedeného ustanovení je Nejvyšší soud sjednocen na následujících závěrech:

Složení obvyklé ceny zástavy je důvodem zániku zástavního práva proto, že se tím dostává zástavnímu věřiteli (bez zbytečného průtahy) zásadně rovnocenného plnění, které by jinak obdržel (s určitým prodlením) z výtěžku prodeje nebo jiného zpeněžení zástavy. K zániku zástavního práva podle ustanovení § 170 odst. 1 písm. e) „starého“ občanského zákoníku proto dojde, jen jestliže bude složena „obvyklá“ cena zástavy, tedy cena, která by byla (jak se uvádí v ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů) dosažena při prodeji stejného nebo obdobného majetku v obvyklém obchodním styku v tuzemsku, nebo, řečeno jinak, cena, která by byla dosažena při prodeji zástavy s dodržením případných cenových předpisů o regulaci cen, ke dni jejího složení, neboť při zpeněžení veřejnou dražbou, soudním prodejem zástavy nebo jiným zákonem stanoveným způsobem nelze zpravidla očekávat vyšší výtěžek. Složením obvyklé ceny zástavy zaniká každé zástavní právo, které vázne na takto „vyplácené“ zástavě.

I když zákon – jak vyplývá z výše uvedeného – vymezuje, co se rozumí obvyklou cenou zástavy ve smyslu ustanovení § 170 odst. 1 písm. e) „starého“ občanského zákoníku, nepředepisuje současně postup při jejím určování; obvyklá cena zástavy proto může být stanovena jakýmkoliv postupem, způsobitým vyjádřit, jaká cena by byla v době složení dosažena při prodeji zástavy s dodržením případných cenových předpisů o regulaci cen.

Úprava obsažená v § 170 písm. e) „starého“ občanského zákoníku je koncipována tak, že zástavní dlužník nebo zástavce může přivodit zánik zástavního práva i bez součinnosti se zástavním věřitelem (jednostranným právním úkonem – nyní právním jednáním, jímž složí obvyklou cenu zástavy).

Není (a nikdy nebylo) pochyb o tom, že zástavní právo má především funkci zajišťovací; zabezpečuje pohledávku (nyní slovy zákona „dluh“ zástavce) zástavního věřitele již od okamžiku svého vzniku, vede (motivuje) dlužníka k tomu, aby pohledávku zástavního věřitele dobrovolně splnil, a zástavnímu věřiteli poskytuje jistotu, že se bude moci uspokojit ze zástavy, nebude-li jeho pohledávka řádně a včas splněna. Nebyla-li pohledávka zástavního věřitele řádně a včas splněna, uplatní se uhrazovací funkce zástavního práva; zástavní věřitel je oprávněn uspokojit se ze zástavy (z výtěžku prodeje zástavy), aniž by musel spoléhat na to, že se domůže úhrady

své pohledávky z majetku dlužníka. Zástavní právo je právem subsidiárním a akcesorickým.

Zánik zástavního práva složením obvyklé ceny zástavy tak na straně jedné má zástavci (zástavnímu dlužníku) umožnit, aby přešel realizaci zástavního práva (zpeněžením zástavy), na straně druhé však nelze pominout i zájem zástavního věřitele na naplnění uhrazovací funkce zástavního práva, tedy nebyla-li zajištěná pohledávka řádně a včas splněna (tak se i stalo v této věci).

Především podle Nejvyššího soudu nelze pochybovat o tom, že znalecký posudek pořízený za účelem ocenění v rámci exekuce je dostatečným podkladem pro posouzení výše obvyklé ceny zástavním právem zatížených nemovitých věcí, neboť cena byla znalcem určena podle § 2 odst. 1 zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, částkou 1 700 000 Kč (při zohlednění věcného břemene bydlení), respektive 3 400 000 Kč (bez zohlednění tohoto věcného břemene). Je tedy zcela zjevné, že věcné břemeno, vážnoucí na předmětu zástavního práva, naprosto zásadním způsobem ovlivňuje obvyklou cenu zástavy pro účely posouzení, zda zástavní právo zaniklo či nikoliv.

Pakliže však zánik zástavního práva je vázán (pouze) na jednostranný právní úkon (právní jednání) zástavce (zástavního dlužníka), kterým složí obvyklou cenu zástavy zástavnímu věřiteli, a jeho účinky nastanou tímto okamžikem (v této věci připsáním na účet zástavního věřitele), platí, že při posuzování, zda tímto jednáním skutečně došlo k zániku zástavního práva, je sice zapotřebí vycházet z předpokladu, že obvyklá cena zástavy je pouze jedna, avšak je nezbytné rozlišovat, zda zástavce (zástavní dlužník) složí obvyklou cenu zástavy v době, kdy zástavní věřitel zástavní právo realizuje, s přihlédnutím ke způsobu realizace (je např. vedena exekuce, probíhá proces veřejné dražby apod.), či zástavce (zástavní dlužník) složí obvyklou cenu zástavy v době, kdy zástavní věřitel zástavní právo nerealizuje.

Je tomu tak proto, že pouze v případě realizace zástavního práva způsobem nařízení soudního prodeje zástavy a následné exekuce lze dosáhnout „očistění“ nemovité věci (zástavy) od excesivní závady [rozhodnutím soudního exekutora (soudu) podle ustanovení § 336a odst. 2 občanského soudního řádu]. Sice lze připustit dohodu zástavce a zástavního věřitele o tom, že v případě realizace zástavního práva zá-

stavním věřitelem nebude k takové excesivní závadě přihlíženo, v projednávané věci je však tato situace hypotetická, neboť takové ujednání nebylo zjištěno. Jinak tyto závady nezanikaly, resp. nezanikají.

Nejvyšší soud dále v řadě rozhodnutí vysvětlil, že zákonná úprava rozděluje průběh exekuce prodejem nemovitosti do několika relativně samostatných fází, z nichž v každé se řeší vymezený okruh otázek. Těmito fázemi jsou 1) nařízení exekuce, 2) určení ceny nemovitosti a jejího příslušenství, ceny závad a práv s nemovitostí spojených, určení závad, které prodejem v dražbě nezaniknou, a určení výsledné ceny, 3) vydání usnesení o dražební vyhláše, 4) prodej nemovité věci v dražbě a 5) rozvrh rozdělované podstaty. Úkony soudu, účastníků řízení a osob na řízení zúčastněných jsou zpravidla završeny usnesením, jehož účinky vylučují možnost v další fázi znovu řešit otázky, o kterých již bylo (pravomocně) rozhodnuto. Nerespektování této zásady vede (může vést) k nepříznivým důsledkům – např. neudělení příklepu vydražiteli apod.

Z uvedeného vyplývá, že jednotlivá rozhodnutí soudního exekutora (soudu) v té které fázi exekučního řízení mají význam (jsou závazná) pouze pro tu kterou (a další) fázi exekučního řízení; jsou závazná pouze pro účely vedení exekučního řízení a jejich účinnost končí se skončením exekuce (srov. například vazbu ustanovení § 336a občanského soudního řádu pouze na ustanovení § 336b a § 336e občanského soudního řádu apod.). Jinak řečeno, usnesení soudního exekutora (soudu) například o výsledné ceně nemovitých věcí má význam pouze pro účely stanovení obligatorních náležitostí dražební vyhlášky a žádný jiný, a pouze ve vztahu k tomuto účelu je dána vázanost takovým usnesením.

Rozhodnutí soudního exekutora (soudu) o určení ceny nemovitých věcí pro účely dražby (resp. znalecký posudek podaný v exekučním řízení pro účely stanovení výsledné ceny dražené nemovitosti) může být (také) v obecné rovině tou skutečností, podle níž by bylo možno stanovit „obvyklou cenu zástavy“ pro účely posouzení, zda došlo k zániku zástavního práva podle ustanovení § 170 odst. 1 písm. e) „starého“ občanského zákoníku, včetně (pravomocného) rozhodnutí podle ustanovení § 336a odst. 2 občanského soudního řádu, tedy stanovení ceny se současným určením zániku závady, ovlivňující obvyklou cenu nemovité věci.

Uvedené však platí pouze tehdy, jestliže lze očekávat, že úspěšnému vedení exekuce nebrání žádná překážka, jejímž důsledkem by bylo zastavení exekuce z jiného důvodu, než je zánik zástavního práva složením obvyklé ceny zástavy; jinak řečeno, pouze v tomto případě má rozhodnutí soudního exekutora (soudu) o „očištění“ zástavy od excesivní závady, ovlivňující cenu nemovité věci, význam pro účely určení obvyklé ceny zástavy. Jedině v takto vedeném exekučním řízení se naplní význam složení obvyklé ceny zástavy, jímž se má věřiteli dostat (zásadně, přibližně) obdobného plnění, jako kdyby došlo k realizaci zástavního práva.

Pakliže však v této věci zástavce složil obvyklou cenu zástavy v průběhu exekučního řízení, které následně bylo zastaveno proto, že exekuční titul nebyl materiálně vykonatelný, a tedy exekuční řízení nemělo být ani vedeno, je správný závěr, že ani pravomocné usnesení soudního exekutora o zániku excesivní závady podle ustanovení § 336a odst. 2 občanského soudního řádu, vydané v tomto (zastaveném) exekučním řízení, nemohlo ovlivnit obvyklou cenu zástavy, na níž vázlo (a stále vázne) věcné břemeno bytu ve prospěch třetí osoby.

Odvolací soud tak dospěl k zákonu odpovídajícímu závěru, že složením částky 1 700 000 Kč zástavcem zástavnímu věřiteli (představující cenu zástavy podle znaleckého posudku se zohledněním tzv. excesivní závady) došlo k zániku zástavního práva podle § 170 odst. 1 „starého“ občanského zákoníku (byť odvolací soud uvádí nesprávně „podle § 1377 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku“, avšak tato nepřesnost na správnosti jeho závěru o zániku zástavního práva nic nemění); uvedený závěr je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správný.

5. Prodej zástavy

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 1194/2025 ze dne 27. 11. 2025

k ustanovení § 59 odst. 3 exekučního řádu

Soudní prodej zástavy se uskutečňuje ve dvou fázích, přičemž jeho druhá fáze (prodej zástavy soudem) předpokládá pravomocné skončení fáze první (nařízení prodeje zástavy pravomocným usnesením soudu). Předmětem druhé fáze soudního prodeje zástavy je zpeněžení zástavy za účelem dosažení výtěžku,

který slouží (bude použit) k uspokojení zajištěné pohledávky a jejího příslušenství

Pravomocné usnesení o nařízení soudního prodeje zástavy je tak exekučním titulem, kterým je exekuční soud ve výše uvedeném rozsahu vázán. Takové rozhodnutí nepředstavuje rozhodnutí, které by mohlo obsahovat závazný pokyn pro soud exekuční, neboť se nejedná o soud vyšší instance, ani se nejedná o situaci, kdy by byl soud vázán svým vlastním právním názorem, který v téže věci vyslovil dříve, neboť se jedná o tutéž věc, když řízení o nařízení soudního prodeje je pravomocně skončeno.

Pokud zástavní dlužník zpochybňuje osvědčení skutečností rozhodných pro vydání usnesení o nařízení prodeje zástavy, nemůže k tomu důvodně dojít v řízení o soudním prodeji zástavy, ale až ve druhé fázi tohoto řízení, tj. v rámci řízení o výkon rozhodnutí, resp. exekuci, prodejem zástavy, a to zejména prostřednictvím návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí či exekuce nebo vylučovací (excindační) žaloby.

Po vydání usnesení o nařízení soudního prodeje zástavy však byla pravomocně zamítnuta žaloba na určení, že zástavní právo neexistuje, a to na základě návrhu žalobce (povinného v tomto řízení), ve kterém uváděl totožné skutečnosti, které uvedl v návrhu na zastavení exekuce. Odvolací soud návrh na zastavení exekuce zamítl nikoliv z důvodu, že by ve druhé fázi soudního prodeje zástavy, tedy v rámci řízení o výkon rozhodnutí (exekučního řízení) prodejem zástavy, nebyl dán prostor pro uplatnění jiných skutečností než skutečností uvedených v ustanovení § 358 odst. 1 větě první zákona o zvláštních řízeních soudních nebo že by jejich osvědčení nemohlo být zpochybněno, ale proto, že v této věci bylo již o skutečnostech, které povinný uplatnil v návrhu na zastavení exekuce, pravomocně rozhodnuto v řízení o určení neexistence zástavního práva.

V rozhodnutí v řízení o určení neexistence zástavního práva soud dospěl k závěru, že se žalobci (v tomto řízení povinný) nepodařilo prokázat, že zástavní právo nebo pohledávka neexistuje, a k závěru, že předmět půjčky byl předán a že zástavní právo vzniklo a nezanklo. O předběžné otázce o existenci zástavního práva a pohledávky, kterou je třeba vyřešit v řízení o zastavení exekuce dle návrhu povinného, tak bylo pravomocně rozhodnuto v řízení o určení neexistence zástavního práva, kde byla tato otázka předmětem řízení.

text: JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

děkan FPZ ZČU v Plzni, člen redakční rady Komorních listů

Stalo se...

■ Film L'Huissier

Francouzský televizní film režiséra Pierra Tchernia *L'Huissier (Soudní exekutor)* měl premiéru v roce 1991. Literární předlohou byl román Marcela Aymé, hlavní roli soudního exekutora Martina Malicornna hraje Michel Serrault. Divák sleduje, jak exekutor provádí exekuce sice podle zákona, ale bez jakéhokoliv projevu lidskosti. Tím se chlubí i na večeri s kolegy, po níž následující ráno zemře. Svatý Petr (Georges Wilson) pak hodlá Malicornna poslat do Pekla, ale exekutora se zastane patron a obhájce právníků Svatý Yvo (Daniel Prévost), který poukazuje právě na Malicornovu pečlivost a dodržování zákona. Exekutor dostane ještě jednu šanci, vrátit se do pozemského života. Malicorn je tu náhle soucitný a empatický. Při jedné z exekucí, kdy oprávněný statkář Gorgerin (Jean-Paul Roussillon) zřekne se při exekuci vyklizením bytu chudou vdovu se dvěma sirotky, Malicorn jej okřikne slovy: „*Vous êtes cochon, propriétaire! (Jste prase, majiteli)*“, za což jej po následující hádce Gorgerin zastřelí. Malicorn je poté přijat k posmrtnému životu a dostává se do Nebe. Film *L'Huissier* je ke shlédnutí na YouTube (dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZVprTbDZJF4>).

■ Schubertův komentář exekučnímu řádu

Dne 26. července 1903 byla v deníku *Brünner Zeitung* publikována anotace komentáře Egona rytíře von Schubert-Soldern *Die Zwangsverwaltung und die Verwahrung und Verwaltung nach Exekutionsrecht: ein Spezialkommentar zur österreichischen Exekutions-Ordnung vom 27. Mai 1896 mit Berücksichtigung der deutschen Gesetzgebung, insbesondere des Reichsgesetzes vom 24. März 1897* (Nucená správa a úschova a správa podle exekučního práva: Zvláštní komentář k rakouskému exekučnímu řádu ze dne 27. května 1896 s ohledem na německé zákonodárství, zejména na říšský zákon ze dne 24. března 1897), vydaného nakladatelstvím Verlag von Duncker & Humblot v Lipsku roku 1903. Komentář o 593 stranách byl podle jeho autora koncipován „*především jako kritika a exegeze práva a jeho pramenů v oblasti sekvestrace*“ s cílem „*krok za krokem zkoumat, co představuje v této oblasti platné právo*“. Podle citované novinové zprávy „*obsah této rozsáhlé práce, která svědčí o nejdůkladnějším vědeckém studiu,*“ vede k závěru, že knihu, „*tímto vřele doporučujeme všem právníkům*“.

■ „Smějme se“ s týdeníkem Moravanka

Týdeník *Moravanka* přinesl dne 22. srpna 1930 v rubrice *Smějme se* následující anekdotu:

- „*Jestlipak víš, že ta služka, co u mne po dva roky sloužila, se moc dobře vdala?*“
- *Tak? A koho si vzala?*
- *Exekutora.*
- *To se s ním bezpochyby seznámila u vás. Ne?“*

Další z anekdot byla z oblasti nájmu bytu:

- „*Kvartýrská: Poslechněte, buď mi zaplatíte ihned nájemné za ty tři měsíce, co mi dlužíte, nebo se na hodinu vystěhujete.*“
- *Nájemník: Ach, paní kvartýrská, vy jste anděl! Doposud chtěly na mně všechny bytné obojí: zaplatit i vystěhovat.*“

Stranou však nezůstali ani advokáti. Dne 25. dubna 1930 došlo i na ně:

- „*Advokát: Toho mlynáře jsem deset let zastupoval.*“
- *Přítel: A kde vlastně ten mlýn máš, doktore?“*

text: Mgr. Petr Prokop Ustohal
tajemník Exekutorské komory ČR

Zjednání prezidia EK ČR

Prezidium Exekutorské komory České republiky se v uplynulém období sešlo na svém 12. zasedání, které proběhlo dne 19. května 2026 v Praze. Vedle samotného zasedání řešilo prezidium řadu aktuálních záležitostí také operativně prostřednictvím online jednání a hlasování per rollam, což umožnilo pružně reagovat na probíhající legislativní, organizační i profesní témata. Významná část činnosti byla v tomto období zaměřena na přípravu odborných podkladů a stanovisek pro jednání s Ministerstvem spravedlnosti a dalšími institucemi veřejné správy.

Mezi prioritní témata patřila zejména připravovaná jednání týkající se možných změn právní úpravy chráněného účtu a připravovaných legislativních úprav v oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti (AML). Současně pokračují aktivity směřující k prosazení dalších systémových změn v oblasti výkonu rozhodnutí, ať již jde o rozšíření činností soudních exekutorů, zjednodušení součinnostní agendy nebo modernizaci jednotlivých procesních institutů s cílem zvýšit efektivitu a hospodárnost exekučního řízení. V této souvislosti prezidium pokračuje v jednáních se zástupci státní správy, profesních organizací a dalších významných partnerů, jejichž spolupráce je pro prosazování navrhovaných změn klíčová.

V mezidobí bylo rovněž dokončeno výběrové řízení na zajištění služeb v oblasti public affairs a strategické komunikace. Prezidium uzavřelo výběrová řízení na obsazení pozice PA agentury a PR konzultanta, kteří budou Komoru podporovat při komunikaci s odbornou i laickou veřejností, při prosazování legislativních priorit a při prezentaci činnosti soudních exekutorů. Podrobnější informace k výsledkům těchto výběrových řízení jsou uvedeny v zápisu z jednání prezidia.

Významnou část programu tvořila rovněž agenda personální stability exekutorské soustavy. Prezidium se zabývalo opakovanými výběrovými řízeními na obsazení uvolněných exekutorských úřadů a souvisejícími organizačními otázkami. Současně vzalo na vědomí rozhodnutí ministra spravedlnosti, kterým byly s účinností od 1. května 2026 zrušeny tyto exekutorské úřady: Exekutorský úřad Žďár nad Sázavou, Exekutorský úřad Praha 10 a Exekutorský úřad Praha-východ. Pozornost byla věnována také přípravám oslav 25. výročí založení Exekutorské komory České republiky, které se uskuteční na podzim letošního roku a budou příležitostí k připomenutí čtvrtstoletí existence profesní samosprávy soudních exekutorů, zhodnocení jejího dosavadního vývoje i diskusi o budoucím směřování exekučního systému.

Podrobnosti z jednání prezidia (včetně úplného znění přijatých usnesení) jsou všem soudním exekutorům k dispozici na www.ekcr.cz, v části „Pro exekutory“. Výběr usnesení z posledních zasedání, jakož i rozhodnutí přijatých *per rollam* naleznete rovněž zde (text usnesení je redakčně krácen, případně upraven):

■ 19. 5. 2026 – 1/26/P12

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný Exekutorský úřad Zlín po soudním exekutorovi Mgr. Ctiboru Brančíkovi, kterému zanikl výkon exekutorského úřadu dnem 7. 11. 2025.

■ 19. 5. 2026 – 2/26/P12

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný Exekutorský úřad Praha 4 po soudní exekutorce JUDr. Janě Tvrdkové, které zanikl výkon exekutorského úřadu k datu 31. 3. 2026.

Abstracts

JUDr. Ing. Martin Muzikář

The Testator in Enforcement Proceedings, or on the Concurrence of the Execution and the Succession Proceedings

This article deals with legal and practical aspects of the concurrence of the execution and succession proceedings in situations where the debtor dies during the execution. The author analyzes the procedure of the discontinuance of succession proceedings due to the lack of assets, impacts of the jurisprudence of the Supreme Court on the topic of disposing the assets of negligible value to the state, and relevant implications on the enforcement proceedings. Furthermore, the author deals with the status of Judicial Officers and Notaries, filing of claims in succession proceedings, the inclusion of debts as liabilities of the estate, and questions on the procedural succession. He discusses the heir's liability for the debts of the deceased, significance of the benefit of inventory, the extent to which debts pass to heirs, and situations when debts don't transfer to inheritors. The article points out some practical issues connected with the communication between Courts, Notaries and Judicial Officers and proposes possible legislative and organizational changes that can lead to increased effectivity and digitization of processes. It provides an overall and comprehensive overview of the current legislation and jurisprudence regarding the status of a deceased debtor in execution proceedings and the relationship between the execution and succession proceedings.

p. 14

Mgr. Lukáš Bucháček

Execution by Suspension of Driving License

The author deals with the institute of suspension of driving license according to the Section 71a of Execution Code as a specific means of enforcing the children maintenance claims. The article analyzes its legal nature, purpose, conditions for issuing and revoking the execution order and emphasizes its preventive and coercive function towards the debtor. The main focus is aimed especially at the interpretation of disputed conditions regarding the application of this instrument, particularly the assessment of the personal circumstances of the creditor, question of enforcement of the maintenance claims arrears after the creditor reaches the age of majority, and the criteria for determining the necessity of a driving license on the debtor's side. The author confronts the legislative with the current jurisprudence of the Supreme Court and the Constitutional Court and deals with the problematics of proportionality of such interference to debtor's rights, especially in cases when the driving license is necessary for the performance of employment or for the care of a dependent person. Based on the conducted analysis, the article identifies certain interpretative and application shortcomings of the current legal framework and presents *de lege ferenda* proposals aimed at enhancing legal certainty, improving the efficiency of decision-making by enforcement officers, and achieving a better balance between the protection of entitled and obligated persons in execution proceedings.

p. 20

JUDr. Alice Šebová

The Electronic Case File

In this text you will learn about current state of the electronic court case file within the Czech justice. It analyzes its significance as one of the fundamental tools of the digitization of the judiciary. The author presents the current legal framework for the maintenance of electronic case files, evaluates the current possibilities for granting parties access to court documents and points out the limitations of existing information systems and their mutual incompatibility. Particular attention is paid to the projects eSIR and eSpis that are still in development and that aim to create unified electronic environment for conducting and maintaining judicial proceedings and to enable remote access to case files. At the same time the article identifies key legislative, technical and organizational obstacles that must be overcome for the successful implementation of the electronic case file including the matters of data archiving, cybernetic security, electronic identification of users or the relationship between the electronic and paper version of the case file. Based on the analysis, the author formulates recommendations aiming to create a functional and secure system of electronic case files that would contribute to the greater efficiency of judicial proceedings, decrease of administrative load and a better access to justice for the public.

p. 26

Table of contents

1	EDITORIAL	3
2	ABSTRACTS	5
3	INTERVIEW	
	Interview with the Minister of Justice JUDr. Jeroným Tejc: Justice needs change. And not just a cosmetic one Mgr. Ing. Antonín Toman	6
4	ARTICLES	
	The Testator in Enforcement Proceedings, or on the Concurrence of the Execution and the Succession Proceedings JUDr. Ing. Martin Muzikář	14
	Execution by Suspension of Driving License Mgr. Lukáš Bucháček	20
	The Auction Portal helped the Judicial Officers to auction off Real Estates for more than 704 million CZK in 2025 Mgr. Olga Černá	26
	The Electronic Case File JUDr. Alice Šebová	28
	The Local Official Notice Board: A modern Solution for every Judicial Officer Mgr. Olga Černá	34
	30 Years on the Side of the Law: The Slovak Chamber of Judicial Officers celebrated its Anniversary JUDr. Ing. Miroslav Paller, Mgr. Olga Černá	36
5	THE 25TH ANNIVERSARY OF THE NATIONAL CHAMBER OF JUDICIAL OFFICERS OF THE CZECH REPUBLIC	
	A Quarter of Century of the Judicial Officers profession through the eyes of impor- tant persons in Law and Justice	38
6	JURISPRUDENCE	
	The Mid-Year review of the jurisprudence of the Constitutional Court JUDr. Lenka Pekařová	45
	Court rulings on executions Mgr. David Hozman	48
8	FROM HISTORY...	
	It happened... JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	54
9	NEWS FROM THE CHAMBER	
	From the meetings of the presidium of the National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic Mgr. Petr Prokop Ustohal	55
10	ABSTRACTS	56

Tiráž

Šedesátéšesté číslo
www.ekcr.cz

vzor citace

PŘÍJMENÍ J. Název článku. Komorní listy.
02/2025. Praha:
Exekutorská komora ČR, 2017, s. xxx.
MK ČR E 19153

redakční rada

prof. dr. Armanas Abramavičius (Litevská
republika)
JUDr. PhDr. Stanislav
Balík, Ph.D. JUDr. Stanislava Kolesárová
(Slovenská republika)
prof. JUDr. Alena Macková, Ph.D.
Mgr. Jan Mlynarčík
Mgr. Petr Sprinz, Ph.D., LL.M.
Mgr. Pavel Tintěra
Mgr. Ing. Antonín Toman
Mgr. Petr Prokop Ustohal
Mgr. Andrea Říhová, LL.M., MBA.
Mgr. Libor Vaculík

redakce

Silvie Kratochvílová
Dana Chalupová
Mgr. Olga Černá

MK ČR E 19153
Registrace Ministerstva kultury ČR
ISSN 1805-1081 (print), ISSN 1805-109X (on line)

Komorní listy (print i on-line) jsou zapsány na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice.

Publikování, pořizování kopií tohoto časopisu a jejich šíření třetí osobou je bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů či vydavatele zakázáno. Zakázáno je též publikování, pořizování kopií jednotlivých článků a jejich šíření třetí osobou bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů a autora příslušného textu. Uvedené se vztahuje na tištěnou i elektronickou verzi časopisu.

Komorní listy produkuje, vydává a distribuuje Exekutorská komora České republiky.

Časopis je dostupný také v ASPI.

adresa redakce

Exekutorská komora České republiky
IČ: 709 40 517
Komorní listy, Anglická 20
120 00 Praha 2

kontakt

Tel.: + 420 210 311 000
E-mail: redakce@ekcr.cz

překlad

Mgr. Libor Vaculík

tisk

dhMedia, s.r.o.
Zdarma
Náklad 800 ks
Vychází čtvrtletně
Datum vydání: 30. 6. 2026

CENTRÁLNÍ DESKA ŠETŘÍ PENÍZE EXEKUTORŮ

UŽ JSTE JI VYZKOUŠELI?

Ověřte si u svého dodavatele softwaru, zda vám zpřístupnil **Centrální desku**.

Její užitím **ušetříte náklady svého úřadu**.

Je pro vás **ZCELA ZDARMA!**

Centrální deska představuje jednotné, jednoduché a moderní řešení pro automatizované vyvěšování písemností jak na Centrální úřední desce (§ 125a ex.ř.), tak na Lokální desce soudního exekutora, která je veřejnosti k nahlížení v sídle vašeho úřadu.

VÝHODY CENTRÁLNÍ DESKY

VŠE NA JEDNOM MÍSTĚ Centrální deska plně nahrazuje jednotlivé úřední desky soudních exekutorů. Centrální deska navíc slouží i k povinnému vyvěšování výzev podle § 56a a § 56b ex.ř. Pokud má exekutor povinnost podle zákona vyvěšovat výzvy podle § 56a a § 56b ex.ř., je nasnadě spojit příjemné s užitečným a vyvěšovat zde i ostatní písemnosti, které musí být vyvěšeny způsobem umožňujícím dálkový přístup.

BEZPEČNOST Po stránce technické i bezpečnostní dostávají obě desky všem požadavkům a nejnovějším standardům.

INTEGRITA Oba moduly splňují veškeré zákonné požadavky. Pracují bez zásahu do vyvěšovaného souboru a bez porušení integrity vyvěšovaného dokumentu. Samozřejmostí je otestované napojení na běžné informační systémy soudních exekutorů.

CENTRÁLNÍ ŘEŠENÍ Mizí závislost na externích dodavatelích, případně náklady na vývoj a udržování vlastních in-house řešení.

ZCELA ZDARMA Exekutorská komora vyvinula toto řešení exkluzivně na míru exekutorským úřadům a nabízí ho bez jakýchkoliv poplatků. Na rozdíl od komerčních produktů třetích stran jej můžete využívat zcela zdarma, a to prostřednictvím přihlašovacích údajů, které již nyní máte k dispozici pro účely vyvěšování na povinném modulu „Centrální úřední deska“.

www.centralnideska.cz

Pevně věříme, že toto jednotné řešení zjednoduší plnění vašich povinností a v nynější ekonomicky náročné době uspoří náklady, které musíte zbytečně vynakládat za služby třetích stran. Ověřte si tedy u svého dodavatele softwaru přístup na Centrální desku.

Neváhejte se na nás obrátit s jakýmkoliv dotazem.

tel. +420 210 311 000 (Helpdesk)

e-mail: admin@centralnideska.cz

CENTRÁLNÍ ÚŘEDNÍ DESKA

- zdarma pro všechny exekutory -

www.centralnideska.cz

vše na jednom místě | integrita | bezpečnost
centrální řešení | zcela zdarma

tel. +420 210 311 000 (Helpdesk)

e-mail: admin@centralnideska.cz